

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

2 A. q. b. 745^a.

M. Franciscus. Le. Manni. B. H.

**Josephus de Anti-
quitatibus ac de
bello Judaico.**

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS.

Bayrische
Staatsbibliothek
MÜNCHEN

DE ANTIQ VITATIBVS TABVLA

¶ Tabula Rubricarum cuiuscūq; capituli singulorum librorum/tam de Antiquitatibus q̄ de bello Iudaico secundum numerum librorum & chartarum.

¶ Incipit liber primus.

- D**e creatione coeli & terræ & de operibus sex dierum/ & requie diei septimi. cap.1.car.1.
De plasmatione protoplastorum/ & de plantatione paradisi/ & de introductione Adam & Euz in ipsam. cap.2.car.2.
De transgressionem protoplastorum/ & de eiectione eorum de paradiso. cap.3.car.2.
De interfectione abel p Cai & de poena q̄ multatus ē Cain/ & de duabus colūnis latericia & lapidea
q̄bus cōscripserūt filii adā oēm disciplinā rerū celestiu quam p se adinuenerunt. cap.4.car.2.
De inundatione diluuii sup terrā & ubi Noe saluatus est cum generatione sua p arcā. cap.5.car.2.
Noe post diluuiū oblati dño hostiis/orat nullā aq̄e/iundationē ulterius iduci sup terrā. ca.6.car.3.
Deus annuit p̄cibus Noe/arcum pluuialem designans ei in testimonium foederis. cap.7.car.3.
De morte noe/ & de filiis eius. cap.8.car.3.
De Nēbroth filio cham/ & de ædificatiōe turris/ & de discordia diuersarū linguarū. cap.9.car.3.
De dispersione gentium in uniuersas terras post ædificationem turris. cap.10.car.3.
De filiis laphet filii Noe/ & de gentibus quæ p̄r eos institutæ sunt. cap.11.car.3.
De filiis cham filii Noe/ & de gentibus per eos institutis. cap.12.car.4.
Noe inebriatus/ nudatus/ irrisus/ irrisorem filium maledictioni subdit/ fratribus eius maledictum
patribus effugientibus. cap.13.car.4.
De filiis Sem filii Noe/ seu de gentibus per ipsos institutis/ & de ortu abraæ. cap.14.car.4.
Abraam secundū præceptum domini de Chaldaea migrat in Chananæam. cap.15.car.4.
Abraā famæ opprimere Chananæam/ ægyptum ingreditur ubi dignus & clarus habetur discipuli
nam arithmeticæ/ & astrologiæ/ contradens ægyptiis/ a quibus iterum regressus in Chananæam/
partitur terram cum Loth cognato suo. cap.16.car.5.
Sodomitæ congressi cum assyriis prælio uincuntur/ uicti captiui abducuntur/ cum quibus Loth
captiui abducitur. cap.17.car.5.
Abraam irruens in assyrios/ Loth & captiuos Sodomitarū eripuit/ cui regresso occurrit rex Sodo
mitarū/ & Melchisedech rex solymorū/ deinde accepto p̄misso diuino de posteritate/ genuit Ismael/
ipseq; circumciscus est præcipiente domino/ & ismael totaq; domus eius. cap.18.car.5.
De abraam quomodo tres angelos suscepit/ a quibus audiuit & Sarā filiū periturā/ & Sodomitarū
euerfionem/ & de Loth/ qui & ipse suscepit angelos hospitio/ & de euerfione sodomorū simul de
eruptione Loth cum tota domo eius/ & quomodo uxor Loth conuersa est in statuam salis/ cum re
spicit ciuitatem pereuntem/ & de commixtione filiarum cum patre. cap.19.car.5.
Quomodo abraam migravit in Gerar/ & Abimelech adiuuauit Saram uxorem abraæ sed cor/
reptus a domino reddidit eam ipsi intactam/ & de natiuitate Isaac. cap.20.car.6.
Quo abraā monēte sara/ & p̄cipiente domino emisit a se agar cū filio Ismaele. cap.21.car.6.
Abraam accepit mandatum a domino de immolatione Isaac. cap.22.car.6.
De morte sara & sepultura ipsius/ post cuius mortē abraā accepit Ceturā uxore. cap.23.car.6.
Quomodo Isaac quadragenarius duxit uxorem Rebeccam. cap.24.car.7.
Abraam moritur/ & sepelitur in Ebron cum Sara coniuge sua. cap.25.car.7.
De conceptu uel p̄r Rebeccæ/ & quō Isaac pegrinatus est in Geraris tpe famis/ & q̄a cū senis
set/ & caligarent oculi eius/ benedixit iacob cum putaret se benedicere Esau. cap.26.car.7.
Jacob timens fratrem fugit ad Laban in Mesopotamiam ubi filias Laban Lyam & Rachel acce
pit uxores/ cum ancillis earum Bala & Zelpha/ ex quibus filios. xii. genuit/ & unā filiā/ quæ regresso
iacob de Mesopotamia ad Chananæam/ uiolata est a Sichem filio Emmor regis Sicimorū/ quare in/
dignati fratres eius totam ciuitatem percusserunt in ore gladii. cap.27.car.7.
Mortē Isaac in Ebron/ & sepultura filiis suis/ Rebecca uxore prius defuncta. cap.28.car.9.

¶ Incipit Liber secundus.

- ¶ Quomodo Esau & Jacob Isaac filii habitacula diuiserūt/ & Esau quidem idumæam tenuit/ ia
cob autem Chananæam. cap.1.car.9.
Quomodo ioseph iunior filiorum iacob somniis ei demonstrantibus sceleritatem futuram inui
diam sustinuerit fratrum. cap.2.car.9.
Quomodo idem ipse in Aegyptum uenundatus a fratribus propter odium quod habebant in
a ii

DE ANTIQVITATIBVS TABVLA

eum factusq; insignis & clarus ibi fratres habuit subiectos. cap. 3. car. 10.
 Iacob audito quia ioseph uiueret in aegypto/ & clarus ibi haberetur/ descendit ad eum cum rota domo sua cap. 4. car. 13.
 De morte iacob & de sepultura qua sepultus est in Ebron a filiis/ de morte quoque ioseph & fratrum eius. cap. 5. car. 14.
 De oppssione filioꝝ israel in aegypto per Pharaonem/ & de natiuitate moysi quem educauit filia/ Pharaonis/ & adoptauit sibi in filiū/ & de sacrorum scriba qui uoluit interficere puerum conculcātē coronam regis/ quam puero rex imposuerat. cap. 6. car. 14.
 Postq̃ creuit Moyses iniūctū est ei bellū æthiopicū. ubi copulata ē filia regis æthiopū in matrimonio. Vnde odium & inuidiā magnā contraxit ægyptiorum. cap. 7. car. 15.
 Moyses cognitis insidiis regis ægypti latenter effugit & ueniens in Madiā habitauit cum Rague le sacerdote/ cuius filiā accepit i uxorem. cap. 8. car. 15.
 De rubo q̃ uidebat moysi quasi arderet/ qui tñ non comburebatur/ ubi audiuit mandatū diuinum ut reuertens in ægyptū/ liberaret filios israel de oppressione ægyptiorum. cap. 9. car. 15.
 Moyses regressus est in ægyptum secundū mandatū domini/ ubi faciēs signa & prodigia maxima eduxit filios israel de ægypto in manu ualida. cap. 10. car. 16.
 Quō ægyptii poenitētia ducti q̃ dimisissent filios israel isecuti sunt eos usq; ad mare rubrū q̃ diuisum uirga Moysi spiciēte dño ingressi sunt filii israel/ & sicco uestigio trāsierūt illud/ ægyptii autē psequētes igressi sunt post eos/ sed reuertēte mare in seipsum suffocati sunt fluctibus. cap. 11. car. 17.

Incipit Liber tertius.

Quō moyses populū ex ægypto sumēs duxit ad mōtē Syna/ multo itinere fatigatū. cap. 1. car. 17.
 Quomodo pugnautes cum Hebræis amalechitæ & qui cum eis erant denicti sunt/ & israel prædā hostium perceperunt. cap. 2. car. 18.
 Quia socer suū lethro Moyses ad se uenientē ad montē Syna libenter excepit. cap. 3. car. 19.
 Quō psuasit ei ut distribueret pplm p millēarios & cētenarios q̃ prius iordiatu erat. cap. 4. car. 19.
 Quomodo hæc singula fecit moyses socero monente. cap. 5. car. 19.
 Quomō moyses ascēdit in Syna montē acceptaq; a deo leges/ Hebræis dedit. cap. 6. car. 19.
 De tabernaculo q̃ fecit moyses in deserto ad honorē dei/ ut tēplū esse uideretur. cap. 7. car. 20.
 De arca qualiter facta sit/ in qua tabylas legis collocauit. cap. 8. car. 21.
 De mensa propositionis/ in qua oī septimana duodecim panes azimi ponebantur. cap. 9. car. 21.
 De candelabro aureo & altari interiori & exteriori. cap. 10. car. 21.
 Quæ sunt uestimenta sacerdotum & pontificis. cap. 11. car. 21.
 Quomō aaron eligitur in sacerdotem/ & quō moyses purificauerit tabernaculū & sacerdotes/ & quemadmodum de festiuitatibus/ & singulis diebus fuerit cōstitutum. cap. 12. car. 22.
 Quia moyses pcedēs a mōtē Syna cū populo/ eduxit eū ad locū q̃ dī Eserioth ubi murmurātibz filiis israel/ p desiderio carniū dñs imisit Coturnices/ & de plaga q̃ secuta ē esum carniū. cap. 13. car. 24.
 Quomō exinde Moyses duxit populū ad fines Chananæoz/ unde misit exploratores. xii. q̃ cōsiderarēt eoz regiones & ciuitates q̃ reuersi post quadraginta dies/ terrorē & metū incusserunt filiis israel/ quasi nō possent expugnare Chananæos/ unde illi in desperationē adducti cōsilio inito decreuerūt redire in ægyptū moysē & aaron interēptoz/ q̃e iratus nō eos sed filios eoz/ terrā repromissiois iraturos/ ipsos autē p. xl. annos in deserto prædixit esse morituros. cap. 14. car. 24.

Incipit Liber quartus.

Bellū Hebræoz/ absq; noticia Moyses cōtra Chananæos gestūq; atq; denictum. cap. 1. car. 25.
 Seditio Chore & plebis contra Moysen & fratrem eius de sacerdotio. cap. 2. car. 25.
 Quemadmodū Moyses instituit decimas dare leuitis & sacerdotibus/ & de morte Mariæ & aarō primi sacerdotis domini/ cui successit Eleazarus filius ipsius. cap. 3. car. 27.
 Quemadmodū cōmiserunt Seon & og reges ammoreorū bellū uicitq; eos moyses & filii israel/ terras eorum & ciuitates tenentes & hæreditate possidentes. cap. 4. car. 27.
 De Balach Moabitæ rege/ seu de Balaā ppheta cuius asina hūana loq̃la usā ē/ q̃ post bñdictiōes qbus bñdixit filiis israel cōsiliū dedit Balach q̃liter seduceret pplm p mulieres Madianitas/ & de ultione quæ secuta est/ & seductos Hebræos/ & seductores madianitas/ & ubi moyses iosue successorē sibi constituit. cap. 5. car. 27.
 Moyses alloquitur populum ante mortem suam/ et tradidit ei librum legis/ & quemadmodum ab hominibus est ablatu. cap. 6. car. 29.

Quomodo

DE ANTIQ. VITATIBVS TABVLA

Incipit Liber quintus.

- Quo iesus duxit hebraeos exercitū & dū pugnasset cōtra Chananæos & denicisset terrā eorū
p fortres funiculos ē pritus & de morte ipsius ioseph & pōtificis Eleazari. cap.1.car.33.
- Quo moriēte duce filii israel foeliciter aliq̄to tpe pugnauerūt cōtra Chananæos. cap.2.car.35.
- Quo pducēte tpe israelitæ trāscēdētes patrias leges ad grādes ærūnas deducti sūt & seditiōe scā
adinuicē pugnauerūt/hmōi cā p qua delata est tribus Benjamin pter sexcētos viros, cap.3.car.36.
- Quo post hāc afflictionē israelitæ rursus ipie agētes/opprimunt a Chananæis / & a cursato rege
assyrioz cui seruiērūt ānis octo sed postea libertas eis restituta est p Zenizē belli filiū principāte an/
nis quadraginta/qui apud phoenicas dicitur index. cap.4.car.37.
- Quo rursus populus noster ānis .x. & octo seruiērūt Moabitīs & quodā aoth noie seruitute priua
tus sit eo principatum annis .lxxx. tenente. cap.5.car.37.
- Quomodo Chananæis eos in seruitutē redigentibus p annos .xx. liberati sunt p Barachū & Del/
borā qui eorū principes fuerunt. cap.6.car.37.
- Quo purgātes Amalechitæ cōtra israelitas uicerūt/eorūq; puinciā affligerūt ānis septē quos li/
berauit dominus p Gedeon/q sup populū fuit annis quadraginta. cap.7.car.37.
- Quo abimelech filius Gedeonis ex cōcubina mortuo patre arripuit principatū/interfectis cūctis
fratribus suis excepto uno/& de poena quā exoluit pro fraterna cāde. cap.8.car.38.
- Quo israelitæ relinquētes legē dei opprimunt ab ammonitis/quos liberauit dominus p iepte Ga
laditem qui tenuit principatum per sex annos. cap.9.car.38.
- Prænūciatio natiuitatis Sālon/& fortitudo ei⁹ & q̄toꝝ maloz auctor fuerit palæstis. ca.10.car.39.
- Post mortē Sālon p̄fuit israelitis Heli sacerdos & de Noemi uxore Elimelech/seu de Ruth Moa/
bitide/quā duxit uxore booz pater Obed patris iesse/patris dauid. car.11.car.40.
- De ortu Samuel pphetæ q p̄dixit cladē israeliticā/filioꝝ Heli sacerdotis p̄ditionē. cap.12.car.40.
- Quo filii israel pugnātes cū Palæstinis cessi sunt/filii Heli sacerdotis in bello pereunt/ arca dei ca/
pta abducit/ipse sacerdos cōpto q factū est de sella corruens/mortuus est/cū tenuisset principatum
xlannis. Cōtinet hic liber tēpus annoz quadringentoz septuaginta sex. cap.13.car.41.

Incipit Liber sextus.

- Interitus Palæstinoz & terræ eorū/per iram dei propter arcā quæ ab eis fuerat capta/ & quē
admodum eam remisērunt ad hebræos. cap.1.car.41.
- Quemadmodū Palæstinoz exercitus super eos uenerit/& de uictoria Hebræorū. quam ducatu
Samuelis prophetæ adepti sunt. cap.2.car.41.
- Quod Samuel pp senectutem esset infirmus/suis filiis res dispensandas iniunxit. cap.3.car.42.
- Quod dū illi principatū bene non regerent/populus per iram petiuit regem. cap.4.car.42.
- Prelum Saul sup ammonitarum gentem/& uictoria hostiumq; uastatio. cap.5.car.43.
- Quēadmodum denuo Palæstini pugnantes denicī sunt ab hebræis. cap.6.car.43.
- Bellum & uictoria Saul cum amalechitis. cap.7.car.44.
- Quia p̄uicāre Saul mādata pphetæ samuel/alius rex dauid iubēte deo latēter ē scūs. ca.8.ca.45.
- Quēadmodū denuo pugnauerūt palæstini aduersus hebræos adhuc regnante Saul & monoma
chia David Golia/q palæstioꝝ erat eximius/eiusq; pēptio & defectio palæstinioꝝ. cap.9.car.45.
- Quēadmodū miratus saul fortitudinem David/ei suam filiam copulauit. cap.10.car.46.
- Quēadmodum post hæc suspectum David sibi rex saul perimere festinauit. cap.11.car.46.
- Quia sapius dauid p saul periculū mortis passus effugit/& secundo eum super se uenientem ha
bens potestatem noluit interficere. cap.12.car.47.
- Quēadmodum castrametantibus palæstinis/iterū hebræi bello denicī sunt/& rex eorū saul pu
gando mortuus est una cum filiis. cap.13.car.49.

Incipit Liber septimus.

- Quomodo dauid quidem super unam tribum in Ebron ciuitate regnauit/& super aliam mu
ltitudinem filius saul. cap.1 car.51.
- Quia eo interfecto dolo amicorū omne regnum dauid accepit. cap.2.car.52.
- Quo obsidēs hierosolymam dauid/& capiens ciuitatē expulit qdē ex ea Chananæos/ & indro
in ea constituit/& de amicitia facta inter ipsum/& irā Tyri regem. cap.3.car.52.
- Quod secundo pugnantes contra se palæstinos in Hierosolymis uicit/& de arca dei carithia

rim in Hierosolymam deducta.

Pugna quā habuit dauid contra palæstinos & Moabitas/ & Adrazarū regem/ & damascenos/ atq; victoria & de amicitia facta inter ipsum & Thon regem.

Quo cōtra Ammonitas/ & Mesopotamēnos pugnauerit ac prauauerit.

Quoniā dauid concubuit cū Bersabæ uxore uris/ & ipsum Vriam fecit occidi gladio filiorum Ammon/ & de uerbo Nathan ad eū missi pro peccato quod cōmiserat.

Quoniā ammon filius dauid mixtus est sorori suæ Thamar/ pro qua re Absalon frater eius interfecit eum/ & de fuga Absalon/ & renocatione ipsius ad patrem.

Quo dauid domesticis contra eum seditionē facientibus a filio sit expulsus/ dū uero pugnaret cōtra simul patrem Absalon cū exercitu suo deperit.

Quo post mortē absalō dauid reuersus est ad regnū/ & ad sedē regni hierosolymā & de seditione quā mouit contra eū seba filius bochri.

De expiatione sceleris/ quod cōmisit saul in Gabaonitas/ cuius cā facta est fames in puincia/ & de filiis aduersus palæstinos foeliciter gestis/ seu de fortibus dauid.

Quomodo rex dauid iussit dinumerare populum contra mandatū domini/ & de plaga/ quæ secuta est transgressionem.

Rex dauid foeliciter uiuens in regno Salomon/ filio mādauit de ædificatione tēpli & quantā materiā ei auri & argenti lapidūq; p̄ciosorū p̄parauerit ad tēpli ædificiū.

Quo rex dauid senex factus & frigidus p̄ adoleſcētulā uirginē noīe abisag calefact⁹ ē & de adonia filio dauid q̄ usurpauit sibi imperiū/ & quoniā solomon unctus est in regē iubēte dauid patre eius cui rursus mādauit ædificationē tēpli/ dans ei descriptionē & cōstitutionē ædificiū.

Rex dauid sciens se moriturū/ & uocans filiū suū solomonē plenus instruxit eū de obseruatione mandatorū dei/ & de his quos nouerat poena dignos/ post hoc mortuus est & sepultus a filio suo solomone/ & multæ diuitiæ cum eo sunt reconditæ.

¶ Incipit Liber octauus.

¶ Quomodo solomon suscepit regnū/ & peremit Adoniā ioab & semmei.

De sapientia eius & intellectu/ atq; diuitiis.

Quo primus in hierosolymis ædificauit templū/ & de prauaricatione qua prauaricatus est circa senectutē simul & de obitu ipsius.

Quo subiectorū quendam hieroboā fecerunt sibi regē decem tribus recedentes a domo dauid & in duabus tribubus regnauit filius salomonis Roboā.

Quia elach ægyptiorū rex castrametatus est contra hierosolymam/ & ciuitate denicta diuitias eius transmigravit in ægyptum.

Bellū hieroboā regis israel cōtra filiū Roboā abiā/ & triumphus abiæ.

Quia generationē oēm hieroboā qdā noīe Baasa p̄mens ipse tenuit p̄ncipatū.

Bellū æthiopū cōtra hierosolymitas/ regnate sup̄ eos asa & cardes æthiopū.

Quia gnatioe Baasā p̄empta/ regnauit sup̄ israelitas amari/ & post eū filius eius achab.

Quomodo regnante achab prophetauit Helyas/ & de signis quæ fecit/ & quia discipulum elegit Elisæum.

De morte Naboth & agri eius possessione iniusta/ & quia Adath damasci & Syriæ rex secūdo Zarahab pugnauit & uictus est/ & de religiōe seu gloria iofaphat regis hierosolymorū.

Quo Achab cōtra syros pugnando denictus est/ & ipse disperit.

¶ Incipit liber nonus.

¶ Quomodo castrametatus est iofaphat contra Moabitas/ & domino pugnante mirabiliter sine proelio uicerit eos.

De Ochozia rege israelitarū/ seu de mirabilibus Heliæ prophetæ/ & q̄ sublat⁹ est ab hominibus relinquens discipulū Helisæum.

Rex iorā rex iofaphat/ & rex idumæe castra mouentes contra Moabitas/ depopulati sunt terrā eorū/ & de morte iofaphat/ deq; mirabilibus helysai prophetæ.

Castra syrorū & damasci cōtra iorā regē israelitarū/ & quo ipse obsessus in Samaria periculum famis & obsidionis inopinabiliter & mirabiliter euitauerit/ & de morte Adtzer regis damasci cui successit Azahel seruus eius/ qui multis malis affecit israel.

Quo equocus regis israel iorā rex hierosolymorum/ rerum apice potitus post iofaphat & fratres & paternos amicos occiderit/ q̄ faciente iniquitate/ idumæa recessit ab eo/ & irruentibus sup̄ eū arabis/ domus eius uxores & filii p̄iter corruerūt/ postquā calamitatē & ipse mortuus est/ cui successit filius qui

DE ANTIQ. VITATIBVS TABVLA

lius qui solus euaserat/ nomine ochozias.

cap.5.car.74.

Quia ioram rex israel mortuus est a principe equitatus nomine Hien interfectus. simul & hierosolymorum rex Ochozias/ qui Hien mortuo iorā regnavit in Samaria/ & exterminauit domū achab & culturam Baal cum sacerdotibus eius. quare accepit repromissum/ filios eius esse regnabros usq; in quartam generationem.

cap.6.car.74.

Quia achab regis filia noīe athalia/ post mortem filii sui Ochozie Hierosolymis imperauit / qua interficiēs pōcīfex ioiadas/ filium Ochozie ioas constituit regem.

cap.7.car.75.

Castra azahael regis Damascenog/ super israelitas/ & quēadmodum uastata eorum prouincia & ciuitate Samaria/ rursus post breue tempus castrametatus contra hierosolymitas. multasq; pecunias ab eorum rege percipiens/ remeauit in Damascum. & de morte Helisai propheta/ seu de uirtute quā ostendit post mortem. in mortuo suscitato.

cap.8.car.75.

Quia amalias hierosolymorū rex castrametatus contra idumaeos & amalechitas/ deuicit eos/ & de contemptu ipsius in dominum.

cap.9.car.76.

De uictoria q̄ secuta ē eū p̄ ioas regē israelitarū/ q̄ pugnās deuicit eū/ & captū duxit hierosolymā/ ubi destructa pte muri/ & ablatis thesauris/ regē a captiuitate resoluit/ & regressus ē samariā. ca.10.ca.76.

Bellum hieroboā regis israelitarū cōtra Syriam/ & historiā ionae propheta/ & de Ozia filio amasae rege hierosolymog/ quō gentes in circuitu positas subiugarit/ & quam clams fuerit/ qui tamē nēdicant sibi honorē pontificalē lepra percussus est/ & deficiens obiit.

cap.11.car.76.

De malis quae prouenerunt israelitis sub diuersis regibus/ a diuersis/ regibus assyriorum/ & de ioa thā Ozia filio rege hierosolymorū/ & de prophetia Naum propheta.

cap.12.car.77.

De malis q̄ passus est rex achaz a rasin rege Syriæ/ & Phaccia rege israel/ quare misit nūcios ad regem assyriorū petens ab eo solatiū/ qui ueniens Damascū coepit/ rasin regem eius occidit/ damascenos transtulit/ & assyrios in Damasco cōstituit israelitas quoq; grauius afflixit.

cap.13.car.77.

Quia rex assyriorū Oziam regē israel fecit sibi tributarium/ & de Ezechia filio achaz rege hierosolymorum q̄ iustus fuerit & religiosus/ & quia spreuit regem assyriorū.

cap.14.car.78.

Quomodo Salmanasar rex assyriorū castrametatus contra Samaria/ annis tribus eam obsidens cepit/ regē eius Oziam captū abduxit/ decem tribus de terra israel transmigravit/ in Mediam & p̄sida gentes alienigenas posuit in Samaria.

cap.15.car.78.

Incipit Liber decimus.

Bellū regis assyriorū Sēnacherib cōtra hierosolymā/ & Ezechia regis oppōssio. cap.1.car.79.
Quēadmodum deperit assyriorū exercitus una nocte/ & rex eorū domū reuersus/ filiorum insidiis interemptus est.

cap.2.car.79.

Quomodo Ezechias infirmatus usq; ad mortē quindēcim annis adiectis sibi a domino superuixit cum pace degens postea defunctus reliquit successorē regni Manasse.

cap.3.car.79.

Quia castramentati cōtra eū Chaldei & Babylonii reges/ & captū agētes duxerūt i Babyloniam/ & multo tpe ibidē retinētes/ miserūt rursū eū i regnū & d̄ iosia fge q̄ religiosus & iustus fuerit. c.4.c.80.

Quomodo aegyptiorū regem Nechaon agentem exercitum cōtra Babylonios/ & per iudaeā iter facientem prohibuit rex iosias/ pugnāq; cōmissa uulneratus reductus in hierosolymā defunctus est/ cuius filium ioacham regem hierosolymae fecerunt.

cap.5.car.81.

Quēadmodum cōgressus est Nechaon contra Babyloniae regē circa eufratē fluium/ & reuertēs i aegyptum/ notatum ad se ioachā regem hierosolymorum filium/ iosia uictū duxit in aegyptum/ fratrē uero eius heliachim in Hierosolymis constituit regē/ mutās ei nomen ioachi.

cap.6.car.81.

Bellū Nabuchodonosor regis babyloniorū cōtra Nechao regē aegypti quo deuicto/ & oī Syria sibi subiugata/ q̄ aq̄ sub fge aegypti erat/ uēit hierosolymā/ & regē ei⁹ ioachi fecit sibi tributariū. c.7.c.81.

Quomodo tertio aq̄ post discessum regis Babylonis ioachi denuo aegyptios ē secutus/ cui pphetauit Hieremias de p̄ditiōe sua & ciuitatis futura p̄ regē Babylonis/ q̄ euenit/ nā nō post multū tēpus Nabuchodonosor castrametatus cōtra eū/ & suscept⁹ ira ciuitatē ioachi qdē pemit filiū uero ei⁹ ioachi cōstituit regē/ & multos captiuos duxit i babylonē/ iter quos erat ezechiel ppheta.

ca.8.car.81.

Quo p̄uā ductus rex Babylōis/ eo q̄ ioachi fecisset regē/ misso exercitu/ eū in hierosolymis obsedit/ q̄ accepto iurciurando/ ut nihil pateret mali/ nec ipse/ nec citas matrē & amicos tradidit obsides/ sed rex babylōis rupit iurandū/ nā regē cū matrē & amicis/ simul etiam cū omni inuenture ciuitatis uictū pcepit ad se adduci/ patruū uero eius sedechiā regē cōstituit i hierusalē.

cap.9.car.81.

Quomodo ē hunc audiens aegyptiis s̄bere solatia & amicitias cū eis habere castrametatus contra hierosolymam/ fori eam obsessione coepit/ & incensō tēplo sedechiam & populum migravit i Babyloniam/ in qua transmigratione fuerunt/ Daniel/ Ananias/ azarias/ Misael/ uasa quoq; sancta/ quae erant in ministerio templi asportata sunt.

cap.10.car.81.

DE ANTIQ. VITATIBVS TABVLÆ

Quomodo Godoliam prefecit paucis rex babilonis/quo percusso a quodam ismaele timētes reliquias israel regē babilonis intraverūt ægyptū qđ nō cessit eis i p̄perū/nā rex babilonis post ipsos intravit ægyptū cū manu valida/ & subvertit eā/ iudeos vero q̄ illo fugerāt/ captiuos duxit in babiloniā. cap. 11. car. 82.

Visio somniorum Nabuchodonosor/ & interpretatio eorum per Daniele/ trium quoq; pueros i fornacem imissio/ sed nulla lesio. cap. 12. car. 83.

Regum babilonicorum innicē successio/ & per mortē ablatō regni Babilonici sub Baltazare per Cyrum & Dariū subuersio. cap. 13. car. 84.

Dāiel sub dario i lacū leonū imissio/ sed nulla lesio honor & claritas dāiel & pphetiæ ei⁹. c. 14. c. 85.

Incipit Liber. XI.

Qualiter Cyrus persarum rex iudeos a babilonia ad propriam redire terram/ & templum reedificare præcepit/ dans eis pecunias. cap. 1. car. 86.

Quo prohibuerunt eos p̄sides regis/ templum reedificare impediētes. cap. 2. car. 86.

Qualiter defuncto Cyro filius eius Cambyſes accipiens regnū inter dixit omnino iudeis tēplum reconstruere. cap. 3. car. 86.

Quia darius rex p̄sarū hyſtaſpis filius honorauit gēte iudeorū/ & tēplū eius edificauit. c. 4. c. 86.

Quia post ipsum filius eius Xerxes familiariter iudeos tractauit. cap. 5. car. 88.

Quomodo regnante Artaxerxe/ gens iudaica pene cuncta delata est. cap. 6. car. 89.

Qualiter Vagofus dux Artaxerxis/ iunioris multa in iudeos iniuriosa cōmisit. cap. 7. car. 91.

Quanta iudeis rex macedonū Alexāder bona fecit/ postquā iudeam obtinuit. cap. 8. car. 92.

Incipit Liber. XII.

Ut Ptolemæus filius Lagi fraude vel dolis capiens hierosolymam vel iudeam multos migravit ad ægyptum. cap. 1. car. 94.

Qualiter filius eiusdē Ptolemæi q̄ philadelphus appellatus est/ leges iudeorū i græcā tranſtulit/ linguā multosq; captiuos Eleazaro p̄cipi sacerdotū dōauit/ & ornāmēta deo deuouit. c. 2. car. 94.

Quēadmodum honorauerunt reges aliæ gentē iudeorum/ ciuesq; multos ex ipsis in subiectis suis ciuitatibus sternerunt. cap. 3. car. 96.

De infelicitate iudeorum quam postea emendauit ioſepus filius Tobiaz/ componens amicitias cum ptolemæo cognomine Epiphane. cap. 4. car. 96.

De amicitia Lacedæmoniorū factis cū Onia princeps sacerdotū iudeæ gētis. cap. 5. car. 97.

Seditio potentium inimicem iudeorum/ quorum quidam tranſierunt ad Antiochum Epiphānem leges patrias relinquentes/ ipse autem antiochus exercitum ducens/ & hierosolymam ciuitatem tēplūq; uastauit. cap. 6. car. 98.

Qualiter uetante antiocho iudeos patriis uti legibus/ Mathathias filius ioannis regem contempnit/ & ducē antiochi interemit. cap. 7. car. 98.

De morte Mathathiaz/ qui ualde senex defunctus/ filiis suis gubernationem reliquit/ ex quibus iudas Machabeus principatum adeptus/ adiuantibus fratribus inimicos a prouincia expulit/ trāſgreſſores iudeos puniuit/ terram suam ab omni malo purgauit. cap. 8. car. 99.

Quēadmodum duces antiochi apolonius & Seron congressi cum iuda/ uicti interierunt/ & qđ Antiochus Lysiaz cuidam gubernationem regni relinquens/ ipse abiit in Persida congregare p̄cunias. cap. 9. car. 99.

Quēadmodū Gorgiaz uel Lysiaz exercitus contra iudam ueniens uictus perit/ post quem triumphum iudas ingressus hierosolymam/ tēplū purgauit/ altare statuit/ hostias deo immolauit/ cum iā tres anni p̄terissent uiolationis templi sub antiocho. cap. 10. car. 99.

Ut iudas bellū gerens cōtra idumæos & cōtra Ammonitas triūphās subiecit eos. cap. 11. car. 100.

Qualiter Simon frater eius militās cōtra Tyron ac Ptolemaidē edomauit eos/ & quia ipse iudas bis congressus cū Timotheo ducē antiochi fortiter triumphauit. cap. 12. car. 100.

Qualiter antiochus nomine Epiphanes apud Persas defunctus est. cap. 13. car. 100.

Quēadmodū antiochus eupator successit patri in regnū/ q̄ militā cōtra iudeos cū Lysia pducēs iudā in tēplo cōclusit/ multosq; obsidionis tpe tranſacto/ audita fama inuasionis regni sui p̄ philippū quēdam amicitias cum iuda fecit/ & ita decenter ab iudea discessit. cap. 14. car. 100.

Demetrius Selenci filius fugiens a roma/ & perueniēs Tyrum/ imposuit sibi diademā/ interfecto antiocho Eupatore/ cum ducē suo Lysia/ & de Bachide quem misit Demetrius cum exercitū cōprehendere iudam. cap. 15. car. 101.

Qualiter dux nicanor post Bachidē destinatus aduersus iudā/ cū exercitu p̄iit. cap. 16. car. 101.

Iudas mittēs Romā/ rogabat p̄ nūcios/ Romanos sibi auxiliares esse & amicos. cap. 17. car. 101.

Quod

DE ANTIQVITATIBVS TABVLA

Quod rursus post mortem Nicanoris ad iudæam Bachides transmissus triumphavit & quem ad modum pugnans prostratus est. cap. 18. car. 102.

¶ Incipit Liber. XIII.

Qualiter Ionathas frater Iudæ defuncto eo ducatum suscepit. Et quemadmodum Bachidæ de bellans facere cum amicitiis secum & a provincia coegit abscedere. cap. 1. car. 107.

De alexandro Epiphanis antiochi filio veniēte a Syria / ducēte bellū cōtra demetriū. Et quāter demetrius legationē ad ionathā trāsmittēs / cōponit cū eo amicitiis / donag ei multa p̄buit. cap. 2. car. 102.

Quo alexāder hęc audiēs / & uicēs demetriū principē sacerdotū ionathā ordinavit. cap. 3. car. 103.

De amicitiis Oniæ cum Philometore Ptolemæo / per idem factis tempus. & ut ædificauit templū quod Oniæ dicitur / secundum illud quod Hierosolymis erat. cap. 4. car. 103.

Quemadmodum alexāder defuncto demetrio / accepit regnū Syriæ / iuncta sibi in matrimonium filia ptolemæi / & quia amicitiis cum ionathā faciēs magnifice eum honorauit. cap. 5. car. 103.

Vt demetrius demetrii filius / nauigās i syriā a creta cū exercitu cōturbauit alexādrū fama aduētū sui. Et d' apolloio dāce alexādrū q bellū monit aduersū iōathā / ipso tñ iōathe triūphū obtinēte. c. 6. c. 104.

De insidiis q's alexāder parauit ptolemæo / quas dephēdēs ptolemæus iratus ablata eius m̄simōe filiā suā iūxit demetrio filio demetrii cū quo ē duxit exercitū cōtra alexādrū quo denictō ipse quoq; perit / Demetrio asiæ principatum obtinente / qui & amicitiis fecit cum ionathā / confirmans ei principatum sacerdotiū. cap. 7. car. 104.

De Tryphone apameno / qui bellans contra demetrium / antiocho filio alexandri tradidit principatum componens amicitiis cum ionathā. cap. 8. car. 105.

Quemadmodum Tryphon demetrio a parthis capto / contra scēdus fraudibus ionathan cōprahendens interfecit. Fratremque eius Simonem cui gens iudæorum principatum tradidit / fraudibus circūuenire uolens minime præualuit. cap. 9. car. 106.

Quomodo Tryphō occiso iōathā p̄fidus existēs antiocho alexādrī filio / q Theos noiabāt ipm ite remittit / & obtinuit principatū eius / cuius isolētia dclmās exercitus cōtulit se ad Cleopatraz uxore demetrii q uiduata morte eius / stem ipus antiochū q pi dicebat / ad nuptias suas & ad ipiū iuitabat. c. 10. c. 106.

Quomodo antiochiis cognomento pius / potitus nuptiis Cleopatraz uxoris fratris sui demetrii / & crescens indies / exercitum produxit aduersus Tryphonem / quem obsidens in dora castello / accepit auxilium & solatium a Simone principe sacerdotum / & de morte Tryphonis. cap. 11. car. 107.

Quemadmodum Tryphone interempto / Antiochus oblitus beneficiorum Simonis Cendebeum cum exercitu misit ad expugnādū eū / quē tamē simon pugnās fortiter denicit. cap. 12. car. 107.

Quod a genero ptolemæi in conuicio dolo peremptus est simon. Ptolemæus autem uinciēs uxorem & duos filios eius / principatū ipse tenere conatus est. cap. 13. car. 107.

Vt nouissimus filiorum simonis Hyrcanus ducatum accipiens / obsedit multo tempore Ptolemæum in castello quod dagon uocatur. cap. 14. car. 107.

Quemadmodum antiochus exercitum ducens contra Hyrcanum / castra soluit / accipiens ab Hyrcano talenta trecenta / & amicitiis cū eo composuit. cap. 15. car. 107.

De Hyrcani militia post mortem antiochi apud parthos defuncti contra Syriam / & q multas potentes ciuitates obtinuit. cap. 16. car. 107.

De amicitiis alexandri Zabine cognomine cū Hyrcano / & quō denictus ab Hyrcano antiochus Cyzicenus amisit iudæā / & de scelicitate uel pace iudæorū Hyrcano principatū agēte. cap. 17. car. 108.

Quo defuncto hyrcano / filius eius aristobulus suscipiens principatū / primus sibi diadema imposuit / fratribus suis præter antigonum in uincula coniectis / qui etiam matrem suam uinculis & penuria consumens / ipsū quoq; antigonū fratrem suū quem consortem regni habebat accusationibus inuidorū alienatus ab eo iussit interfici. cap. 18. car. 108.

Quemadmodū defuncto aristobulo / frater eius alexā. succedēs i p̄ncipatū cōtra syriā & phoenicē / & arabia exercitū ducēs / multas gētes subegit & d' ptole. latiri cōtra alexā. pugna & uictoria. c. 19. c. 109.

Quo pugnans demetrius Ceraunus contra alexandrum uicit eum. cap. 20. car. 110.

Antiochi q liber pater dicebat militia contra iudæā / itēq; plium arethæ regis contra alexandrum quē denincens / cū pactis a iudæa discessit / & de morte alexandri. cap. 21. car. 110.

Quemadmodū post alexandri mortem uxor eius alexandra imperium per nouem annos rexit / & uiuens cum pace gloriag defuncta est. cap. 22. car. 110.

¶ Incipit Liber. XIII.

Quemadmodum post mortem alexandraz nouissimus eius filius aristobolus / contra Hyrcanū fratrem pro regno bellauit. cap. 1. car. 111.

De antipatro

DE ANTIQVITATIBVS TABVLA

- De antipatro patre Herodis qui iunabat patrē Hyrcani aduersus Aristobulū. cap. 2. car. xxi.
- Cum suscepisset Hyrcanus exercitū & contra Aristobulū produxisset & in pugna uicisset ad Hierosolyma eū persecutus est/ubi cū exercitu obsidebat ciuitatē. cap. 3. car. i.ii.
- Qualiter Scax ab armeniā Magnus Pompeius ad partes Syriæ transmisiit & q̄ legati ueniētes Hyrcani & aristobuli/auxilia petierunt. cap. 4. car. i.ii.
- Quēadmodū Aristobulus cū intellexisset Pompei cōsiliū/ad sua discessit/aduersus quē indignatus Pōpeius exercitū pduxit/& aristobulū in alexandriū castellū fugauit. cap. 5. car. i.ii.
- Quēadmodū aristobulus grauiter ferēs q̄ frer spem sibi a Pompeio euenisset/bellū panit sed post ea poenitens pacē postulauit/pecunias offerēns/quas tamen minime soluit. cap. 6. car. i.ii.
- Qualiter irritatus Pōpeius aristobulū ligauit/& ad ciuitatē obsidēdā accessit. cap. 7. car. i.ii.
- De modestia Pōpei & religiositate/qa nullatenus passus est tangere tēpli pecunias. cap. 8. car. i.ii.
- De pietate & liberalitate Pompei/& quia Aristobolum romā uinctū cū filiis pduxit. cap. 9. car. i.ii.
- De Scauro q̄ militiā cōtra petrā urbē tunc regnū arabū abscentē produxit. cap. 10. car. i.ii.
- Quēadmodū aristobuli filius alexander fugiens Pompeiū ad iudæā puenit/ubi multo exercitu cōgregato/bellū contra Hyrcanū & antipatrū produxit. cap. 11. car. i.ii.
- Quemadmodum cum flexisset alexandrum mater sua tradere se cum castellis Gabinius alexandrum dimisit. cap. 12. car. i.ii.
- De aristobulo qui cum a Romana ciuitate ad iudæam fugisset/tentus a Gabinio/rursum captiuus transmissus est. cap. 13. car. i.ii.
- De Crassi successoris Gabini contra parthos expeditione & ascensus eius in iudæā pecuniarūq̄ tēmpli depopulatione. cap. 14. car. i.ii.
- Vt Cæsar aristobulum soluere cupiens/& cum duobus agminibus in iudæam transmutare a Pōpeianis ueneno necatus est. cap. 15. car. i.ii.
- Qualiter Scipio alexandrū aristobuli filium securi percussit. cap. 16. car. i.ii.
- De expeditione Cæsaris ad ægyptum/& quemadmodum auxilium ei Hyrcanus & antipater dedissent/ iudæosq̄ auxiliares ei fecissent. cap. 17. car. i.ii.
- Quemadmodū antipater cū bene pugnasset/amicitiā Cæsaris acquisiuit. cap. 18. car. i.ii.
- Vt Cæsar antipatro tutelam iudæe credidit/& epistolæ cum senatuscōsulto de amicitiis iudæorū directe sunt. cap. 19. car. i.ii.
- Qualiter antipater filiis suis Hyrcano & Herodē gubernationē habēdā pmisit. cap. 20. car. i.ii.
- Quēadmodū Sextus Cæsar cognatus magni Cæsaris dona cœpisset ab Herode duce Galilæe & maximū eū inferioris Syriæ principē ordinauit. cap. 21. car. i.ii.
- Vt Cassius defuncto Cæsare cū cōtra iudæam ascendisset/& provinciā denastasset septingenta tēpta lēta ab eis exegit/& qualiter Herodes circa pactiōē pecuniarū Cassio studiosus apparuisset/& mors Malchi/qui contra Herodem seditionem excitauit. cap. 22. car. i.ii.
- De morte legatorū iudæe q̄ cū ad atoniū post uictoriā Macedonicā in Syriam uenissent/ indignā tem inuenerunt q̄ Herodē accusarent. cap. 23. car. i.ii.
- De expeditione pthorū cōtra Syriā p q̄ aristobuli filius antigōus regno restituit. cap. 24. car. i.ii.
- Quemadmodum Herodes cum Romam uenisset/multasq̄ pecunias promississet & a senatu uel Cæsare rex iudæe pronunciatus est. cap. 25. car. i.ii.
- De navigatione Herodis ab Italia in iudæam/pugnaque contra Antigonom/militiaque Romanā & Syluano duce. cap. 26. car. i.ii.
- Quēadmodū Hierosolymā Sossio uel Herode obsidētibus/antigonus interiit. cap. 27. car. i.ii.
- Incipit Liber. XV.
- Qualiter capta ciuitate p Sossiu & Herodē antōius qdē antigonū in atiochia interemerit/ Herodes aut quadragintaq̄ ex amicis illius primates Hierosolymorū reuersus extinxerit. c. 1. car. i.ii.
- Quomodo Hyrcanus primus rex iudæorum / & princeps sacerdotum a Parthorum rege arface dimissus/ad Herodem reuersus est. cap. 2. car. i.ii.
- Quemadmodum Herodes aristobolum uxoris s̄æ Mariannæ fratrem / principem sacerdotum ordinauit/& paulopost occidit. cap. 3. car. i.ii.
- De Cleopetra/ut iudæorum & arabum regnis insidiata/partem eorum ab antonio postulauit / & ad iudæam peruenit. cap. 4. car. i.ii.
- Quemadmodum Herodes debellasset aretham tempore quo antonius a Cæsare in antiochia pugna deuictus est. cap. 5. car. i.ii.
- De terræmotu per iudæam facto/& internitione hominum uel iumentorum/& de sermone Herodis quem ad iudæos de instauratione belli contra arabas fecit. cap. 6. car. i.ii.

Quemadmodū

DE BELLO IVDAICO TABVLA

Quēadmodū Herodes necessaria pfecturus ad Cæsare victorē hyrcanū extinxit. cap.7.car.124.
Qualiter a Cæsare regnum accepisset/cui per Syriam in agyptū eunti aduersus antoniū & Cleo/
patram susceptionem parabat. cap.8.car.125.

Quemadmodum Herodes cū in agyptum puenisset a Cæsare multipliciter honorat/ & de inter/
fectione uxoris suæ/uel aliorū de genere Hyrcani. & de miris constitutionibus/ constructionibus ad
inventionibus more gentilitio/quibus corrupit legem iudaicam. cap.9.car.125.

De fame p iudæā & Syriā facta & ut seruauit populos & ciuitates Herodes/ & rursus mira & cla
ra opera eius seu felicitas/ & de Esseno quodā q diuinationis habuit notitiā. cap.10.car.127.

Qualiter templū post sexcentos annos deposuit/ & aliud duplū cōdidit. cap.11.car.128.

¶ Incipit Liber. XVI.

¶ Quemadmodū Herodes filios suos alexandrū & aristobulū de Roma in domū suā reduxit /qui
reuerſi/indicare cogitabant mortē matris suæ in Salomæ & cæteris quoq; accusatione mater eorū
dānata fuit/ & quia pater eorū hoc dissimulans/uxores nobilissimas eis iunxerit. cap.1.car.129.

Qualiter herodes ad agrippā ueniēs/iuitauit eū ad iudæā uenit & pfectio agrippæ ad onīā. c.2.c.129.

Quod herodes multis nauigationū circuituionibus secūdo uenit ad agrippā. cap.3.car.129.

Interpellatio iudæorū ad agrippā i Onīa pñte herode/ de qbus Græcos accusabāt. cap.4.car.130.

Quemadmodū agrippa cōfirmavit eis leges/Herodesq; ad propria rediit. cap.5.car.130.

Qualiter allocuturus est herodes Hierosolymitas/ & quartam partem eis fiscaliam præteriti anni
concessit. cap.6.car.130.

Vt perturbatio domus Herodis facta est/alexander & aristobulus filii herodis indignationē habē
tes aduersus Salomen sororē regis/ & Ferora fratrē eius/ propter mortē matris suæ/ & illi ecōrra ma
liuolis in eos accusationibus nentes. cap.7.car.130.

Quemadmodum Herodes indignatus filiis alexandro & aristobulo/ præposuit eis antipatrum de
priuata uxore genitum/ ipsos autem ad Cæsare deducens accusauit. cap.8.car.130.

De alexandri satisfatione coram Cæsare/ & reconciliatione cum patre. cap.9.car.131.

Quemadmodum Herodes celebravit quinquennale certamen in honorem Cæsaris/ & mira uel
clara opera eius. cap.10.car.131.

Oppressio Idumæorū per asiam & Libyam/ & legatio ipsorū pro hoc ad Cæsare/ exemplar quo/
que Cæsaris & agrippæ/ quod pro ipsis ciuitatibus scripserunt. cap.11.car.132.

Quemadmodum egens herodes pecuniis/ descendit ad sepulchrum dauid/ & terrore imaginum
terribus tumultum desuper statuit/ & rursus de perturbatione magna domus herodis/ qua etiam ale/
xandrum filium suum iecit in uincula. cap.12 car.132.

Vt archelaus rex Cappadociæ reconciliauit alexandrum patri/ & ipse in Cappadociam/ Herodes
autem Romam profectus est. cap.13 car.134.

Discessio habitantiū Traconē a regno herodis & uastatio p duces eius/ & de transfugis q de Tra
cone puincia ad arabīā recesserūt/ quos recepit sylleus pcurator regis arabie. cap.14.car.134.

Qualiter herodes a Roma reuersus in arabiam transfugas postulabat/ quos cum non obtinuisset
exercitum contra eos produxit/ arabas quoq; debellauit. cap.15.car.134.

Quēadmodū sylle⁹ accusauit corā cæsare herodē de scursiōe q i arabia fecerat & q idignat⁹ cæsare
dura uel grauiā rescripsit ei/ qre herodes placat uolēs cæsare/ misit romā Nico. damascenū. c.16. c.134.

Criminationes Euryclis Lacædemonii contra filios ad patrem Herodem/ & quia ligasset eos pa
ter/ & ad Cæsarem scripsisset. cap.17.car.134.

Vt per Nicolaum accusatione liberatus herodes est apud Cæsarem/ Sylleus autem accusator he
rodis morti adiudicatus est. cap.18.car.135.

Qualiter Cæsare prātē p bēre/ cōcilio i Beryto habito accusauit filios herodes. cap.19.car.135.

Mors inuenum & sepultura corporum eorum in alexandria. cap.20.car.136.

¶ Incipit Liber. XVII.

¶ Qualiter antipater odio hitus est ab oi gēte pp interfectionē fratrū suorū. cap.1.car.136.

Qualiter Herodes rex filios alexandri & aristobuli filiorū suorū adoptans/ filiā Feroræ illis despo
savit & antipatri/ & qualiter antipater pſuasit patri desponsationē in suos trāſſerre filios/ & qualiter
Herodes aduersus Traconitas uolēs munitus existere/ Zamatim iudæum qui de Babylōe discesserat
& i antiochia degebat euocās ibi cōstituit/ & ntebat illo opposito aduersus Traconitas. ca.2.car.137.

Qualiter antipater oblectabat eos q circa Ferorā erāt/ uolēs p illos ifidiari patri/ & qualiter agno
ſcēs soror regis Salomæ clā denūciauit fratri/ & de interfectionē Phariseorū regi aduersariū. ca.3.c.137.

Qualiter rex Herodes præcepit fratri suo Feroræ/ ut excluderet uxorem suam/ aut eius regno
discederet

DE BELLO IYDAICO TABVLA

discederet/ & qualiter antipater suspectus patri factus timens eū scribebat amicis in Roma/ ut scriberent patri eius ac p̄suaderent/ ut mitteret eū ad Cæsare cū pecuniis quod p̄sualum est Herodi filii/ & de morte Feroræ fratris Herodis. cap. 4. car. 137.

Accusatio uxoris Feroræ a filiis Feroræ q̄ ueneno perisset/ & qualiter Herodes exquirens reperit cōtra se uenenū patū a filio antipatro/ & p̄curatus antipatri cognouit insidias. cap. 5. car. 138.

Nauigatio antipatri de Roma ad patrē & qualiter a Nicolao Damasceno Herodis amico fuerit accusatus/ p̄sidentibus in iudicio Varone q̄ntilio & ip̄o Herode cū amicis utrorūq̄/ in quo iudicio antipater multifariæ cōuincit de facta cōspiratione in patrē intantū ut uenenū patri a filio p̄paratū/ in mediū p̄ferret q̄ ad expimētū iussu Varonis bibēs unus dānatog/ statim morit̄. cap. 6. car. 138.

Herodes antipatrū filiū misit in uicula/ & legatio missa ab herode ad cæsare de filio. ca. 7. car. 140.

De ægritudine Herodis/ & seditione iudæorū/ & q̄a desperās oēs optimates iudæorū p̄cepit occidi in hora mortis suæ & quia t̄pe illo deportatæ sunt ei litteræ ab legatis ad cæsare missis/ habētes dānationem antipatri in arbitrio eius & uoluntate esse positam/ & quia innalefcēte ægritudine malū purgans/ cultro se interemisset si præuentus non fuisset. cap. 8. car. 140.

Qualiter antipater putans Herodem defunctū locutus fuerit custodi corporis de dimissione suā/ & propter hæc antipatri peremptio. cap. 9. car. 141.

Testamentum Herodis ad Cæsarem/ & distributio iter eius filios & qualiter archelaum præfecit deinde mors ipsius. cap. 10. car. 141.

Epistola Herodis ad exercitum/ & admonitio fidei seruandæ circa filium eius archelaum qui statim eleuatur in regnum. cap. 11. car. 142.

Sepultura herodis i herodio castello/ & fauor archelai regis ad pp̄m/ & p̄i ad ip̄m. ca. 12. car. 142.

Qualiter populus seditionē mouit aduersus archelaū in festiuitate azy morū/ & qualiter archelaus tria milia ex eis interemit/ ip̄se uero nauiganit ad cæsare/ credēs regnū Philippo f̄ti suo. ca. 13. car. 142.

Qualiter archelao Romā ascendente Sabinus q̄ erat in Syria Cæsaris corator ascendit in Hierō solymam uiolenter expetens herodis pecunias & castella a curatoribus archelai. cap. 14. car. 142.

Qualiter persuaferūt curatores populo arripere arma/ & occidere Sabinum uel Romanum exercitum in antonia constitutum. cap. 15. car. 143.

Qualiter Cæsar testamentum Herodi confirmauit/ seruans filiis eius testamentum/ & diuisionē regni iudaici in Tetrarchias. cap. 16. car. 145.

De eo qui se mentiebantur esse alexandrum herodis filium/ & qualiter fictio ista depræhēsa sit/ inuestigante cæsare/ & poena qua mulctatus est. cap. 17. car. 145.

Qualiter archelaus accusatus est a iudæis apud cæsare/ quem cæsar indignatus/ regno priuauit/ & trusit in exiliū apud Viennē galliæ/ & somniū uisum archelao & Glaphyræ. cap. 18. car. 146.

Incipit Liber. XVIII.

Qualiter Cyrinus a Cæsare destinatur/ ut Syriam iudæamq̄ teneret. cap. 1. car. 146.

Qualiter Copinius ex equestri ordine missus ē in iudæā/ & quia cyrinus uenit in iudæā uniuersorū dep̄daturus substantias/ & archelai redditurus pecunias/ & quia iudæi moleste ferētes/ tādē p̄sualente iozaro pontifice passi sunt descriptionē fieri substantiarū suarū. cap. 2. car. 146.

Qualiter iudas gaulonites/ & quidam alter persuaferunt multitudini/ ne suas describi substantias paterentur. cap. 3. car. 146.

Qualiter populi eorū cōsecuti/ seditiones & bella ciuilia/ seu latrocinia exercuerūt. cap. 4. car. 146.

Quatæ sint hæreses philosophorū apud iudæos/ uel q̄libus teneant legibus. cap. 5. car. 147.

Qualiter herodes philippus ciuitates in honorē cæsaris fabricauerūt/ & q̄l̄ter Samaritæ ossa mortuorū i tēplo iactātes cū festiuitas azy morū imineret populū redidere pollutū. cap. 6. car. 147.

Mors Salomæ sororis herodis quondā regis iudæorū/ mors ēt augusti/ romanorū secūdi impatoris. Successio Tyberi Cæsaris sub quo pontius pilatus mittit̄ in iudæā. cap. 7. car. 147.

Qualiter pōtius Pilatus noluit latēter intromittere in Hierosolymā statuas cæsaris cognoscēs aut̄ pp̄lus seditionē aduersus illū cōmouit/ donec illas ab hierosolymis i cæsareā trāsmitteret. ca. 8. car. 148.

DE IESV. CHRISTO. cap. 9. car. 148.

De facto quod cōtigit Romæ in tēplo Isidis/ & q̄ iudæis p̄ illud tēpus Romæ/ p̄uenerit oibus urbe expulsis p̄ Tyberiu/ & de seductiōe samaritici populi/ uel oppressiōe eius p̄ pōtū pilatū. ca. 10. car. 148.

Accusatio samareorū aduersus pilatum apud Vitelliū/ & qualiter Vitellius Romam eū ad cæsarem ire compulit/ ut ibi rationē eorū/ quæ cōtigerāt redderet. cap. 11. car. 149.

Vitellius ascendens Hierosolymā/ magnificus ac munificus extitit i populo/ & qualiter Tyberius cæsar scripsit Vitellio/ ut amicitias cōponeret cū artabano p̄thorū impatore. cap. 12. car. 149.

Mors Philippi fratris Herodis innioris/ & qualiter Tetrarchia eius dispensationi syriæ/ regiminisq̄ coniuncta

DE ANTIQ. VITATIBVS TA BVLAE

cōiuncta est & de simulatione quæ contigit inter arethā petraeū & herodem/ quia eiecit herodes filiā arethæ/ quā duxerat uxore/ amore captus herodiadis. quā subintroduxit loco uxoris/ & quia Tyberius p̄uocatus scriptis herodis mādāt/ Vitellio aduersus arethā pugnare. cap. 13. car. 149.

De Ioanne baptista ab herode passo & Vitellii præparatio in pugna aduersus arethā secundum q̄ scripserat ei Tyberius. & quia Vitellius ascendens hierosolymā fauorabiliter suscipit a populo des. r̄i p̄rio quoq; succincta de uniuersa maioris herodis profapia. cap. 14. car. 149.

Multiformis calamitas & infelicitas quæ prouenit agrippæ/ adeo ut a p̄prio liberto Romæ accusatus & conuictus in uincula a Tyberio sit iniectus mors Tyberii. successio Caii/ solutio agrippæ de captiuitate/ & coronæ imposito per Caium cap. 15. car. 150.

Qualiter herodes Tetrarcha ueniens Romam/ accusatus fuerit ab Agrippa/ & in exiliū missus cū Herodiade. cap. 16. car. 153.

Seditio iudæorū & gētiliū i alexādria cōstitutorū & legatio utrorūq; ad Caiū. cap. 16. car. 153.

Accusatio iudæorum ab Appione legato patris alexandrinorum propter quod statnam Cæsaris non habent. cap. 18. car. 153.

Qualiter iratus Caius/ mittit Petroniū ducē ad Syriā cū huiusmodi mādatis/ ut cōgregata manu pugnaret cū iudæis/ si nollent eius suscipere simulachrū. cap. 19. car. 153.

Pestis quæ contigit iudæis in Babylonia cōstitutis p̄ asineū & amileū fratres. cap. 20. car. 153.

¶ Incipit Liber. XIX.

¶ Qualiter Caius Cæsar insidiis a Cassio Charea extinctus est. cap. 1. car. 156.

Qualiter Claudius patruus eius coactus a milicibus suscepit imperiū/ & seditio senatus & populi ad inuicem/ & utriusq; partis. cap. 2. car. 160.

Legatio regis agrippæ ad senatū/ & q̄liter cōsequētes milites q̄ erāt cū senatu/ ad claudiū trāsire/ & de morre chereæ seu aliorum Caii interfectorū/ ipsi quoq; claudio repugnantium. cap. 3. car. 161.

Qualiter Claudius Cæsar reddit agrippæ omne regnum paternum adiiciētes etiam illi Lysaniæ tetrarchiam/ & libertas iudæorum/ quæ prouenit eis sub claudio/ cum prius amississent eam sub caio nanigio quoq; regis agrippæ in iudæam. cap. 4. car. 162.

Eplā publii Petronii rectoris Syriæ ad doritā p̄ iudæis/ & q̄liter rex agrippa hierosolymorū muros locupletior cōstruēs/ studiū suū ip̄sectū d̄reliq̄t/ phibēte cæsar/ q̄ op̄ ip̄m suspectū hūit. ca. 5. car. 162.

De honore quo Berityos honorauit/ & de aduētū regū ad ip̄m in citate tiberiada. cap. 6. car. 163.

Qualiter processit de ciuitate cum regibus in occursum Marci/ p̄sidis Syriæ uel quali modo uitam finierit/ cum non dedisset honorem deo/ populo sibi attribuentē honores diuinos & non humanos in rheatro/ quare confestim sensit plagam dei. cap. 7. car. 163.

Mortuo rege agrippa/ Cæsarienses uel Sebasteni indecenter blasphemabant defunctum/ statuas quoq; filiarum eius diripientes/ contumeliose tractauerunt. cap. 8. car. 163.

Post mortē agrippæ/ Claudius Cæsar Cospiū Fadū mittit p̄fectū in iudæā/ cui etiam iniungit ultio exercēda in Cæsariēses/ & Sebastenos pro defuncti agrippæ contumeliis. cap. 9. car. 164.

¶ Incipit Liber. XX.

¶ Quēadmodū Claudius post Agrippæ mortē/ in Syriā misit successorē Marso Cassiū lōginū/ & ga Fados missus pcurator iudææ indignatus iudæis q̄ transflumiū erāt positi/ q̄a p̄ter uoluntatē suā contra Philadelfenos arma sumplerūt/ tres uiros priores ipsorum cōprehendens/ unum occidit/ duobus fugam immisit/ & de ptolemæo principe latronum ad eum deducto & occiso. cap. 1. car. 164.

Quia fados pcurator iudææ/ & Cassius lōginus p̄les Syriæ p̄ceperūt iudæorū p̄moribus ut talarē tunicā & p̄ōficālē uestē in antonia cōstituerēt sub potestate Romāorū/ sicut & prius. cap. 2. car. 164.

Quomodo Claudius cæsar rogatus ab agrippa senioris agrippæ filio/ concessit iudæis petitiones ipsorum/ & Fado rescripsit. cap. 3. car. 164.

Quemadmodum Herodes frater agrippæ defuncti petiit a Claudio potestate templi & sacerdotum ordinationem/ & impetrauit. cap. 4. car. 164.

Quemadmodum Helena adiabenorū regina & eius filius iazates solennitates & ritus zelati sūt iudæorum. cap. 5. car. 164.

De fame q̄ apprehendit ciuitatē Hierosolymorū/ & mitigata p̄ Helenā reginā adiabenorū & eius filiū iazatē q̄ de paganismo cōuersus fuerat in iudaismū/ & de artabano rege parthorū. cap. 6. car. 165.

De Mago quodā q̄ prophetā se esse asserēs plurimos iudæorum seduxit. cap. 7. car. 166.

Quomodo

DE ANTIQ VITATIBVS TABVLA

Quomodo Tyberius Alexander in Iudæam directus administrator filios Iudæ galilæi populum seducētes occidit. cap.8.car.166.

Quomō Tyberio Alexandro Cumanus successit in Iudæa/ & q̄a defūcto herode fratre regis agrippæ defuncti/ Agrippa iuuenis eius hūit principatū. Cæsare sibi claudio cōcedēte. cap.9.car.166.

Quia aduentu Cumanus præfidiis in iudæā a Cæsare destinati/ sub eo multi usq; ad. xx. milia iudæorū perierunt quarra die azymorū. cap.10.car.166.

Seditio iudæorum contra Samaritas/ & quia multi Iudæorū extincti sunt per Cumanum adiuvantem Samaritas. cap.11.car.166.

Quia Numidius q̄dratus Syriæ p̄ses audiens hæc/ & ascendens in iudæā primates Iudæorum atq; Samaritanos/ Romā iussit ascēdere/ pariter & Cumanū & Celerē ut Claudio Cæsari deberēt ex his q̄ fuerāt gesta reddere rōnem/ & q̄a quosdā Iudæorū ipse puniuit. cap.12.car.166.

Quia Claudius audiēs inter eos iudæos qdē absoluit a culpa/ rogatus ab agrippa rege/ Cumanum uero exilio deportauit/ Celerē aut millēariū & Samaritanos/ p̄mates morte mulctauit. ca.13.car.166.

Foelix mittit p̄curatorē i iudæā/ & q̄ta prās adiecta sit agrippæ regi p̄ Claudiū. cap.14 car.166.

Morī Claudius cui successit Nero q̄ matrē uxore & alios multos gn̄is sui interfecit. cap.15.car.167.

Quia foelix missus in iudæā/ & inueniens provinciam a latronibus nimis afflictā/ p̄spexit ut illis interemp̄is/ pacē tribueret regioni/ principē uero latronū Eleazarū uinctū direxit ad Cæsare & de morte Ionathæ pontificis. cap.16.car.167

Quia ueniēte ægyptio malefico/ & multis iudæorum ab eo seductis Foelix aggressus eos multos occidit. cap.17.car.167.

Quomāmodum iudæos & Syros pro æquitate ciuilitatis in Cæsarea seditiose concerrātes/ Foelix compescuit. cap.18.car.167.

Quomodo Portio Festo in iudæam missus pro successione Foelici/ contigit provinciam sicariis commoueri. cap.19.car.167.

De porticu interiore tēpli/ & quemadmodum eam exaltauerat iudæi/ & quia Festus ob hoc indignatus iussit opus destrui/ sed iudæis rogātibus/ cōcedi/ sibi ob hoc legatos mittere ad Neronē/ cōcessit miserunt nuncios quos audiens Nero/ ueniā gesti operis cōdonauit/ & ædificiū manere p̄misit/ & quia moriente in iudæa Festo/ successor uenit Albinus. cap.20.car.168.

Quia sub eo a nece provincialium sicarii cessauerunt. cap.21.car.168.

Quia Florus ueniens Albino successor/ tantis malis iudæos affecit/ ut eos ad arma contra Romanos uenire compelleret. cap.22.car.168.

¶ Iosepi Mathathie filii hebræi genere sacerdotis ex hierosolymis de antiquitate iudæorum cōtra Appionem grammaticum alexandrinum. liber.1.car.169.

¶ Flauii iosephi de antiquitate iudæorum ad Epaphroditum. liber.2.car.175.

¶ Explicit Tabula Antiquitatis iudaicæ.

¶ Rubricæ nuper editæ sup̄ libro de bello iudaico p̄ Magistrū Frācisū Macerata ordinis minorū.

¶ Incipit Liber primus.

Qualiter antiochus q̄ cū Ptolemæo sexto in Syria bellū gerebat sup̄auit ciuitatē munitissimā tēpla spoliat occidit oēs ex optimatibus/ deinde sup̄ato Bachide p̄posito p̄fidiis antiochi p̄ Mathathia & occiso/ exactisq; ducibus antiochi ex finibus iudæe & mortuo antiocho/ filius antiochus noīe cōgregatis militibus iudæā iteq; inuadit & superato iuda primo natu ex filiis Mathathie & interfectis multis ex iudæis Hierosolymā est profectus & ibi relictis p̄fidiis/ in Syriā reliquos milites ad hyemandum traducit. cap.1.car.183.

Post discessū antiochi iudas cū ducibus eius cōgredit & tadē sup̄at & morit. cap.2.car.183.

Ionathas frater iudæ reconciliatur antiocho/ sed insidiis antiochi capit. & iratus antiochus quia a Symone fratre ionathæ foisset superatus Ionathan interfecit. cap.3.car.183.

Simon frater ionathæ iteq; gerit bellū cū antiocho quo sup̄ato ob hoc pontifex creat/ sed insidiis Pro'emæi generi sui captus moritur/ capta coniuge cum duobus filiis Simonis Hyrcanus tertius filius honorē patris defendēs diu cū ptolemæo bellū gessit & ob misericordiā matris/ & fratrum tantū distulit ut annus feriatu uenirēt/ quo licebat dimitti bellum. cap.4.car.183.

Antiochus iterum iratus propter ea quæ passus est a Simone irruit in iudæam cōtra ioānē dictum hyrcanum quē trecentis talentis placauit. cap.5.car.183.

Ioānes dictus Hyrcanus inuēto tēpore uindictæ q̄a Antiochus bellū gerebat cōtra Medos/ prexit contra ciuitates antiochi & multas occupauit. cap.6.car.183.

Gentiles

Gentiles ob inuidiā in iohannē coeperunt agere seditionē qui tandē denicti sunt/ & ipse rebus admistratis per triginta tres annos moritur relinquēs filios post se/ hic princeps pontifex & propheta fuit/ prädixit filios duos maiores non regnatos. cap. 7. car. 184.

Aristobulus succedit in regnū patri/ contendit cū matre quia eā dominā rerū reliquerat iohannes ipse/ iam fame nectauit deceptus uerbis maris suae fratrem antigonū interficere fecit/ hoc audio tāto merore confectus ut tandem moreretur. cap. 8. car. 184.

Alexander frater aristobuli rex cōstituit/ occidit fratrem pognat cū Ptolemæo/ occupat bona Theodorici a quo oīa recuperant/ & fere decē milia iudæonū interficiunt. multas ciuitates occupat/ cōgreditur cū Obedio rege arabū a quo superato exercitu uix solus euasit/ Hierosolymā petit nititur redire in gratiā cū subditis quos nullo modo sedare potuit. cap. 9. car. 184.

Iudæi petunt auxiliū demetrii q̄ supat proeliū/ sed timore pterritus q̄a sex milia ex iudæis se cōtulerāt ad alexādrū discessit/ Messali ciuitatē denastat/ mulieres earūq; filios corā matribus necabat/ quā impietatis pterriti octo milia iudæoz; pfugiunt eadē nocte in iudæā. cap. 10. car. 184.

Bellū gerit antiochus frater Demetrii cum alexandro qui licet oppida multa diremisset & multos occidisset/ non potuit tamen antiochum arcere/ sed p̄ regē arabū tandē denictus est/ alexander in iudæā reuertit/ qui moriens uxori reliquit principatū/ hæc declarat filiū hyrcanū pontificē aristobulum uero regē/ hic fraude multos sibi deniciens matre morbo laborāte castella multa occupat/ mater uero miserata/ Hyrcanū coniugē & filios aristobuli carcere conclusit interim morit' alexāder/ reconciliat hyrcanus & aristobulus. cap. 11. car. 185.

Antipater hortat hyrcanū ut impiū repetat ad regē arabiz accedunt p̄ auxiliis & aristobulū uadit & supant mortuūq; esset nisi dux Romanorū soluisset obsidionē. cap. 12. car. 185.

Aristobulus prosequitur & resarcitis copiis congressas cum hyrcano occidit supra sex milia eorū/ Antipater & hyrcanus ad pompeiū qui tunc erat in Damasco accedunt ut restituat hyrcanū/ pompeius cum exercitu ad fines iudæe peruenit/ Aristobulus alexandrium confugit/ pompeium alloquitur paccato Pompeio pollicitatiōibus/ audita morte Mithridatis perrexit Hierosolymā/ decepit Pompeium/ eo q̄ ex promissis nihil est factum/ iratus pompeius aristobulum in custodiam collocat & ad ciuitatem tentat accedere ut euerat. cap. 13. car. 185.

Hæsitante pōpeio quō urbē caperet orta est seditio inter eos q̄ in ciuitate erāt deniq; uicta est p̄ aristobuli receptis Romanis initis cōsiliis cū Hyrcano quō aliā p̄te quæ in locū tutissimū cōfugerat caperet tandem sine cōsilio & auxilio Pōpei. nihil esset factum. cap. 14. car. 186.

Tentans pōpeius locū inuadere tertio mēse uix turrim unā ensererat. cap. 15. car. 186.

Faustus Cornelius muros primus ascendit multi occidunt multi ex muris se proiciunt/ Pompeius cum suis comitibus ingreditur/ in templum ingressus neminē nisi pontificē uidit pcepit q̄ nihil aufereretur/ postero die solēnia celebrauit/ Hyrcanūq; pontificē declarauit/ Pompeius uero cum Scannro ducens aristobulum Romam profectus est. cap. 16. car. 186.

Scannus in arabiz pficiēti patit multa ob asperitatē locoz; alexander aristobuli filius iterū iudæā populat' timet Gabiniū/ p̄pterea loca arabiz munit/ Gabinius p̄misso marco antonio adiūctis aliis obuiā fit alexādto coactus alexāder cōgredi cū Gabinio/ uictus effugit Gabinius restaurat loca p̄terit' alexāder legatos ad eū misit pollicēs sibi oīa castella q̄ ipse Gabinius eruit fūditus. cap. 17. car. 186.

Gabinus Hierosolymam deducto Hyrcano reuertitur aristobulus interim parato exercitu alexandrium occupat/ sed tumultu Romanoz; in Machæronta confugit sed tandē capitur & ad Gabinium perducitur/ alexander interim iudæam reduxit in discessionem/ Romanos multos trucidare decreuerat Gabinius concordiam peruasit/ sed certantibus ipsis alexander fugatus disperit/ Gabinius hierosolymam reuertitur. cap. 18. car. 187.

Cassius succedit Gabinio/ suscipit Syriā/ auferit aurū tēpli/ perit trāgresso Euphrate/ Cassius Syriam defendit/ occidit Pisulanū colligentē seditiosos aristobuli. cap. 19. car. 187.

Antipater ex arabis cōiugē suscipit/ lociat sibi regē arabū p̄ affinitatē bellū uult gerere cū aristobulo/ Cæsar mittit e roma aristobulū solutū uiculis in Syriā/ petit ueneno & alexāder eius filius occidit/ ptolemæus auferit antigonū & eius sorores a cōiuge aristobuli/ & minorē sibi coniugio copulat/ antipater mortuo Pōpeio cōtulit se in clientelā Cæsarī & mitridates cum antipatro uictores fuit/ & pōpeius tandem gratia antipatri pontificatū confirmat Hyrcano. cap. 20. car. 187.

Antigonus corā Cæsare criminauānt antipatrū/ sed Cæsar cognitis meritis antipatri hyrcanū cōfirmat & cuius uellit dignitatis sponit adoptionē/ declaratur procurator iudæe/ sedat iudæā hyrcanū reddit in gratiā populis tandem phaseli filium maiorem sposuit territorio hierosolymoz; herodem minorem natū curatorem Galilæe/ q̄ Ezechiam deprehendit cum multis aliis ex hoc cognitus est Sexto Cæsari propinquo magni Cæsarī. cap. 21. car. 187.

Compellitur

DE ANTIQ VITATIBVS TABVLA

Cōpellitur Herodes ab Hyrcano q eū tā gloriōsū euasisse oderat ut ad eum accedat. ipse utrō p̄sus
 sus uerbis multorū q inuiderāt Herodē accersiri fecit. sed recessit Herodes nō paratus obedire. Conci-
 tatur Hyrcanus iterū cōtra Herodē sed Herodes declarat a Sexto Cæsare dux militiū in Syria. Hero-
 des Hyrcanū cogitat ex regno pellere sed uerbis patris & fratris mitigatur. cap. 22. car. 188.

Oritur discordia inter romanos & ob diuturnitatē belli uenit Marcus successor Sexti Cæsaris qui
 mortuus fuit a Cæcilio Basso fauore Pompei. cap. 23. car. 188.

Tempore quo Marcus fit successor Sexto Cæsari/Cassius Syriā/ petit exactiones imponit/irasci-
 tur cōtra Malichū eius exactorē/Herodes fit carus Cassio. p̄ficitur procurator Syriæ/Cassio dece-
 dente a Syria oriē seditio Hierosolymis Foelix qdam uolens uindicare necē Malliū fratris cōgreditur
 cū Herode/Herodes ponitur uictoria/Accusatur Herodes/Antonio interfecto Cassio. pecunia eū pa-
 cauit ueniunt legati Antiochiæ centū uiri contra Herodē & Hyrcanū Messalla defendente eos/ retrar-
 chas ambos declarat Antonius. legatos carceri cōpellit/maior tumultus fit Hierosolymis bellū gestū
 est cōtra alios legatos ab Antonio ita ut multos occidisset/Barzaphranes cōcitans iterū Paucorū cō-
 tra Hyrcanū tandē ab Herode multi obtruncant die pentecostes in ciuitate ortū est bellū ita ut multi
 occisi ab Herode/multi fugati. cap. 24. car. 188.

Admittitur arbiter pacis Pacorus/simulans Pacorus uolebat Antigoniū adiunare/cognitis insidiis
 missosq ministro ad necē Herodis qui noluit admittere habēs hmoi suspectos/audito q Phaselus fra-
 ter eius fuisset corruptus ad Idumæā nocte p̄git/cognitus a barbaris cogit recedere p̄missa matre
 & fratribus/ad Masada properabat decertans cū illis potitur uictoria/Iosepus frater Herodis obuiū
 Herodī uenienti ex Idumæa fuit paucis ex carissimis receptis alios dimisit parti Hierosolymā uenit
 constituunt regē Antigoniū/Hyrcanū & Phaseliū uerberātes/ dentibus auriculas trunecat Antigonus
 ne possit esse pontifex/Herodes cognita morte Phaseli fratris uix euadens Romā puenit. Creat rex
 fauore oīum & fauore Antonii & Cæsaris. cap. 25. car. 189.

Antigonus inclusos tenet Iosepum & alios qui etiam exeuntes quandoque nincebant quandoque
 aduerso casu reuertebant. Vētidius iteri festinat Iosepo & aliis ferre auxiliū/sed placatus muneribus
 antigoni discedit/Herodes ex italia reuertit & cōtra antigoniū sumit exercitū/castris positus declarat
 populo uenisse bono populi & nō recordaturus offensarum/detegit corruptio Sylonis ab Herode q
 ipse uinū & oleū & oīa necessaria deferri scripserit i Hiericūtha/herodes occupat ciuitatē & qngēta
 cacumina montiū/cōmittit bellū/uictor reuertit/herodes multos i spelūcis occidit/ pater septē filios
 cum matre occidit qui uolebant fœdus inire cum Herode/& septem etiam desper occidit/reuer-
 titur in Samariā contra Antigoniū dimisso ptolemæo p̄posito qui ab eis occiditur/occisus mul-
 tis per herodem fertur q Iosepus eius frater in iudæa frangitur & morit in Galilæa se cōfert/uolue-
 rat Herodes/municipia multa occupat/in fugā uertit acie inimicorū/ciuitatē ingredit clade fecit ex
 illis magnā/sed ppter hyemis asperitatē non potuit Hierosolymā applicare/interi uxore ducit & in
 Hierosolymā petit iterū oriē discēssio in ciuitate. Herodes iratus quoscūq possit occidit / Antigonus
 ad pedes Cassii p̄sternit/Herodes querit pacare ciuitatē/& studiosos suos facere amicos/Antigonia
 nos neci tradere. cap. 26. car. 190.

Cleopatra indignata q p̄pignus nullus ex sanguinitate eē/ad extraneos occupādos se cōuertit/mo-
 liebat ut herodes & malichus interirēt p Antoniū q noluit/insidiis p̄clitāt Herodes ex hoc recreati
 Arabes pugna repetūt/fugāt militē herodis/ulciscunt arabes/interi alia calamitas occurrit herodi./f.
 terremotus infanti ut triginta milia hoīum interirēt/icitāt hoc magis arabes/Herodes hortat suos ad
 resistendū factō sacrificio cōgredit & potit uictoria/desiderat patronus illius gētis adiit Cæsare he-
 rodes cōquerēs de antonio. Herodē regē instituit & diadema iposuit i ægyptū/p̄fiscit Cæsare/& mor-
 tua Cleopatra & antonio regnū auxit herodi./pcurator Syriæ instituit/cōstituit tēpla & multa i hono-
 rē Cæsaris fecit & agrippæ/oriē discordia iter uxores herodis/ira cōcitatus Mariāne fecit occidere
 quē ualde poenituit/irati filii ob matris mortē criminant apud Cæsare/antipater interim succedit in
 regnū/curat mortē fratrum ex p̄te Mariānes/cōciliat filios Cæsare patri/nō cessat antipater dolis & s-
 mulatiōibus fratres criminari cōsilio nouere illorū/illis nesciētibz/alexāder corrūpit amicos regis
 itrudit in carcerē/recōciliat archelaus alexandrū herodi / Eurycles accusat alexandrū/nunciunt filii
 & sepatim custodiunt. Mittit herodes litteras cū idiciis ad Cæsare.Saturninus & Volūnius fiūt du-
 ces offocantē tādē iussu herodis/poenitet herodē mortis filiorū & nepotes amplectit/& antipater ira-
 scit patri herodi/orat antipater ab herode ut Romā reuertat/cōuenit herodes antipatrū priuatē re-
 gno & noīe regio/icendunt uini sophistæ & q aquilā demiserūt ex muro/inbet multos ex iudæis oc-
 cidere. ferunt litteræ a Cæsare de dānatione antipatri occidit antipatrū Herodes/morit Herodes/le-
 gitur testamentum de institutione archelai regis/fiūt exequiæ cum maximo apparatu ab archelao
 sepelitur in castello quod Herodion dicitur. cap. 27. car. 192.

Archelaus

DE BELLO IYDAICO TABVLA

¶ Incipit Liber secundus.

¶ Archelaus pp turbatiões nouas cogit ꝑficisci romā multos occidit die festo q pascha appellatur/relinqꝑ Philippū ꝑcuratorē regni & curatorē familiarū rerū/rōnē administratiōis reddit Cæsari Archelaus/accusat archelaus apud Cæsare q noie tātū Cæsare ostēdisset regē nō re ipsa/ defenditur a Nicolao archelaus/ & ad pedes Cæsaris se ꝑsternit/iudæi cū relictis ab archelao cōgrediūt. Varus res cōponit petūt iudæi ut ꝑ iudices res administrētur/ Cæsar nō annuens his archelaū tetrarchā fecit in media parte/ pollicēs regia dignitate donaturū/ aliā medietatē regni aliis duobus filiis Herodis dimisit/ donauit Cæsar aliis muneribus ceteros filios & filias Herodis.

cap. 1. car. 201.

Iudæus quidam interim simulat se esse alexandrum ob similitudinē cū illo Romā uenit cognoscit a Cæsare/patefacit ipse Cæsari dolum & fraudem/his ridens Cæsar remigum numero inseruit/ suatorē illius fraudis interfecit/ ponuntur quædā secte philosophorū & eorū uita.

cap. 2. car. 203.

Decedēte regno archelai Philippus & Herodes atipas regunt Tetrarchias suas deferūt ipsū ad Tyberiu post mortē augusti/pīlatus mittit a Tyberio iudæā ob imagines cæsaris quas intulit i tēpla oris discordia maxia/ Caius cæsar uult deus appellari/eius imagines & statuas ꝑcipit erigi/remittit illis minas eis/ morit Caius/ Claudius rapit i regnū/ mittit agrippā ad senatū ut placeat eū esse regē/ non admittit curia/remittitur agrippas ad senatū nūciās pugnā aduersus eos.

cap. 3. car. 204.

Senatus uadit ad Claudiū/offert nūctimas deo/ ipse donat agrippā regio patrimonio/ morit agrippa/ Claudius regnū in puinciā redegit/ & herodes q regnabat in chalcide morit.

cap. 4. car. 205.

Post obitum herodis qui in chalcide regnauit/ Claudius agrippam filium agrippæ regem instituit/ Cumanus curam accipit alterius prouinciæ/ unde inter iudæos oriuntur multi tumultus in die festi azymorum/ populus in fugam se conuertit/ & propter egressum de cōstipatione. 30. millia hominum consumpta sunt.

cap. 5. car. 206.

Insurgunt tumultus latrocinantium/ unde quidam per Cumanum capiuntur/ libri legis ꝑ militem quendam comburantur/ accensi iudæi ex hoc conueruntur apud cumānum/ adindicatus est ille ad supplicium ex hoc populus quiescit.

cap. 6. car. 206.

Conflictus oritur inter Galilæos & Samaritanos/ quidam Galilæus ad festiuitatem ascendēs interficitur/ cumānus ad sedationem mittit ꝑcatores/ Hierosolyma audito homicidio uulgas in impetum in Samariam irruit/ cumānus accurrit cū ala militū/ multos interfecit principes Hierosolymæ ꝑcanē ut ab incepto desistant/ iudæi tandē eorū ꝑcibus acquiescunt.

cap. 7. car. 206.

Fiant his temporibus multa homicidia samaritarum primates accedunt ad Numidiū quadratum cōquerentes de huiusmodi latronibus. conueniūt & nobiles iudæorū defendētes. distulit Numidius iudicium/ lyddā uenit/ audiens iteꝑ querelas samaritanorū/ quosdam percussit securi. quosdam relegauit/ cumānus uidetur Romā ꝑficisci de reddēda rōne administratæ puinciæ apud claudium/ ex samaritis tres interficiuntur/ cumānus iubetur ex urbe discedere.

cap. 8. car. 206.

Nero succedit Claudio. fratrē matrē & uxore interfecit/ ad Histriōnū opa se cōuertit.

cap. 9. car. 206.

Aristoboli filius regnat in Armenia/ angetur regnum agrippæ residuū iudææ/ Foelici creditur/ hic Eleazarum deprehendit mittitur Romā cū multis aliis/ insurgit nouum genus latrocinantium. sicca riorū. insurgunt quædā sectæ hoīum q cōsiliis & hypocrisis homines decipiant.

cap. 10. car. 206.

Aegyptus quidam pseudo propheta congregat. 30. milia hominum hierosolimam uult ascēdere/ Foelix cum quibusdam armatis eos depellit & fugat/ insurgunt quædam magi qui tentant renocare populū a seruitute Romanorum. insurgunt tumultus in Cæsaria inter populū scilicet iudæū & Græcū/ Foelix nequiens pacare ex utrisqꝑ nobiles ad Neronē mittit/ Succedit Festus foelici qui plures latronum interfecit.

cap. 11. car. 207.

Albinus fit successor Festo qui fuit latronibus/ & postea Cæstius Elorus qui ita se gessit ut multi coacti sint relinquere patriam ob publica latrocinia/ & rapinas suas.

cap. 12. car. 207.

Fit quæstio in Cæsarea inter iudæos & Cæsarienses de Synagoga iudæorum quia impediēbāt ut ad illuc accessum/ iocundas q erat præfectus equitū pergebat sedare tumultum/ recedūt iudæi i Nabata cum libris legis primates iudæorum ad florū accedūt conuerentes/ quos iubet uinciri propter ablationem librorum legis/ ex hoc oriūtur iurgia maxia apud hierosolymas/ accusat Florus & eas timore populus effugit/ Florus indignatus sedēs ꝑ tribunali militibus præcepit ut forū uenaliū diriperent/ unde multi interfecti & spoliati & domus omniū dirute sunt.

cap. 13. car. 207.

Rex Agrippa alexandriam ꝑficiscens/ inuenit germanam suam Beronicem/ uidens iniquitateꝝ militum misit ad florū ut a cede desineret. qui noluit immo peiora operatur uenit Hierosolymam & nota deo exoluit/ regina uero Florum precatur.

cap. 14. car. 208.

Multitudo clamat contra Florū/ primates sedant multitudinem/ Florus uidens multitudinem se datam nouam querit/ insurgere discordiam/ multi occiduntur per Romanos sed desperatione dū

etis populus fruit in Romanos/quos expulit ex urbe/uidens Florus nihil posse agere ab urbe digre
ditur Caesariam venit. cap.15.car.208.

Florus non cessans Iudaeos apud Caestium accusat de defectione dirigis tribunus Neapolitanus
ad haec inuestigata suscipitur a Iudaeis benignissime & conqueruntur de Floro cognita inhumanita
te Flori/vulgus vult legatos fieri ad Neronem de crudelitate Flori. cap.16.car.208.

Aduocat cōtionē iudaeorū & cōstituit in suggestu Beronicē germanā rex Agrippa q oēs hortat
iudaeos ad quietē & paciētiā dicēs hēc nō placere Caesari/neq; eos posse rōanis obistere/ q toti orbī
iā dominātur tādē aquiescit populus/volensq; psuadere ut Floro obediant/quousq; successor veniat/
accensa multitudo ex urbe pepulerunt ipse in regnum discessit. cap.17.car.209.

Quidam eo rpe insurgūt & rōanos oēs interficiūt Eleazarus dux militū phibet rōanos hostias imo/
lare/nobiles qdā hortat ne id fiat/ad Florū destināt legati & ad agrippā ut cū exercitu ascēderēt i ci
uitatē/diuidit ciuitas i duas ptes/qdā nobiliū & pōtificū cōfugerūt qdā in cloacis latuerūt. c.18.c.210.

Quintadecima die mensis augusti fit impetus in Antoniam & omnes obfessos in eo praesidio capi
unt/post regem accedunt exurunt turres/pcantur Manaimum ut liceat aufugere quibus conceditur
relicis solum Romanis intus/qui confugiunt in turres regias/illi vero qui cum Manaimo erant/ir
ruentes illa loca diripiente stratopedum incenderunt. cap.19.car.211.

Capitur Ananias pontifex & cum fratre Ezechia occiditur & insurgūt quidam cōtra Manaimū/
nolentes enim regem/interficunt sophista a populo/interficunt Manaimus/per Romanos etiā mul
ti ex iudaeis occiduntur/ita ut Caesaria uacuata iudaeis remaneat. cap.20.car.211.

Iudaei diuisi uicos & loca alia inflāmanerunt/immenſa caedes fit ex iudaeis & aliis/Ciuitates etiā
omnes plenae cadaueribus scythopolitae cum iudaeis dimicant/clam tñ nocte dormientes tertia / eos
inuadunt.13.milia interficiuntur ex iudaeis & eorū substantiam diripiunt. cap.21.car.211.

Circūfusus Scythopolitis a iudaeis Simon quidā qui multos ex iudaeis quotidietruncauerat edu
cens gladium nullū hostium interfecit & patrem & matrē & filios & uxorem interfecit praē indigna
tione/ne hostiū qs gloriaret & seipsum/caedes maxia fit in Scythopoli urbes & populi conuicini iu
daeos oēs interficiūt/multae ciuitates aliae pepcerūt eis miseratione motae. cap.22.car.212.

In regno agrippae insurgit pñicies aduersus iudaeos/Varus multos ciues q ad Agrippā & Caestium
uenerant poscendi pñidii gratia in itinere occidit/hūc Vag; agrippa punire nō aude/summovit eū e
regione qua procurabat. cap.23.car.212.

Iudaei persuadent romanis ut deleant castellū/utunē honoribus iudaei in Alexandria quos Alexā
der cōcesserat conflictus continuus cū iudaeis & Graecis fit. cap.24.car.212.

Alexādrini conueniunt ut largitionē ad herodē mittant/pmiscentur iudaei cū graecis in amphitea
tro fit discordia maxima inter eos/Tyberius alexander cohercuit eos hortationibus qui irruentes
Tyberium contumeliis apprebant ille quasi omnes fecit interficere/ domos diripere Zabulon ciui
tas a Caestio occupat. diripit domos & loca incendit. cap.25.car.212.

Caestius pmitte exercitū in ioppē quae capis/ intendit eā & viros oēs interfecit. cap.26.car.213.

Caestius mittit Gallū in Galilaeā suscipiunt eū ciuitates q uero nō obtem perabāt insequit & truci
dabat/pgrediēs multa loca inuadit/iudaei ad diē festū Hierosolymā petierūt/q auditis militibus ue
niētibus/dimissis solēnitatibus in Romanos irruerūt/quorū multos occiderunt. cap.27.car.213.

Querit agrippa uerbis iudaeos auertere ut desisterēt mittit Borcaū & Phoebū ad iudeos/pimis
Phoebus/Caestius iducit exercitū in oppidū iudaeorū incēditq; ptē ciuitatis. cap.28.car.213.

Quidā uocabāt Caestii patefacturi portas/qui cogniti pñicti sunt ex muris.Caestius tētat muros
ascēdere & inuadere tēplū.repugnat a iudaeis/recedit Caestius & iudaei insequunt/dimittit q erat ipe
dimēto ad fugā & nili nox aduenisset totus exercitus periisset nocte aufugit insequuntur iudaei/ex ro
manis mortui sunt qnq; milia & trecēti peditū/ex egribus nonigenti & octuaginta. cap.29.car.213.

Post fugam Caestii multi nobilium ex ciuitate fugiunt mittit quosdam ad Neronem nunciaturus
eius miseriam/Qui Caestium fugauerant reuerſi sunt in Hierosolymam / ex Romanis qui supererāt
amicos sibi sociant/ Eleazarus persuadet populo ut sibi partat constituantur diuersi diuersis locis p/
fecti/iosephus unus ex praefectis subditos sibi querit conciliare/ multos ex illis praepōnit & praeficit
regionibus galilaeae sibi subdite/munit loca omnia propter Romanos quos timet insurgit quidā in
sidiator cum multis qui galilaeam depopulantur congregat pecunias/cogitabatque diuersa in perni
ciem iosepi. cap.30.car.214.

Quidam qui aggressi sunt procuratorem Beronicis & multa abstulerunt/quia iosephus iussit ut re
gibus restituerentur illa/ contra eam tumultus maximos parāt/accusantes eū esse proditorem irru
unt in eius domum/querit placare illos uerbis/praeualet aduersus eos/ iohannes quidā fraudē molitur
contra iosephum insidias/cognita fraude ut de iniuria uendicaret accedit cum militibus ad iohannem
hic autem

DE BELLO IYDAICO TABVLA

hic aut emissis armatis iussit eū interfici/ausugit in lacū/resumptis uiribus iohannes cogit aufugere tē
rat aliud genus insidiarum aduersus iosephum. cap.31.car.215.

Deseritur iosephus a suis/quos ipse punit euocans oēs primates & astutia quadam nrēs scaphis du/
cens secum in Tarichæas cuidam clamanti Clito nomine iubet manus abscidi ipseq; sibimet dexte/
ram truncauit timore perterritus. cap.32.car.215.

Incipit Liber tertius.

Sentens Nero res gestas nō p̄spere indignat/mittit Vespasianum in syriam ad regēdos exerci/
tus & ulciscendos iudæos rebellantes tādē ex iudæis.x.milia pimūt/nō cessant iudæi uerū ascalonē
perūt/ sed antonius politis insidiis qua erant trāsīturi sup octo milia interficit ceteri aufugiūt/ Niger
nus ex ducibus iudæorū in turrim se recipit quē antonius succēdit ille uero saltu demissus euadit/ uī
dentes iudæi illū gaudēt q; dei puidētia dux eorū i posterū sit seruatus. cap.1.car.216.

Vespasianus Antiochiā cū exercitu uēit/agrippā offēdit fert opē Sephoris cōtra iudæos.c.2.c.216.

Dux sunt Galilææ opimæ abundantes/hoies pugnaces sunt/continent hæ prouinciæ diuersas ci/
uitates quæ irrigant diuersis fluminibus qbusq; sinibus terminantur. cap.3.car.216.

Exercitus quem dederat sephoritis Vespasianus/diuiditur in duo/assidue ciuitates & loca illa icur/
sant depredando iosephus in Sephorim impetum facit sed nihil efficit totā Galilæam igne & sangui/
ne repleuit. cap.4.car.217.

Titus filius Vespasiani patrē suū reperit ptolemaide qui multas legiones cōparauerat multosq; cu/
ipscūq; generis ad militiā uiros congregauerat. cap.5.car.217.

Laudatur Romanorū prudentia instruentiū seruos in militiæ disciplina/quāq; sunt edocti instrue/
dis castris & quē ordinem seruant in bellicis rebus describitur. cap.6.car.217.

Vespasianus cū filio suo ordinat exercitū in ptolemaide Placidus interimmit maximā multitudinē
in Galilæa peruenit iotapata qui receptus cum suis/a iudæis illico sunt interfecti ex iudæis uero tres
eciderunt Placidus aufugit. cap.7.car.218.

Vespasianus cum armatis suis in Galilæam peruenit/timent oēs iosephus conspiciens nō posse re/
pugnare in Tyberiadē confugit. cap.8.car.218.

Vespasianus ciuitatē Gadarensiū capit iosephus mittit hierosolymā litteras/si capiāt fedus uel bellū
cū Romanis/ si bellū mittāt cōdignū exercitū ut possint repugnare Romanis. cap.9.car.218.

Vespasianus aggrediēs recidere iotapata mōtē ubi iudæi plurimi confugerant/ciuitatē circumnala
re iubet per milites ipse p̄ficiscitur ponit castra aggeres facit ad oppugnandū ciuitatē iosephus curat
ut muri ciuitatis altius p.20.cubitos eleuent quod Romanos multū p̄trahit. cap.10.car.218.

Vespasianus certans pluribus diebus uidens nō posse capere ciuitatē statuit obsidere eam ut coge/
rent inopia rerū reddere uidēs nolle eos reddere/iterū ad certādū se cōuertit iosephus cogitat de fuga
cū suis/populus hortat ne recedat/ipse dicit melius/quia parabit aliū exercitū quo renocabit Vespā/
sianum ab eis/statuit remanere/se parat ad p̄liū/aggrediē multis incurrationibus Romanos egrediēs
Vespasianus nollēs cū desperatis cōgredi iubet ut armati declinēt impetum. cap.11.car.219.

Admonet Vespasianus arietē muris/muri cōcutiuntur machinis cogitat iosephus quō ictus arietis
refellat/Romani cōtra aliud genus machinant/iosephus cum sociis igne concremarunt Romanorū
propugnacula & aggeres ita ut spatio unius horæ oīa sint concremata. cap.12.car.220.

Quidam uir iudæus saxo subleuato & demisso caput arietis fregit/hic fixus est quinq; sagittarum
uulneribus decedit tandē/alii duo uiri Romanorū aciem p̄rupuerūt/iosephus uero & cetera multitu/
do incendit machinas romanis lugentibus. cap.13.car.220.

Vespasianus in planta pedis ulneratur totus exercitus turbatur superato dolore uulneris sauius
bellū in iudæos incitauit pugnatur fortiter utrinq; cedit murus ictibus machinarū ad matutinas ui/
gilias illi uero munire partem illam. cap.14.car.220.

Vespasianus parat exercitus & machinas ad inuadēdū urbē recreato prius exercitu/iosephus cogni/
to cōsilio Vespasiani ordinat milites ad resistēdū p̄liatur crudelissimo certamine. cap.15.car.220.

Die.20.mensis iunii iudæi quasi defessi qa nō haberent ppugnatores quos mitterēt/ cogitauerunt
oleo feruenti sup infuso Romanos oppugnare/ac foeno græco sup sparso ut inde Romani caderēt/ uī
dens dux Vespasianus tot mala milites p̄peti/eos a bello renocat & a p̄ena. cap.16.car.220.

Vespasianus tres turres ferro circūdatas erigi fecit plenas iaculatoribus & fundibulatoribus for/
tissimis/ita ut ex his q intra muros erant deserere defensionē muri cogantur. cap.17.car.221.

Vespasianus mittit Traianū in Ephra ciuitatem congregit cum illis tandem superat ciuitatem om/
nesq; præter infantes occidit. cap.18.car.221.

Ad Samaritas Cerealis mittitur a Vespasiano/quia eos pronos ad tumultū uidebat / Inopiāq; quidam moriebant/ quidam ad Romanos confugebant/ reliquos uero oēs nequiens persuasione placare occidit/ erant autem undecim milia & sexcenti. cap.19.car.221.

Ageres sup altitudinē murorū iotapatenis efferruntur/ quidam ad Vespasianū uenit pfugus ex ciuitate/ nunciāns paucitatē ciuitū & facilitatē capiēdi/ Vespasianus exercitū parat nocte hora qua ille ducerat ciuitatē aggrediunt/ & custodes occidunt/ ciuitatē ingrediunt/ qdam uero ne oppeterēt p Romanos se ipsos interfecerunt/ tandem Vespasianus incendi fecit ciuitatē uniuersam. cap.20.car.221.

Iosepus ne a Romanis inueniret in puteū se demisit lapidēq; supra iposuit ne uideret/ nocte exibat pseruans si posset euadere. Idicā p quādā mulierē mittit ad eū Vespasianus cū fide de uenia/ timebat uero iosepus in somnis simulachra ei apparēt deprecā deum/ in manus Romanorū se cōmittit/ habita prius oratione ad socios. cap.21.car.222.

Iosepus dehortat suos a cāde/ nequies renocare a pposito/ oēs se ipsos interfecerūt/ ducit iosep⁹ ad Vespasianū iuber Vespasianus eū custodiri ut ad Neronē mitteret/ iosep⁹ alloq^r Vespasianū scorsū cū filio Vespasiani eūq; dñz & regē orbis p̄dicat/ uespasianus eū liberat mueribusq; uariis eū dōat. c.22.c.222.

Vespasianus in ptolemaida reuertit multi clamant de excidio iosepi ipse nihil respōdebat/ legiones duas mittit hyematū Cæsareā/ quasdam scythopolim. cap.23.car.223.

Quidam ex iudæis qui fugerant collecti in iope/ fabricatus piratis nauibus inuicem faciebant pelagus illarum partium Vespasiano uero illuc applicante/ tum per romanos tum per uentos qui illorum naues in scopulos cōpellebant/ quattuor milia & ducenta cadauera inuenta sunt/ Ciuitatē incendunt dimittitq; Vespasianus equites qui loca ruerentur. cap.24.car.223.

Audita captiuitate iotapate ab hierosolymis/ maximus eos inuasit dolor/ audito q iosepus eēt cū Romanis ira in eum concitabantur ita ut in Romanos sanius incitarent. cap.25.car.223.

Vespasianus ad agrippam proficiscitur/ audit Tyberiada & Tarichæas rebellare/ iratus mittit filiū suū illuc/ appropinquantē ciuitati quidā ex senioribus ad Vespasiani pedes suppliciter accedūt is uero eis indulgit. cap.26.car.223.

Vespasianus præmittit Traianum in arcem an multitudo pacem cupiat/ illi apertis portis eum liberatorem ac benemeritū proclamāt/ post ad Tarichæas proficiscitur/ castra ponit/ superatis illis/ ad nauale bellum se contulerunt. cap.27.car.223.

Congregata multitudine prope ciuitatem in planitie uidēs Vespasianus filiū suū mittit/ ipse uero patri nunciāns dicens opus esse pluribus auxiliis/ suos deinde hortatur/ eorū genus & aīum reminiscens ut strenue sint dimicaturi/ Vespasianus mittit auxilia/ gentem aggrediuntur/ omnes fugāt/ oppidum occupant/ cunctos occidunt præter indigenas. cap.28.ca.224.

Letatur uespasianus audita uictoria filiū/ post aduersus eos qui ad lacum descenderant rates fabricari iussit. cap.29.car.224.

Declaratur natura lacus/ & ubertas & rerum uicinorum locorum. cap.30.car.224.

Fabricatis rantibus insequitur illos per lacum Vespasianus/ nemine remanente occisi sunt/ paucis post diebus intolerabilis fetor ex cadaueribus in terrā a mari compulsi insurrexit/ ut non solum uicis sed Romanis miserabilis fuerit/ totūq; aerem corripit. cap.31.car.225.

Residet Vespasianus pro tribunali apud Tarichæas quidq; de sospitibus sciendum sit deliberat/ tandem quosdam occidit/ quosdam donat/ quosdam uendit. cap.32.car.225.

Incipit Liber quartus.

Excisus iotapatensis reliqui iudæi se dederunt Romanis pter quædam castella & ciuitates/ quarū noīa ponuntur & earū conditio lacū quendam Gamala occupant intrantes Romani/ domos hostiū tecta oīa circūdant/ ex quo multi Romani mortui recedereq; coacti sunt. cap.1.car.225.

Vespasianus cū paucis relinquit/ his uero oppugnantibus resistit uidentes eius aīum/ quasi diuinū reputantes impetum remittunt ipse uero exiit castrum. cap.2.car.225.

Vespasianus ad Romanos ueniens uisus aduersis casibus Romanos consolatur/ hortaturq; ad ulciscendos hostes Gamalenses quantum prosunt resistunt. cap.3.car.226.

Vespasianus quosdā qui itabyriū montē occupauerant inuadit ad eos mittit/ placidū q eos hortatur ad pacē/ sed illis renitentibus/ placidus congreditur/ fingens fugā/ aduersus illos reuertitur multos occidit/ multi confugiunt hierosolymam/ reliqui montē Placido tradunt. cap.4.car.226.

In Gamala tres milites nocte turrim effodiunt/ decidit turris magno sonitu/ oēs p̄turbati fugiebāt/ quos Romani trucidabant/ Tirus urbem inuadit occidit multos/ multi in arcē confugiunt/ ita ut cruor effusus totum oppidum diluat. cap.5.car.226.

Vespasianus ducit totum exercitum ad uerticem montis quo confugerant qui supererant/ eos capit/ sed

DE BELLO IYDAICO TABVLA

capit sed quinque milia ex his de uertice se precipitarunt / per romanos quattuor milia perempta / solū duae mulieres saluae factae sunt.

cap. 6. car. 226.

Mittitur Titus ad Giscalā oppidum galilae quod restabat indomitū / Vespasianus ad recreandos alios Caesaream regreditur / quia restabat modo hierosolyma occupanda / Titus Giscalanos hortatur ut sedebant sine armis / appropinquant portis / illi apertis ianuis clamant ipsam liberatorem / munus oppidum sicq; tota galilaea liberata est.

cap. 7. car. 226.

Ex aduentu iohannis in Hierosolymā totus populus effusus percunctatur quid agant Romani / significato excidio Giscalion / timor eos inuadit / incitatus hortatur iohannes hierosolymas ad bellū / senes timebāt excidiū urbis ex hac re oriuntur multae praedationes & latrocinia in urbe contra multos fingebant maria in eorū perniciē / phana conculebantur / sicq; maxima cōtrouersia aduersus istos fit bellū inter hostes inuicem & populū / horū causa erat iohannes q; simulabat amorē / restamē & cōsilia populi aliis nocte apperiebat hic iurat fidem amicitiaē / fit legatus populi ad Zelotas.

cap. 8. ca. 227.

Mittuntur nuncii ad idumaeos p auxilium petēdis / eo q; apianus uellet Romanos introducere / ielus increpat idumaeos & eos qui eos aduocarūt tanquā latrones q; ciuitatē quotidie dissipāt / hortaturq; eos ut nil acturi sint / uel iudicēt quārū sint factiosi hoīes uel recedant.

cap. 9. car. 229.

Simon unus ex idumaeis indignatus respondet iratus contra iesum & pōtīfices / accusans eos proditores contra illos q; eos uocauerint / dicitq; aduersus illos ituros.

cap. 10. car. 229.

Idumaei nocte dolo zelotarum apertis portis custodibus dormiētib; intrant interficiuntq; cūstodes / insurgit populus idumaei eadē nocte octo milia quingentos interfecerunt / interficiuntur pōtīfices / queritur iesus cum Anano qui interficiuntur omnibus insepultis.

cap. 11. car. 229.

Incipit Liber quintus.

Querunt idumaei per ciuitatem quot inueniunt totidem interficiunt Zachariam / accusant / iudices uero fetunt pro eo sententiam indignantur idumaei contra iudeos / interficitur Zacharias / expelluntur iudices / idumaei recedunt / crescit Zelotarum insolentia cunctosq; uel falsis criminatōnibus uel dolis aliis occidunt.

cap. 1. car. 230.

Romani omnes praesertim ducens Vespasianum incitant ad expugnandam ciuitatem / ipse noluit ducens esse melius q; sic ipsi inter se discordes paulatim consueuerunt.

cap. 2. car. 230.

Acquiescunt omnes dictis Vespasiani / multiq; ad Romanos confugiunt & solum his licebat q; soluebant / uolentes fugere ad Romanos.

cap. 3. car. 230.

Ioannes querit aliis praesse ducens sibi dedecus esse sibi parem / multiq; eum metu multi gratia cōsequebantur.

cap. 4. car. 231.

Inuadunt sicarii oppidum quoddam minutissimum apud Hierosolymam die aegyptiorum / quādo iudei celebrant festa pro redemptione eorum ab aegyptiis / interficiunt quot inueniunt / uicos & oēs partes conuicias depopulantur.

cap. 5. car. 231.

Nuntiantur haec uespasiano a transfugis quibsdam clam. n. quidam ad Romanos confugebant qui hortabantur uespasianum ut ferret opem ciuitati / accedit prope hierosolymā / ingreditur Gadara clam legari ad eum mittunt / occiditur Doleus ab aliis inimicis.

cap. 6. car. 231.

Iuber Vespasianus Placido ut insequatur eos qui ex Gadaris fugerant / aduersus quem illi cum quibsdā ubi se receperint profiliunt / qui capta oportunitate a Placido interimuntur eosq; ad iordanem insequitur / coacti autem congregati placidus omnes occidit / quidam in iordanem se proiciunt conuiciatosq; uicos inuadit.

cap. 7. car. 232.

Nuntiatu Vespasiano q; Galatia motus quosdam fecerat / ipse magis incitatur ad bellū multa loca capit restauras quae destruxerat bello / munit loca omnia militibus / narratur q; nobilis sit regio hiericonis.

cap. 8. car. 232.

Describitur natura Asphaltidis lacus / quem Vespasianus noluit uidere.

cap. 9. car. 232.

Vespasianus collocat praedia apud Hiericū / mittit quosdam huius ciuitatē capiunt / mille iuuenes interficit / omnia dabantur flāmis.

cap. 10. car. 233.

Nuntiatu Vespasiano paranti proficisci hierosolymam q; mortuus sit Nero / quomodo etiam galba sit creatus imperator & quidam alii post eum & de eorū discordia.

cap. 11. car. 233.

Vespasianus expectat qd galba ad eū de rebus bellicis agēdis scribat / mittit filiū suū Titū / nauigat rex agrippa ad Galbā / nūciat in Achaja q; galba sit interfectus & otho sit creatus / agrippa statui romā pperere / Titus ad patrē nauigat Vespasianus cū Tito suspensi bellū negligunt.

cap. 12. car. 233.

In Hierosolyma exoritur nouum bellum per Simonem Giorae filium / Simon cum zelotis congregatur / multos occidit cum idumaeis etiam pugnat / iacobus quidam perdere idumaeos cogitat / idumaeam capit / Simon totam regionem depopulatur / capitur uxor Simonis a zelotis / perterriti ti-

more remittunt ei mulierem suam.

cap. 13. car. 235.

Præter bellū i iudæa i italia ciuile bellū fiebat/pempro Galba/Otho ipator creat cū Vitellio pugnat/audita uictoria semetipsum Otho occidit/q biduū & tres mēses ipsum tenuit. cap. 14. car. 234.

Vespasianus partes duas iudææ capit alteram etiam ciuitatem capit oēs interimit/Simō quoq iudææ reliquias prosequitur/ioannes intrus multas prædationes permittebat galilæis/ uelcebantur libidine/certant adinuicem zelotæ cum iohanne/& Simon cum illis. cap. 15. car. 234.

Deliberant Simonem introducere & iohannē expellere/Simon loca omnia ciuitatis inuadebat/cogreditur cum illis qui eum receperunt. cap. 16. car. 234.

Bella fiunt in italia p Vitelliū & suos milites/audiens hæc Vespasianus q Vitellius princeps sit factus indignatur/milites uespasianū hortant ut Romā accedat/eo q ipsum populus imperatorem constituet/tenuit ipse/ipsi cogūt uelle iperū cogitat quō rem efficere possit. cap. 17. car. 234.

Describitur qualitas portus alexandrini mittit Vespasianus ad Tyberium Alexandrum ut esset sibi adiumento fama est q Vespasianus sit impator/quasi oēs ad eū accedūt cōgratulates & subicientes se eius impio recordatus Vespasianus quod iosephus p̄dixerat liberari iubet eū e uinculis. cap. 18. ca. 235.

Vespasianus mittit Mutianum in italiam/geritur bellum cū Cecilio ab Antonio/Cecilius uidens exercitum Antonii cogitat de proditione/ad ipsum mittit Milites uolant occidere Ceciliū/certatur superatur exercitus Vitellii/Antonius in urbem ueniēs cum Sabino Capitolium nocte occupat/Vitellius cum suis militibus eos intradit/superat/Sabinus occiditur/Domitianus cum multis nobilibus euadit vitellius ingulatur a populo. cap. 19. car. 235.

Mutianus urbem ingreditur cum exercitu Antonium cū aliis subleuat occidit multos qui consenserant cum vitellio/Domitianus filius uespasiani/tector efficitur/populus uespasianum clamat imperatorem ad uespasianum qui alexandriam iam applicauerat ueniunt legati/intendit animum uespasianus in reliquias iudææ/Titum mittit ad Hierosolymam. cap. 20. car. 235.

Incipit Liber sextus.

Tito existente adhuc apud alexandriā hierosolymis oritur trifaria seditio zelotarū Simōis & iohannis/inter eos cōgrediuntur/ita ut tēplū uniuersum inundaretur sanguine. cap. 1. car. 236.

Describitur discordia quæ inter eos fuit & scelera quæ inter eos cōmittebātur/post qualiter omnes quasi Romanos expectabāt/post quō Titus misit diuersas legiōes in Hierosolymā. cap. 2. car. 236.

Describitur ordo Tiri & militum & omnium aliorum in eundo hierosolymā peruenit Gophnā oppidum quod uespasianus corperat/ciuitatem tētat adire/tandem coactus est si uoluit euadere irruere in hostes ad suos saluam se recepit. cap. 3. car. 236.

Titus ciuitati nocte appropinquat/castra ponit in monte oliuarū dicto/exeunt iudæi in legionem decimam irruunt fugantq Romanos/nunciatur Tito/ferit auxilium dimicatur utring/Titus tandē legionem liberat. cap. 4. car. 237.

Remissio aliquātiſp bello orit discordia inter eos/in duas partes seditio remanet/ Titus ad ciuitatē electos milites mittit/explanare fecit omnia ita ut repletū sit quicquid caui erat. cap. 5. car. 237.

Iudæi Romanos querunt decipere instituunt quosdā cui pacē simulant/Romanosq uelle introducere/titus noluit quia suspecta erat ei talis inuitatio. cap. 6. car. 237.

Quidā ex Romanis ad urbē usq accedentes eo q crediderunt illis/interficiuntur/multi feriunt/unde irascitur multū titus propter inobedientiam eorum eosq arguit. cap. 7. car. 237.

Intercedunt cōmilitones pro illis apud titū/admonēs eos indulget illis/cogitat ulcisci iudæos/castra ponit ppe ciuitatē/ordinat legiōes circa ciuitatē describitur situs ciuitatis & tēpli p Salomoney ædificari & quō disliguebat secundū loca sacerdotū & uiroz & mulierū. cap. 8. car. 238.

Describitur adhuc magnificencia ciuitatis & tēpli/eoq quæ continebantur in eo/quæ a diuersis fuerunt constituta. cap. 9. car. 239.

Quō Simon & iohannes dissidebant/& eos diuisa ciuitas sequebat/& quō unusquisq partem ciuitatis seorsum tenebat/itas querit qua parte ciuitatem sit ingressurus/cōstituit aggerem tripartitum exercitum circa ciuitatem cogitant iudæi concordari aduersus titum & Romanos co:utq in unum corpus exeunt iudæi aduersus Romanos fugantur in ciuitatem quidā uanus iudæorum capitur/sagitta demissa occiditur inde iudæis luctus maximus oritur. cap. 10. car. 240.

Concutitur timore exercitus Romanor/eo q turris quædam lapsa sit nocte/& propter maximū sonitum timuerunt Romani/credentes hostes castra inualisse/percutiunt muros illis machinis murrumq uicinorum frangunt. cap. 11. car. 240.

Ingressiuntur Romani ea porta qua murus fractus erat/dimicatur postea unde iudæi audacia resistebant/Romani uero belli peritia uincebant. cap. 12. car. 241.

iudæi

DE BELLO IYDAICO TABVLA

Indei sperant salutem Romani victoriam unde ex iudeis quis fuisset promptior ad periculum is primus erat ex Romanis vero qui forte se prebatur quia Titus semper aderat. cap. 13. car. 241.

Quidam Longinus in medios hostes irruit duobusque interfectis ex mediis hostibus ad suos revertitur. cap. 14. car. 241.

Castor quidam ex iudeis simulat velle ire sedes cum Tito ut aliquantulum coquiescat ut Simo interim consulet de rebus occurrentibus fingit quosdam socios velle pacem quosdam non accessus his Titus vehementius utebatur ardentibus diruptoque intro cum militibus ingredit. cap. 15. car. 241.

Ingresso Tito iudei circuecludunt Romanos multosque ex eis occidunt et cum Titus tulisset operam nix euassent ad ultimum mox sunt expulsi Titus itaque aggreditur ad illam murum irruit totamque partem illam dirimit praesidia ponit munit turres et loca alia parte ciuitatem aggreditur eosque hortatur ut velint saluari et Iosephus oratione patris ad eos eos hortabatur. cap. 16. car. 241.

Iosephus dicitur ciuitatem ea parte qua possit audiri facillime iudeosque orat ne velint Romanis resistere persuadetque pluribus verbis illi vero conuictis cum afficiunt. cap. 17. car. 241.

Iosephus clamat aduersus iudeos adducens diuersa exempla maiorum ut peior reddere domum eis aduersa in esse propterea amplius ne velint resistere. cap. 18. car. 241.

Clamante iosepho cum lachrymis ut uellent sedare non flexerunt animos sed ita soli sed diu persistunt ita ut cogerentur fame perire Tantam famem perpeSSI sunt ut matres ex filiorum ore cibum raperent sed et ipsi illi domos ut irruerant ut cibum caperent summa miseria et summa crudelitas descebitur Simonis et iohannis. cap. 19. car. 241.

Multi propter famem ciuitatem exeuntes capiebantur ex his multi incisis manibus ad Simonem et iohannem mittebantur Tito acclamante ne tantum uellent pati miseriam ipsi conuictis Tito et patri eius maledicebant. cap. 20. car. 241.

Antiochus Epiphanes cum macedonibus amicitia Romanos quoque muros non adeant ipse cum suis muros adit multi ex his fugiunt et multi interficiuntur postea Tito aggeres fiunt ad motus ad muros Simo fossa intus facta submisso igne aggeres diruit et incendunt Simonemque cum multis aliis proficiscitur in machinas illas easque incendunt cum Romanis egressumque ita ut non diiudicare possit amicus ab inimico quidamque ex Romanis corruptis machinis disperabat ciuitatem captum iri. cap. 21. car. 241.

Consulti duces Titus quid faciendum an aggredi muros debeant an aggeres struendi aut permittendum quod ipsi fame coacti ciuitatem sint tradituri an circuecludenda sit ciuitas ne exitum habeat sicque dicit Titus opus non paruum sed inextremabile Romanos esse facturos. cap. 22. car. 241.

Exortatus Titus his verbis duces iubet exercitus in opera distribuere murosque circa ciuitatem castris. ii. per suos construi fecit mira celeritatis noctesque quilibet suo ordine ac uigilia explorabat militesque somnos inter se sortiebantur. cap. 23. car. 241.

Ablata facultate exeundi fame omnes moriebantur unus alium mori intuebatur non erat facultas sepeliendi Matrones uero ex mortuis uictas risu expoliabant multi ex muris in fossas proiciebantur quae uidens Titus ingemuit. cap. 24. car. 241.

Romani uidentes seditiosos fame cruciari latantur copiam maximam frumenti iudeis ostendendo ad matrem dolore Titus etiam aggeres inchoabat ut uideret si uellent tradere ciuitatem miseratus eorum calamitatem seditiosi uero non placabantur. cap. 25. car. 241.

Simon mattheum per quem ciuitatem obtinuerat peremit cum tribus filiis suis corpora sepeliri perhibuit alios etiam nobiles occidi fecit. cap. 26. car. 241.

Quidam ex iudeis qui custodiebat turrim a Simone sibi traditam uidens tantam crudelitatem humano consilio cum quibusdam ex turri Romanis signum dedit se traditurum turrim illi non credentes cognito hoc a Simone illi ex turri in fossas proiecit uidens haec Titus et Iosephus laxo capite percuti latant iudei credentes cum mortui esse respuit Iosephus uulnere quo cognito seditiosos stupor inuadit multi ad Romanos profugiunt multi ex profugis ab Assyriis uentibus apertis occidunt eo quod aurum ex uentre eorum per firmum uentris exire cognouissent Titus uero hac iniusticia cognita omnes interfecisset nisi esset maxima multitudo noxiarum increpat milites Titus sed occulte multi occidebant ob infamiam propter hoc pauci ad Romanos amplius fugebant. cap. 27. car. 241.

Iohannes ad sacrilegium se conuertit Mannerus ad Titum fugit narrat maximum numerum mortuorum fame ex eo quod castra posuit coactosque stercore uri pro cibo. cap. 28. car. 241.

Incipit Liber septimus.

Aggeres struunt a Romanis querunt iudei incedere cum autem nequissent admonet Romani aggeres terrae attringunt muros labi ea parte qua Iohannes suffodierat per incedendis aggeribus moxque alii murum struit quem nemo audebat ascendere eo quod prius detraheret certissimum exitum retinisset. cap. 1. car. 246.
Hortatur

DE BELLO IVDAICO TABULA

Mortatur Titus cōmilitōnes suos ad ascēdendum murum/facta exhortatione Sabīnus quidam Syrus se obtulit ascensurū/ susceptaq; asta cū.xi.murum ascendit/ hostes in fugā uertit ipse uero sagittis obrutus cecidit. cap.2.car.246.

Quidam ex custodibus aggerum Antoniam accedūt primos custodes occidunt/facto signo p huc cinam ceteri fugierūt. Titus audito signo armat exercitū/pugnāt ex utraq; parte ad septimā noctis horam q; Romanis uisum est satis pro tunc Antoniam obtinere. cap.3.car.247.

Iulianus qdā uidēs Romanos supari armatus irruit i hostes & ad tēplū usq; fugauit cūq; nō haberet auxiliū multis irrefectis diu resistēs obiit. Iudaei romanos in antonia recluserunt. cap.4.car.247.

Titus mittit ad ioānē si uelit cōgredi & si uelit sacra intermissa celebrari p electos iudeos/ cōsultat ioseppum Titus hebraico sermone scripsit mandata iosepus pro Caesare ad ioannē hortatur ut se de dat/ exempla inducēs sed magis irritantur in eum ac capere quārent/ multi ex iudeis ad romanos fugiunt quos a romanis occisos iudei direxerunt ne plures ad eos confugerent/ Romani uero eos populo ostendebāt propterea multi fugierunt. cap.5.car.247.

Iacrepāt eos Titus q; templum pollicerit/ polliceturq; non passurum Romanos templum esse polluturos. cap.6.car.248.

Iosepus referebat dicta principis iudeis qui magis elenabantur in superbiam/ statim iterum Titus bellum gerere cōtra iudeos ipso remanente in Antonia exercitum misit in iudeos/ Creaturq; a nona noctis hora/ usq; ad quintam diei Tito spectante ab antonia/ multi ex iudeis fortiter multi ex Romanis fortissime bellū gesserunt. cap.7.car.248.

Septimo die reliqua manus Romanorū submersa antoniae fundamentis nā fecerunt latam ad tēplū admovent aggeres ad angulū tēpli qdā cōgregati pp famē imperiū fecerūt cōtra Romanos/ cognito ipso eorū p Romanos dimicātū est undiq; fortiter in uallē quādā coacti sunt iudei/ capite qdā q; ductus ad Tirū interficere/ eratq; Titus ut aggeres matre cōstruāt. cap.8.car.248.

Porticus templi incendit/ abrupit Romanis ad uiginti fere cubitos ex muro immanitūq; ignem sanctis/ hisdem diebus quidā ex iudeis de Romanis iouitat si quis uelit certare diuq; neq; uolens/ te/ quidam ex Romanis perosus illius audaciā cū ipso certat & occidit/ Romanos iudeis derider ex Romanis quidam eum sagitta transfixit/ clamor excitatur maximus. cap.9.car.248.

Iudei implent lignis aridis summitatē tēpli/ fingunt fugā ex Romanis multi ascendentes templū submissio igne p iudeos succensū sunt/ Titus eos miseret/ morientibus satis erat remedii q; Titus dolēbat/ Iudaei uero quidā in porticu existentes obfessi oēs ceciderunt. cap.10.car.248.

Iuuenis Romanus qdā q; euaserat incēdiū/ orat a iudeis ut ad eos descēdat/ ne militia Romanā tā trūdēdecus faciat sub iato ense seipsū interfecit/ incēditq; porticus ea parte q; ad oriētalē ptendit/ Moriebant multi fame ita ut foenū calciamenta corrigias coacti sunt comedere iudei. cap.11.car.249.

Maxima multitudo erat eorum qui fame per ciuitatem peribant/ qui inter se erant amicissimi propter cibum/ si quem inuenissent/ ad manus ueniebāt/ si quis moriebatur alii scrutabant si quid cibi in sinu traheret. patiebantur ea comedere quae ne sordidissimum aliquod animalū comedisset/ multaq; huiusmodi describuntur. cap.12.car.249.

Mulier quēdā Maria noie cū sublata fuissent sibi oīa p seditiosos filiū suū fame comedit/ cogitur ostendere latronibus quod parauerat p cibo/ cognito scelere tāto eos horror quidā inuasit uehementissimus/ nunciatur Tito tāta calamitas/ q; deū placare coepit dicens se poluisse obliuisci iniurias eorū sed illi noluerūt pollicet q; tantū scelus non pmitter impunitum. cap.13.car.249.

Admonere iubet aggeres cū ariete moris/ nihil pficiētes cū scalis tentāt ascēdere/ unde multa caedes facta est ex Romanis/ iratus titus ignē portis subiici fecit/ crescēt igne cōsultat pceres suos de tēplo/ qdā suadet ruinā tēpli/ qdā ut seruet/ iubet restinguere ignē interim pugnāt/ uidēs timis cū militibus electis iudeos pūgat/ in templum cōcludit oēs succendereq; templum parat. cap.14.car.249.

Quidam ex militibus Romanorum ignem portat ad templum/ succenditur templum hoc audito titus iubet extingui sed pro nimio clamore & quia multi simulabant audire eius praecepta & prohibitionem ipso inuito exuritur templum. cap.15.car.250.

Templum incenditur mense & die mensis conformi incendio templi Babylonis/ in ipsa incensio ne etiam multae caedae fiebat deprehensorum/ nec erat discretio puerorum nec mulierum cuiusque aetatis/ clamor ingentissimus fiebat/ duo in ignē se proiecerūt incendunt Romani diuersas porticus & loca ubi iudei res suas ac pecunias deposuerant/ quidam pseudo propheta persuaserat populo ut expectaret dei auxilium. cap.16.car.250.

Quaedam prodigia quae superuenerant iudeis describuntur/ quae in eorum fortunam & auxilium interpretabantur/ quidam uero sapientes haec esse ruinae prodigia indicabant. cap.17.car.250.
In sacris

DE BELLO IVDAICO TABVLA

In sacris libris erat q̄ cum templū quadratū redigeretur q̄ ciuitas erat destruenda/hi uero incitabatur ad proelium dicentes propter dictum quoddam ambiguum inuentum scilicet q̄ eo tempore quidam esset ex eorum finibus orbis terre habiturus imperium/ex hoc dicto decepti sunt quasi propriū eorum indicantes dictum conuenire.

cap.18.car.251.

Romani Titum imperatorem declarant in templo/Iudæi pronocant Titum ad colloquium/ ipse naturali humanitate eos recipit/alloquiturq̄ eos increpado/tandē in diligēdo eos si uelint i pace uiuere noluerūt/ipse cognita eorū nequitia eos militibus fieri prædā tradidit interim ignis p̄grediebatur/q̄ dā supplicat ut eis fidē Cæsar dat/incipit ipse in custodiisq̄ eos reclusos tenet.

cap.19.car.251.

Seditiosi in domū regiā cōfugiūt/Romanos pellūt/multi occidunt ex popularibus/Titus uero militē quēdā q̄ minus captus est ad ipsos rediēs ex acie pepulit/quod grauius fuit illi morte.ca.20.ca.252.

Romani conuersis latronibus in fugam/omnia igni tradidere/illi uero in superiorem ciuitatem recedebant/letantes q̄ nil esset relicturi hostibus & alacri uolta mortem expectabant/illi undique per ciuitatem capiebantur/mortuiq̄ canibus proiciebantur/spes quibusdā erat in cloacis latere.& ignis latitantes cremabat.& qui descendebant necabantur.

cap.21.car.252.

Cæsar prospiciens ciuitatem superiorem nō posse capi sine aggeribus distribuit milites operibus ad occidentālē partē. legiones munit hisdē diebus idumæi mittunt ad Titum q̄ ad eū uolunt confugere remittit legatos pollicens pacē/Simō hoc intellecto quosdā occidit/quosdā recludit/multitudo tamen maxima fugit.

cap.22.car.252.

Quidam sacerdotum promittens multa donaria Tito accepta fide pro fuga recessit/multaq̄ uaria pulcherrima donaria dedit.

cap.23.car.252.

Perfectis aggeribus machinas Romani admonent/multi desperantes in cloacas demittunt/quidā in arcam confugiunt/quidam Romanos applicantes arietes ad muros ulciscunt/Tyrāni priuati spe sponte descenderūt de turribus/iudæi ad Siloam confugiūt/a custodibus recluduntur/Romani in muris signa ponunt/ingredit Titus admirat q̄ tantas munitiones tyranni deseruissent/ admirata altitudine & compagine lapidum præficit Frontonē custodiæ illorum/multos in ægyptū mittit/multos mendidit/multos etiam bestiis deuorandos tradidit.

cap.24.car.252.

Captiuorū numerus per omne tēpus obsidionis numeratus fuit decies centena milia/ioannes sem piterni uinculis seruatur/Simon uero seruat triumpho.

cap.25.car.253.

Capit Hierosolyma secundo anno principatus Vespasiani die octano mēsis septēbris/prius quinquies capta fuerat/Conditor primus eius fuit Chananaeorum Rex/qui iustus fuit appellatus/Cæsar iussit ut turres & pars quædam ciuitatis pro custodibus remanerent/reliquum explanarunt/laudat Cæsar exercitum suum eiꝯ gratias agit de eorum uirtute & fortitudine.& pro gestis rebus dona largiē & corona & premia multa singulis.

cap.26.car.253.

Cæsar donatis omnibus secundum eorum merita/ad sacrificia se conuertit/deinde ad Cæsaream maritimam descendit reponitq̄ in ea multitudinem manubiarū captiuosq̄ seruat/ quia Hyemis tempus prohibebat initaliam nauigare.

cap.27.car.253.

Eo tpe quo Titus Cæsar Hierosolymis cōmorat obsidionis causa Rhodū trāsmeat Titus ex Cæsarea maritima reuersus/aduenit in Cæsareā philippi celebrat ibi oia spectaculorū genera.

c.28.c.253.

Inuenit Cæsar Simonē Giorie filium & quomodo captus sit declaratur/seruatur p̄ triūpho quod Romæ erat facturū Cæsar.

cap.29.car.253.

Cæsar inēit multos iudæos apud antiuchiā iudus antiochus irruit multiq̄ cremat ex his.c.30.c.254.

Declaratur noua calamitas quæ accidit iudæis accusantur iudæi ab antiocho q̄ cremassent quædratūforū cū multis aliis/cognoscunt nō fuisse in culpa p̄ legatū Vespasiani.

cap.31.car.254.

Accipit Cæsar litteras a patre quā desiderabilis ipse peruenit Romam & quo honore sit susceptus describitur.

cap.32.car.254.

Describitur defectio Germanorū facta tempore quo Vespasianus erat in alexandria/qui credebant se posse liberari a ditione Romanorum/his auditis a Domitiano exercitus tendebat/tunc Germani se sponte subdiderunt.

cap.33.car.254.

Scythæ conueniunt cū Germanis in defectione/transgressi flumē istrū multos ex Romanis inter quos Fronteū Agrippā occiderunt/Vespasianus hoc audito Rubriū Gallū mittit q̄ multos occidit alii domū confugere/moniunt loca ne barbaris aplius deē locus talia faciendi.

cap.34.car.255.

Titus reuersus ex beryto spectacula per ciuitates Syriæ celebrabat/antiochenes expectant cum summo desiderio/petunt iudæos expelli qui non exaudiuntur/ad alias petitiones se conuenerunt/Titus ide Hierosolymam proficiscitur/miseraturq̄ calamitatem ciuitatis curatq̄ captiuos in italiā asportari cupiens eos triumpho præterducere.

cap.35.car.255.

Venienti

DE BELLO IVDAICO TABVLA

Venienti Tito Romam pater cum tota civitate obviam prodit/ordinatur triumphus communis & pompa triumphi declaratur/& modus excūdi in triumphum/quo ordine quæcūq; sint distributa & ostensa parantur convivia ab omnibus per totam civitatem/diesq; gratulationis celebratur. cū spe finis malorum civilium/& foelicitatis principū. cap.36.car.255.

Vespasianus peractis triumphis decernit ædificari templū paci/donatq; templū muneribus pigmētorum operibus oīa quæ fuerāt iudæorū in eodē templo reposuit. cap.37.car.256.

Lutius bassus in iudæam legatus mittitur/statuit bellum inferre Macherontiis/describitur Herodii fortitudo/& situs inaccessibilis/ac Herode hoc castellum munitum est/nascitur in eius ualle heruba quædam mirabilis virtutis sunt balnea amenissima/castellum Lutius accepit/multos occidit/qui castellum tradiderunt dimisit. cap.38.car.256.

Ad saltum qui appellatur iarden ducit exercitū Lutius/militibus cingit/bellum cōmittitur nullus ex iudæis enasit. Iudas dux eorum cloacis latenter effugit. cap.39.car.256.

Scribit Cæsar ad Liberium procuratorē ut iudæam uendat iussitq; singulis annis q; iudæi omnes binas dragmas in capitolium ferrēt. cap.40.car.256.

Accusatur antiochus apud Cæsarem a Cessennio Pæto/q; deficeret a Romanis/mittit Vespasianus ut quid uideatur Pæto efficiat/capitur antiochus post longam pugnam cū filiis suis/ducitur Romam uinctus/audiens Cæsar ligatū antiochū iubet uincula auferri/filii cogitant conciliaturos patrē Cæsari/ueniunt Romā cum patre aduecto ex Lacedæmone ibi manserūt. cap.41.car.257.

Scythæ his rēbus cogitant Medicā terrā inuadere/colloquūtur cum hyrcanorum rege/adihibito aditu fines omnes populantur/ad armeniam usq; peruenere. cap.42.car.257.

Mortuo Basso Flavius Siluius in administratione succedit/Castellū quoddam adhuc rebelle super esse uidens mouit militem aduersus illud/princeps castelli erat Eleazarus cuius mores describuntur & lociorum eius. cap.43.car.257.

Flavius Siluius aduersus Eleazarum uenit/castellū cingit licet difficillimus aduendi accessus fuera per duo loca poterant accedere homines/declaratur difficultas accessus/admonet machinas p unaniam fabricat arietem cum quo murū percussit. ignem ad muros ponit/letiq; Romani custodiunt ne quis eorum ex castello fugeret. cap.44.car.257.

Eleazarus uidens nō posse euadere manus Romanorū hortatur ut omnes combusta urbe seipos interficiant magis q; seruituti subiiciantur/quibusdam placuit/quidam uero mulieres lachrymabant reuerat exhortationem Eleazarus præponens immortalitatē animæ/pulchrius esse pulchre mori q; turpiter uiuere. cap.45.car.258.

Orantem Eleazarum omnes interpellant decernūtq; sibi mortem dare/omnes mortui sunt unus ultimus incensa regia/gladio se transfigens occubuit/ciam cum quinq; pueris mulier latuit Romani mane per scalas muros ascendūt/neminem uidentes admirant mulier illa ex cloacis exiēs Romanis rem gestam aperuit. cap.46.car.259.

Peracto excidio Flavius Siluius cum exercitu in Cæsareā proficiscitur/quidam ex iudæis in alexandriam cōfugerant/hi nouas res tentabāt ex quibus multi occisi sunt/mortēq; potius pati maluerunt etiam pueri q; Cæsarem dominum appellare. cap.47.car.259.

Lupus rector alexandriæ hæc omnia Cæsari indicat ad quem Cæsar scribit ut templum iudæorū destruat. cap.48.car.260.

Onias unus ex pontificibus ex hierosolymis quodā fugatus alexandriam uenit/obtinnitq; ut templū posset fabricare iuxta morem patrum. hoc autem fuit prædictū per Esaiam q; in ægypto futura esset constructio templi. cap.49.car.260.

Lupus rector ad templū accedens ablatiis denariis templū claudit paulistis eius successor/nihil reliquit/sacerdotibus cōmiratus est fecitq; ut ne uestigiū qdē diuini cultus uideret. cap.50.car.260.

Ionathas quidam ex iudæis persuasit multis ut eum sequerentur/nunciatur Catullo rectori libyæ compræhensus ipse cum multis aliis tribus milibus qui pecunia diuites erant/non conscii tamen sceleris occiduntur/curatq; Catullus ut ionathas omnes iudæos criminetur/etiam illos qui Romæ habitabant inter quos iosephus erat/Vespasianus noluit ut aliud efficeretur Catullus ob iniusticiam morbo grauissimo laborauit/ita ut ipse non moreretur. cap.51.car.260.

F I N I S

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

iudæi cū non ualerent uastationes sustinere latronū egebantur a propriis solennitatibus recedentes cuncti diffugere/ut melius ubicunq; liceret apud alienigenas habitaret. Florus igitur fuit q nos cōtra Romanos bellū fecit assumere/melius iudicans citius quā paulatim/ & per tempora nos perire. Initium quippe sumpsit hoc prælum secundo quidē anno amministrationis florī. xii. aut neronis imperii. Sed ea quidē quæcunq; aut facere coacti sumus/aut pati/perfecte scire poterunt qui legere uoluerint libros a me de iudaica dimicatione conscriptos. Hic igitur ponā terminū antiquitatis Historiæ/ postquā etiam bellū coepi conscribere. Cōtinet aut hoc opus a prima hominis natiuitate traditiōem usq; ad decimū annum Neronis imperii. Ea siquidē quæ nobis iudæis prouenerunt in ægyptio/ & syria/ Palaestina/ & quæcunq; perpepsi sumus ab assyriis & Babylonis uel circa nos Persæ seu macedones egerunt/ & post eos Romani/ sicuti reor sunt cū integritate cōposita. Nisus sum aut etiam descriptione conseruare/ qui per annos duo milia constituti sunt. Conscripsi etiam sine errore successiones regū/ actus eorū/ & conuersationes enuncians/ & Monarcharū potestates enarrans/ sicut ex sacris libris de rebus omnibus descriptio cōtinetur. Hoc enim in principio historiæ me facere compomissi. Dico siquidem cū fiducia/ opere iam perfecto/ quia nullus alter licet uoluntatē habuerit/ neq; iudæus neq; alienigena potuit hoc negociū Græcis ita subtiliter explanare. Habens enim indubitanter a cōgentilibus meis maximā eruditionē nostræ prouinciæ etiā græcas studii litteras adipisci. Artis nāq; grammaticæ experimentū sumpsī/ integritatē uero prolationis uerborū/ possidere me paterna consuetudo prohibuit/ quippe cū apud nos non recipiant eos/ qui elocutionem multarū gentiū didicisse noscuntur eo q; cōmune putem hoc officiū non liberis tantūmodo sed etiā uolentibus seruis. Sapientia uero illos testantur habere tantūmodo/ qui leges sub integritate cognoscunt/ & uirtutē sacrarum litterarū interpretari possunt. Propterea multis in hoc studio laborantibus/ uix duo quidē aut tres adepti/ & laborū fructu repente potiti sunt. Non erit forsan inuidiosum etiā de genere meo/ & uitæ actibus postea breuiter enarrare. In his ergo dicere ulterius de antiquitate cessabo/ libris existētibz xx. habentibus uero sexaginta milia uersuum. Et si diuinitas cōcesserit/ per discursum cōmemorabo rursus & causas belli/ & eorū quæ ad præsentē pertinent diē/ quæ est tertiodecimi quidē anni Domitiani cæsarī principatus mihi aut a natiuitate quinquagesimi/ & sexti. Proposui quoq; uobis cōscribere nostras etiā. i. iudæorū sectas/ in. iiii. libris/ de deo eiusq; substantia/ & de legibus & cur secūdū eas aliud facere permittimur/ aliud prohibemur.

De antiquitatibus iudæorum. Finis.

Josephi Mathathias filii Hebræi genere sacerdotis ex Hierosolymis
de antiquitate iudæorum/ contra appionem Grammatici/
cum alexandrinum. Cap. I.

Vfficienter ut arbitror & p libros antiquitatū opulētissime uirorū Epaphrodite legentibus eos aperui de nostro genere iudæorū/ quia & uetustissimū est & primā conscientia propriā habuit/ quinq; milia enim annorū numerū hīstoriā cōtinentē ex nostris sacris libris græco sermone conscripsi. Quoniam uero multos uideo respicientes blasphemiam quorundā insane prolata/ & ea quæ a me de antiquitate conscripta sunt non credentes/ putantes mendacium nostrū sit genus/ eo quod nulla memoria apud Græcorū nobiles Historiographos digni sunt habiti nostri maiores. Pro oībz his arbitratus sum oportere me breuiter hæc dicta cōscribere/ & derogantiū quidē uelantū spōtaneūq; increpare mendaciū/ aliorū uero ignorantia pariter emendare/ uniuersosq; de nostra antiquitate qui scilicet ueritatē amplectunt edocere. Vtar aut in meis dictis testibus eis/ qui de omni antiquitate apud græcos fidedigni sunt iudicandi/ eos aut q; blasphemie de nobis atq; fallaciter cōscripsere aliqua per semetipfos conuicta indubitanter ostendā. Conabor etiā causas exponere ppter quas nō multi in Græcis historiis gentis nostræ fecere memoriā/ necnon & eos quidē nobis nequaquā scribere uoluerunt nescientibus aut nescire simulatibus indicabo. Primitus itaq; satis admiror eos qui existimant oportere de rebus antiquis Græcis tantummodo fidem habere & ab eis consulendam esse ueritatis integritatem. Nobis autem & aliis hominibus non esse credendum. Sed ego omnia in his contraria uideo contigisse. Quapropter decet non uarias opiniones inspicere/ sed ex ipsīs rebus iusticiam ponderare. Omnia siquidem Græcorum noua & heri/ ut ita dicam/ nuper facta cognoui. Et hæc fabricas ciuitatum & adinventiones artium conscriptionesque legum cuncta/ tumq; rerum iunior annū eos est historiæ diuēntia conscribenda. Apud ægyptios autem atq; Chaldæos

Chaldaeos & Phœnicas/defino enim nos illi connumerare sicut ipsi fatentur/res gestæ antiquissimæ & pmanentē habent memoriæ traditionē. Nā & locis omnes inhabitat quæ nequaquā acris corruptio/ni subiaceant. Et multā providentiā habuere/ut nihil horū quæ apud eos agunt sine memoria lique/rent/sed in publicis cōscriptionibus semp a uiris sapientissimis dicerent. Græcorū uero regionē in/numerae corruptiones inuasere/ rerū memoriā delentes. Qui aut nouas constituentes cōuersiones omniū se præesse credidere. Sciat quia etiā sero & uix naturā potuere agnoscere litterarū. Nā antiqf simū earum usum habuisse credunt a phœnicibus/ & a Cadmo se didicisse gloriant. Sed neq illo tē pore poterit aliquis demonstrare seruata cōscriptionē neq in tēplis/ neq in publicis anathematibus/ quando etiā de Troianis rebus ubi tot annis militatū est. Postea multa quæstio atq contentio facta est/utrū litteris usi sunt. Et magis ueritas obtinuit eo q usus modernarū litterarū illis fuisset incogni/ tus. Constat autem quoniā apud græcos nulla inueniē absolute cōscriptio poemate Homeri uetult or. Et hunc etiā post bella Troiana fuisse manifestū est. Et ante neq hūc litteris suum poema reliquit se/ sed cantibus memoria seruatu. postea fuisse compositu & propterea multā in eo conspexi dislo/ nantiā. Qui autem historias apud eos conscribere tentauere. i. hi qui circa Cadmum Milleliū & acui/ silaum argium & post hunc quicunq alii fuisse referunt. Paululū tempus persicā apud Hellanicum militia præcessere. Sed eos etiā qui de caelestibus & diuinis primitus apud græcos philosophari/dest Pherecidē Syru & Pythagorā & Thaletem omnes concorditer confitentur/ ægyptiorū & Chaldaeo/ rū fuisse discipulos/ & breuiter conscripsisse quæ a græcis omnium antiquissima iudicantur / ita uix ea credant ab illis fuisse cōscripta. Quomodo ergo nō est irrationabile/ut tali factu negetent Græci tanquā soli sciant uetera/ & ueritatē eorū sub scrupulositate de antiquis non ab ipsis cōscriptoribus facillime discāt. quia neq firmiter scientes aliquid cōscripsere/ sed q unusquisq opinatus est hoc sta/ duit explanare. Vnde etiā libris suis alterutros arguunt/ & ualde contraria ex rebus eisdē non piget edicere. Sed ego uidebor ne potioribus esse superfluous si explanare uoluerō/ quantis quidē locis Hel/ lanicus ab acusilao de genealogiis discrepat/ & in quantis Herodotū corrigit acusilaus. Aut quomo/ do Ephorus quidem Hellanicum in plurimis ostendit esse mendacem. Ephorum uero Timeus / Ti/ meum qui post illum fuit. Herodotum uero cuncti / sed neq de singulis cum antiocho & Philisto aut Callia Timens concordare dignatus est. Neq rursus de atticis hi qui attidas conscripserunt/ aut de argolicis/ qui de argis historiā protulere/ alterutros consecuti sunt. Et quid oportet dicere de ciui/ tatibus breuibz rebus/ quando de militia Persica & his quæ in ea sunt gesta/ tantū uiri probatissi/ mi discordasse noscunt. In multis autē etiā Thucydides tanquā fallax accusat/ licet scrupulosissimā secundū se historiā conscripsisse uideatur. Causæ uero huius dissonantiæ multæ forsā & aliæ quære re uolentibus apparebunt. Ego uero duabus quas dicturus sum maximā huius summam diuersitatis ascribo. Et quidē primū dico eam quæ mihi prior esse uidetur. Id est eo quod ab initio non fuerit studiū apud Græcos publicas de his quæ semp agunt proferre cōscriptiones. Hoc etenim præcipue & errorem & potestātē mentiendi posteris uetus aliquid uolentibus scriptitare concessit. Non enim solūmodo apud alios Græcos publica cōscriptio est neglecta. Sed neq apud ipsos athenienses quos terrigenas esse dicunt/ disciplinæq cultores aliquid huiusmodi reperitur. Sed publicarū litterarū an/ tiquissimas esse dicunt leges/ quæ a Dracone eis ex Phœnicibus sunt conscriptæ ante modicū tem/ pus tyrannidis Pisistrati. De arcadibus aut in antiquitate gloriantibus qd oportet dici/ Vix. n. isti & postea litteris eruditi sunt. Cū ergo cōscriptio nulla præponeretur q & discere uolentibus edoceret/ & mēientes argueret/ multa inter alterutros conscriptores discordia generata est. Quoniā qui ad p/ scribendū se præparabant non studiū ueritatis exhibuerūt. Licet hæc pmissio semp habent in prom/ ptu/ sed uerborū magis habere plationē maximā. Et quemadmodū laudari se in hoc super alios æst/ marent/ ad hoc potius semetipsos aptabant. Aliqui uero ad fabulas sunt conuersi. Aliq autem ad gra/ tiam aut ciuitate laudantes/ aut reges. Alii semetipsos ad accusandas causas aut conscriptores tradi/ dere. In hoc se forte probabiles æstimantes & omnino hoc agentes quod historiæ nimis aduersum est. Veræ siquidem historiæ indicium cum/ si eisdem rebus omnes eadem dicant atq conscribant. Hi uero cum quædam aliter conscriberent quā alii tunc se putabant omnium ueratiores ostendi. Quæ/ propter causas quidem uerborum & calliditatis eorum cedere nos græcis oportet. Non autem de antiqua historiæ ueritate & maxime de rebus propriæ uniuscuiusq prouinciæ. Quoniam uero ægy/ ptios & Babylonios ex longissimis olim tēporibus circa cōscriptiones diligentia fuit/ quando sacer/ dotibus erat iniunctum & circa eas ipsi philo/ ophabantur. Chaldaei uero apud Babylonios/ & quia præcipue Græcis immixti usi sunt phœnicis litteris circa dispensationes uitæ/ & cōiū operum tra/ ditionem. Dum consentiant omnes tacendum hoc puto. De nostris uero progenitoribus quia ean/ dem quam prædicti habuerunt in cōscriptionibus sollicitudinem defino dicere/ etiam potiorē pon/ tificibus & prophetis hoc iperantes. Et q usq ad nostrā tempora cum multa integritate seruatu est

si oportet audentius etiā seruabitur. Conabor breuiter edocere non enim solūmodo ab initio probatissimos viros & inde placatione pręparatos ad hæc exercenda constituerunt. Sed quatenus etiā genus sacerdotū sine permixtione purumq; consisteret prouiderūt. Oportet etiā eū qui sacerdotiū habeturus est ex eiusdē gentis nasci muliere. & neq; ad pecunias & neq; ad honores inspicere. Et de hoc p antiquā lineā & multis testibus approbare. Quod scilicet agimus non solū in ipsa iudæa sed ubicūq; nostri generis cōstitutio reperitur/etiā ibi integritas ista seruatur circa nuptias sacerdotū/ hoc est in ægypto & Babylonia & quocūq; terrarū orbe quilibet de sacerdotū genere sunt dispersi. Mittunt enim in Hierosolymā conscribentes a patre nomen nuptæ & antiquorū progenitorum quicūq; huius rei testimonia præbuere. Si autē bella proueniant sicut iam crebro factū est. Dum antiochus Epi/phanies ad nostrā uenisset regionē & Pompeius Magnus & Quintilius Varus & præcipue nostris gesta temporibus/tunc hi qui de sacerdotibus supersunt/ex antiquis litteris iterū noua conscribunt & probant mulieres quæ relinquuntur. Non enim ad captiuas accedunt alienigenarū consortia formidantes. Indiciū uero integritatis hoc maximū est/quia pontifices apud nos a duobus milibus annis denominati filii a patre conscripti sunt. His autē qui prædicti sunt si quid præuaricerentur interdicitur ne uel ad altare accedant/uel alia sanctificatione fungantur. Recte siquidē potius autē necessarie/ cū neq; conscribendi potestas omnibus data neq; alia sit in discretiōe discordia. Sed solūmodo prophetis antiquissima quidē & ueterrima secundū inspirationē factā a deo cognoscentibus. Alia uero secūdū se sicuti sunt facti palā conscribentibus infiniti libri non sunt apud nos discordantes & libimet repugnantes/ sed solūmodo duo & .xx. libri habentes temporis totius conscriptionē/ quorū iuste fides admittitur. Horū ergo quinq; quidē sunt Moyseos qui natiuitates continent/ & humanæ generationis traditionē habent usq; ad eius mortē. Hoc tēpus de tribus millibus annis paululū minus est. A morte uero Moyseos usq; ad artaxerxem persarū regem qui fuit post Xerxem/ prophetæ post Moysen/ & quæ secundū eos sunt gesta conscripserunt in .xiii. libris. Reliqui uero .iiii. hymnos in deū & uiræ humanæ noscuntur pignora continere. Ab artaxerxe uero usq; ad nostrū tempus singula qdē conscripta nō tamen priori sumili fide sunt habita eo quod non fuerit certa successio prophetarū. Palam namq; est ipsis operibus quemadmodū nos propriis litteris credimus/ tanto namq; sæculo iā præserito neq; addicere quicquā aliquis nec auferre nec transformare præsumpsit. Omnibus enī insertū est mox & prima generatione iudæis hæc diuina dogmata nominare/ & in his utiq; permanere. Et ppter ea si oporteat mori libenter. Iam itaq; multi captiuorū frequenter tormentis affecti sunt/ & mortes uarias in theatris sustinere/ ne ullum uerbū contra leges admitterent aut conscriptiones habitas uiolarent. Qui græcorū aliquid tale perpessus est/ quando neq; fortuitā sustinere lēSIONem uoluit/ licet omnia apud eos scripta destruantur. Verba enim hæc esse putant secundū conscribentiū uoluntates exposita. Et hoc iuste etiā de antiquis sapiunt quoniā aliquos nunc quoq; uident præsumentes de his rebus conscribere quibus neq; ipsi interfuere/ neq; credere scientibus aquiescunt. Deniq; de bello quod apud nos contigit nuper/ quidam historias conscribentes ediderunt. Dū neq; ad ea loca uenerint/ neq; in proximo rerum gestarū fuerint. Sed ex auditu quædam pauca componentes impudēter semetipsos uidentur historiæ nomine iactitare. Ego uero & ex omni bello/ & quæ ibi particulariter gesta sunt uerā descriptionē feci/ dū ipse rebus omnibus interfuerim. Dux etenim apud nos Galæorum eram/ donec fuit defendendi facultas. Contigit autem ut caperer a romanis/ & habentes nos Vespasianus & Titus in custodia uniuersa semper inspicere faciebant primo quidem uinctus/ postea uero solutus cum Tito ab alexandria propter obsessionem Hierosolymorū directus sum/ eo tempore nihil est gestum q; meam potuisset latere noticiam. Nam uidentes Romanorum exercitū uniuersa sub diligentia describebam. Et ea quæ nunciabantur ab his qui semetipsos tradebant/ ego solus in segrius intelligens disponebam. Deinde Romæ tempus uacationis habens/ omni iam negotio præparato usus aliquibus cooperantibus mihi propter eloquentiam græcam rerum eruditionem exhibui. Tātaq; mihi securitas affuit ueritatis ut primos omnium imperatores belli. Vespasianum & Titum testes non exposcerem. Primum namq; illis obtuli libros/ & post illos multis quidem Romanorū qui bellis interfuere/ plurimis uero nostrorum eos etiam uenundari/ qui græca sapientia uidebantur imbuti quorū est Iulius archelaus. Herodes honestissimus & ipse admirabilis rex agrippa. Isti siquidem uniuersi testimonium perhibuere/ quia ueritatem diligens excolui/ non reprimens forsitan aut tacens/ siquid gestorum per ignorantiam aut per gratiam commutari/ aut prætermisi. Quidam uero prauī homines derogare meæ historiæ sunt conati tanquā in scholis adolescentium propositum exercentes/ & accusationis inspiratæ atq; detractionis faciētes opus/ cū oporteat illud sciri/ quod cōuenit promittentē aliis rerū ueraciū traditionē. Ipsum prius hac nosse certissime/ aut rebus gestis adherēdo/ aut ab sciētib; cōsulendo. Quod ego præcipue circa utrumq; me credo fecisse negotium. Antiquitatis namq; libros sicuti dixi ex uoluntatibus sacris interpretatus sum/ cū essē genere sacerdos/ &

dos & participarem illarum sapientiam litterarū. Historiam uero belli conscripsi multarum quidem actionum ipse operator plurimorū uero inspector existens & omnino eorū quæ dicta uel gesta sunt nihil ignorans. Quomodo ergo non procaces quilibet existimabit eos qui aduersum me nituntur de ueritate contendere? Qui licet imperatorum comētra legisse dicuntur non tamen nostrorū repugnātiū rebus interfuerit. De rebus itaq; necessariā feci descriptionē significare uolens facultatem eorū qui historiā scribere compromittunt. Et sufficienter sicut reor palam faciunt quia cōscriptio rerum apud Barbaros potius solēnior q̄ apud Græcos est. Volo paululū primus disputare aduersus eos q̄ contendunt nouellā esse nostrā conuersationem eo q̄ nihil de nobis ut aiunt illi dictū sit a cōscripto ribus græcis. Deinde testimonia antiquitatis ex aliorū litteris exhibebo & eos qui nostro blasphemāt genere ualde ipsi ratione blasphemare monstrabo. Nos igitur neq; regionem maritimā habitamus neq; mercimoniis congaudemus neq; per hoc alterutris peregrinationibus fatigamur. Sed q̄dem nostræ ciuitates p̄cul a mari positæ regionēq; uberrimā possidentes. In ea assidue laboramus præcipue circa filiorū nutrimenta studēs legumq; custodiā & traditionē pietatis totius opus uitæ necessariū indicamus. Cū adsit igit̄ hic quæ prædicta sunt conuersationi nostræ etiā uita remotior. Nihil fuit in antiquis tēporibus quod faceret nobis permixtionem græcorū sicut ægyptiis mercimonia quæ ab eis reiciuntur & ad eos rursus introducuntur. Et iterū habitatoribus Phoeniciæ maritimæ studentibus circa cōtractus atq; negocia amore pecuniæ requisita. Sed neq; latrocinia sicut quidā alii uacua re aut amplius habere concupiscentes patres nostri ad bella cōuersi sunt licet regio nostra multa milia uirorū fortiiū possideret. Phœnices ergo propter negocia ad Græcorū prouinciā nauigantes re pente sunt agniti & per illos ægyptii & omnes a quibus ad Græcos honorē deuehebant imensa maria proscindentes. Medi uero postea atq; Persæ palam in asia regnauerunt & usq; ad alterā epirū Persæ militauerunt. Thraces aut̄ propter uicinatē & Scythiā ab his qui pontū nauigant cogniti sunt & omnino uniuersa iuxta mare uel orientale uel hesperium habitantes aliquid conscribere uolenti bus cogniti facti sunt. Qui uero superius habitabāt & procul a mari multis sunt temporibus igno rati. Et hoc apparet etiā circa Europam contigisse quando de Romanorū ciuitate tam longo tēpore adepta potestate tantaq; causas belli conficiente. Neq; Herodotus neq; Thucydides nec ullus q̄ fuit cū istis fecit aliquam mentionē. Sed sero tandem & uix ad græcos potuit eorum fama peruenire. De Galathis enim & Hiberiis sic ignorauere hi qui putantur subtilissimi conscriptores quorū est Epho rus ut unā ciuitatem esse arbitraretur Hiberas. Qui tantā partem Hesperiaē terræ noscunt inhabita re. Et neq; mores eorū qui fiunt apud eos uel qui dicuntur tanquam sic utentibus referre præsumunt. Causa uero ignorantiaē ueritatis est eo q̄ procul abessent. Vt aut̄ falsa conscriberent eoq; uellent uideri aliquid amplius ab aliis retulisse. Quomodo ergo mirari decet si neq; nostra gens plurimis erat certa neq; ad scribendū de se aliquā dedit occasionē & ita cōstituta procul a mari & ita conuersi de liberans. Pone igitur nos argumēto uri uelle græcorū quia nō est genus eorū antiquū eo q̄ neq; in no stris uoluminibus de eis sit aliquid dictū. Nonne omnino deridebant causas huiusmodi a me proba tas & testes uicinæ regionis adducūt antiquitatis suæ. Igitur ego hoc conabor efficere. Aegyptiis & Phœnicibus præcipue testibus utar cū nullus eorū potuerit tanquā falsum accusare testimonium. Et uidentur maxime circa nos inimici in cōmuni quidē omnes ægyptii & Phœnicum uero Tirii. De Chaldeis aut̄ nequaquā hoc dicere potero quoniā & generis nostri principes constituti sunt & pro pter cognationē in conscriptionibus suis meminere iudæorū. Cū uero fidē de his præbuerō & blas phemias falsas ostendero tunc etiā Græcorū cōscriptores memorabo qui iudæorū fecere memoriā ut neq; huiusmodi occasio relinquatur in iudæis nobis faciende cōtentionis. Inchoabo aut̄ primitus a litteris ægyptiorum quas non arbitrantur commendare quæ nostra sunt. Manethon itaq; genere uir ægyptiorū græca disciplina participatus sicuti palā est scripsit enim uoce helladica paternæ reli gionis historiā ex sacris sicut ait ipse interpretatus libris frequenter arguit Herodotū in ægyptiacis ignoratione mentitū. Ipse qdē Manethon in secundo ægyptiacorū hæc de nobis scripsit. Ponā uero etiā sermonū eius tāquā testimonii iure prolatū honorabile nomē sub hoc nescio quomodo deus in spirauit & præter spem ex partibus orientalibus homines genere ignobiles adepta fiducia in puin cia castrametati sunt. Et facile ac sine bello eam potenterq; coeperunt & principes eius alligātes de cetero ciuitates crudeliter incendere & deorū templa uertere. Circa omnes uero puincales inimi cissime uisunt alios q̄dem perimentes aliorū uero & filios & coniuges ad seruitia redigentes nouis sime uero & unū regē ex se fecere cui nomen erat Sualitis. hic in mensidem ueniens superiorē infe tioremq; puiniciam diuidens castra in opportunis relinquens locis. Maxime etiā partes muniuit oriē tales prospiciens quoniā Assyrii aliquando plus ualētes erant desideraturi regnū cū inuadere. Inueni es autem in Nomoto suati ciuitatē opportunitissimā positā quidē ad orientem Baliastris flu/

minisq; appellabat a quadā antiqua theologia Enaris. Hanc fabricatus est & muris maximis cōmu-
niuit/ collocans ibi multitudinē armatorū usq; ad ducenta quadraginta milia uirorū eā custodiētiū.
Hic autē messis tēpore ueniebat tā ut frumenta meteret & mercedes exolueret/ quam ut armatos p
terrore extraneorū diligēter excitaret. Qui cū regnasset decemnouē annis uita priuatus est. Post hūc
autē regnauit alter quattuor & .xl. ānis Beon nomine. Post quē alter apachas sex & .xxx. annis & mē-
sibus septem. Deinde & aposis unū & sexaginta/ & Samnas quinquaginta & mense uno. Post autem
omnes ases nouē & .xl. & mensibus duobus. Et isti quidē sex apud eos fuere primi reges debellantes
semper & maxime ægypti radicem amputare cupientes. Vocabatur autē omne genus eorū. Sefos/ hoc
est reges pastores secundū/ sed enim sacrarū linguarū regē significat. Sos uero pastorem siue pastores
secundū sermonē communis eloqui/ & tantū compositū inuenit. Hysesos qdam uero dicunt eos ara-
baseffe. In aliis autē exemplaribus non reges significari cōperi per appellationē Hyc/ sed e diuerso ca-
ptiuos declarari neq; pastores. Hyc enim rursus ægyptiaca lingua/ & hac quādo pinguissona pferatur
captiuos apertos significat/ & hoc potius uerisimile mihi uidetur/ & historiæ antiquæ cōueniēs. Hos
ergo quos prædiximus reges/ & eos qui pastores uocabātur/ & qui ex eis fuere obtinuisse ægyptum
ait annis undecim/ & quingentis. Post hæc autē regum thebaidis & alterius ægypti factam dicit super
pastores inuasionem & bellum maximū & longæuum eis illarū. Sub rege uero cui nomen erat alif/
fragmotos uictos dicit pastores/ & alterā quidem uniuersam ægyptum perdidisse. Includos autē in lo-
cum habentem mensurā terræ ul narū undecim miliū. Cui loco nomen est auarim. Hunc Manethon
dicit omnem maximo muro atq; robustissimo circūdedisse pastores/ quatenus & omnem possessio-
nem munitam haberent simul & prædam suā. Filium uero aliffragmathoseos thumnosim dicit. Co-
natum quidem eos per obsessionem capere & fortiter cū quadringentis. lxxx. milibus armatorū eo-
rum muris excubuisse. Cum uero obsessionē desperasset/ pacta cum/ eis fecisse ut ægyptū relinquētes
quo uellent innoxii omnes abirent. Illos uero his promissionibus impetratis cū omni domo & pos-
sessionibus non minus ducenta. xl. milia numero ex ægypto per desertū in Syriā iter egisse & metue-
res assyriorū potentiam/ tunc enim illi asiam obtinebant in terra quæ nunc iudæa uocatur ciuitatē
ædificasse/ quæ tantis milibus hominū sufficere potuisset/ eamq; Hierosolymā uocitasse. In alio uero
quodā libro ægyptiacorū Manetho hanc ipsam gentem/ idest qui uocabantur pastores in sacris suo-
rū libris captiuos ascriptos rectissime dixit. Nā antiquis progenitoribus nostris pascere mos erat/ &
pascualem habentes uitam uocabantur ita pastores. Sed & captiui non irrationabiliter ab ægyptiis
sunt/ quoniam progenitor noster ioseph dixit ad regem ægyptiorū se esse captiuū/ & fratres in ægy-
ptum posterius euocauit rege præcipiente. Sed de his quidem in aliis examinationē subtilius facie-
mus. Nunc autē huius antiquitatis producā testes ægyptios rursūq; quomodo se habeāt uerba Ma-
nethonis circa ordinem temporū aperte describā/ sic enim ait. Postquā egressus est ex ægypto popu-
lus pastorū ad hierosolymam/ expulsor eorū rex Themusis regnauit post hæc annis. xxv. & mensi-
bus. iiii. & defunctus est. Assumpsit regnū filius Chrebron annis. xii. huius autē amenosis annis. xxi.
& mensibus. ix. Misris autem. xii. & mensibus nonem. Misfranthusis. xxv. & mensibus decem. Et mu-
sis autē nouē & mēsis octo. Amenosis uero. xxx. & mensibus. x. Orus uero. xxx. sex & mēsis gn-
q; huius autē filia acenchies. xii. & mense uno. Rathotis uero frater nouē. acencheridis autē duodecim
menses. iiii. Armes uero. iiii. & mense uno. Armesis autē unū & menses. iiii. Armelismianus uero sexa-
ginta sex & menses. ii. Amenosis. xix. & menses sex. Sedhossis autē equestrem & nauale uirtutem ha-
bens fratrem quidē armen procuratorē ægypti constituit/ & omnē ei aliā regalē contulit potestātē/
tantūmodo autē diademate uti prohibuit/ & ne reginā matrem filiorum opprimeret imperauit & ut
abstineret etiam ab aliis legalibus concubinis. Ipse uero ad Cyprū & Phoenicem & rursus contra as-
syrios atq; Medos castrametatus uniuersos quidem alios ferro alios sine bello terrore magno uirtu-
tis sibimet subiugauit. His uero felicitatibus eleuatus cōfidentius incedebat/ orientales urbes ac pro-
uincias subuerrendo/ multoq; tempore procedente armes qui in ægypto fuerat derelictus omnia cō-
traria quæ eū frater agere monuerat sine timore faciebat. Nā & reginā uiolenter abiecit/ & aliis cō-
cubinis sine paritate iugiter miscebat suauisq; ab amicis utebatur & diademate/ & rebellabat fra-
tri. Is uero qui constitutus erat super sacra ægyptia scribēs librū. Sedhossi direxit/ & cuncta significās
& quia rebellaret ei suus frater armes. Qui repente ad Pelusiū destinauit/ & propriū tenuit regnum.
Prouincia uero uocata est ex eius nomine ægyptus. Dicit enim quia Cethos ægyptus uocabatur. Ar-
mes autē frater eius Danaus. Hæc equidē Manethon. In palā uero est ex prædictis annis tēpore com-
putato/ quia hi qui uocabant pastores idest nostri progenitores ex ægypto liberati/ ante tres & no-
uaginta atq; trecētos ānos hanc puinciā inhabitauere quā Danaus ad argos accederet/ licet hūc anti-
q̃ssimū argiui eē cōfidat. Duas igit res Manethon maxias p nobis ægyptiis litteris prestatas ē p̃mā
quidem

quidē quia aliunde ad aegyptū. Deinde gressus eorū exinde ita temporibus antiquissimum / ut pene mille annis bellum praecedat Iliacum. In his aut in quibus Manethon non aegypti litteris. sed sicut ipse confessus est ex fabulis quorundā sine nomine quodam adiecto postea particulariter haec redarguā ostendēs ea sine uerisimilitudine eēt mēdacia. Sed uolo ab istis rursus migrare ad ea quae apud Phoenicas de nostro genere conscripta / & eorū tēstimonio declarata sunt. Itaq; apud Tyrios multorū annorum publicae litterae / & conscriptiones diligentissime custoditae ex his quae apud eos facta & inuicē gesta noscunt / quae tamen memoria digna sunt. Inter haec ergo cōscriptū est / quia in hierosolymis aedificatū est templū a Solomone rege ante annos pene. c. xliii. & menses octo quā Tyrii Carthaginē carchedonē fabricauere. Descripta uero est apud illos cōstructio tēpli nostri. Iranus enim Tyriorū rex amicus erat regis nostri Solomonis paternis amicitiiis ei deuinctus. Is ergo munificentia suam exhibens ad claritatē fabricae praebuit Solomoni auri quidē. xx. & centū talenta. Incidensq; pulcherrimā siluā in monte qui Libanus nūcupat ad camerā destinauit ei. Quem redonauit qdem Solomon aliis qdem multis rebus sed etiam terra Galileae regionis quae Zabulon uocatur. Praecipue aut eos ad amicitias sapientiae cōcupiscentia conuocauit. propositiones enim soluendas alterutris dirigebant / & melior in his Solomon erat / & in aliis sapiērior apparebat. Haec uero seruatur apud Tyrios epistolae multae quas illi scripsere adinuicē pro qua re liber est a me compositus litterarū a Tyris directarū unde ēt testē producā Dionē / quia apud Phoenicū historias integerrime approbatus est. Igitur in Phoenicis historicis hoc modo scribit. Abibalo moriēte filius eius iranus regnauit / hic ptes orientales ciuitatis ampliuit & urbem potiorē fecit & Olympii iouis templū destruens terrae coaequans locū mediū moenibus urbis adiunxit. & aureis anathematibus exornauit. Ascendens aut in Libanū siluas incidit ad templorū aedificationem. Regem uero Hierosolymorū Solomonē misisse dicunt ad iranum quaedam aenigmata / & poposcisse ab eo solutionē adiiciens ut qui non posset discernere per cunia soluenti perfolueret. Confessumq; iranū non se posse perfoluere propositas quæstiones & multas pro expensis faciendis pecunias condemnatum. De inde ad daemonū quendā uirum Tyriū propositas soluisse quæstiones / ipsūq; alias proposuisse / quas si non solueret Solomon multas rursus pecunias iranio regi cōferret. Dion igitur hoc modo de praedictis testimoniū phibuit nobis. Sed post hunc producā quoq; Menandrum Ephesum. Is enim singulorū regū actus conscripsit apud graecos & Barbaros studens ex provincialibus uniuscuiusq; loci litteris historiae ueritatē pandere. Scribens enī de his qui in Tyro regnauere / & deinde ueniens ad iranum Regē sic ait. Moriente uero abibalo successit in eius regno filius eius iranus q uixit annis. xx xliii. hic statuit locū ualde latissimū aureaq; colūnam iouis in templo reposuit / & ad siluam lignorū proficiscens abscidit de monte qui Libanus appellatur ligna cedrina ad regmina faciēda templorū. Defouensq; antiquiora templa sanū aedificauit Hercules. Fecit erectionē mense Peritio. castrag; mouit aduersus Tyticeos minime tributa reddētes. Quos etiam subdens libimet denuo remeant. Sub hoc fuit abdemonus puer iuuenis qui semper parabolas superabat / quas Solomon Hierosolymorū rex destinabat. supputatur uero tempus ab hoc rege usq; ad constructionē Carchedonis hoc modo. Moriente iranio successit in eius regno Balbazeus filius. Qui cū uixisset annis quadraginta tribus septem regnauit annis. Post hunc abdarratus filius cū uixisset annis uiginti regnauit nonē / hunc filii nutricis eius quattuor peremere. Quorū senior Metastartus filius Leastrati regnauit. Qui cum uixisset ānis. xliiii. regnauit annis duodecim. Post hunc frater eius astarimus / & hic uiuens annis. iiii. & l. regnauit annis nonē / & perēptus ē a fratre pellethe qui suscipiens regnū mensibus iperauit octo / cū uixisset annis quinquaginta. Hunc peremit Tyrobalus astarte sacerdos / q cū uixisset annis quadraginta octo / regnauit annis. xx xii. huic successit Badesodus filius. Qui cum uixisset annis quadraginta quinq; regnauit sex. Huic successor factus est Mettinus filius / q cū uixisset triginta duobus nouē regnauit ānis. Huic successor fuit Pigmalion / q annos egit in sua uita quinquaginta sex ex quibus quadraginta tenuit principatū. Huius regni anno septimo soror dido i Lybia ciuitatē aedificauit Carchedona. Colligit ēt tēpus a regno irani usq; ad aedificationē Carchedonis annorū centū quinquaginta quinq; & mensiū octo. Quū uero duodecimo anno huius regni in Hierosolymis aedificatū est tēplum. Fit ab aedificatione templi usq; ad constructionē Carchedonis tēpus annorū. C. xliiii. mēsiū octo. Testimonio siquē Phoenicū qd amplius oportet apponit Cernit ipsa ueritas fortiter approbata & multo clarius appet / quoniā praecedat cōstructionē templi progenitorū nostrorū ad provinciam hanc aduentus. Cum enim eam uniuersam bello tenuissent / tūc autem templum aedificare capere & haec aperte ex litteris sacris etiam a me in antiquitate manifestae sunt. Hunc itaq; sunt dicenda ea quae apud Chaldaeos noscuntur esse conscripta / & de nobis ad historiam sunt delata. Quae multam habens concordiam cum nostris uoluminibus etiam de aliis

rebus. Testis autem horum est Berofus nū genere quidem Chaldaeus/notus aut eis qui doctrinae eruditioniq; congaudent. Quonia de astronomia & de Chaldaeorū philofophia ipfe græcas confcriptiones exposuit. Igitur Berofus antiquiffimus fecutus hiftorias de facto diluuii & hominū in ea corruptione ficuti mos est ita cōfcripfit. Simul & de arca in qua generis nostri princeps erutus est/ deuectā fcilicet ea in fummitate montiū Armeniorū. Deinde fcribens eos qui ex Noe progeniti funt/ & tempus eorū adiciēs ufq; ad Nabunaffarū peruenit Babyloniorū & Chaldaeorū regē & huius actiones exponēs ait. Quemadmodū mīfir in ægyptum ad noſtrā terrā filium ſuū Nabuchodonofor cū multa potentia/qui dum rebellantes eos inueniffet omnes ſuo ſubiecit imperio/ & templū in Hierofolyamis cōcremauit/ cunctūq; generis noſtri populū auferens migravit in Babylonē. Vnde ciuitatē contēgit deſolari annis. lxx. ufq; ad Cyrū regem Perſarū. Dicit aut quia tenuerit Babylonius ægyptū Syriam phoenicem arabiam/ uniueros priores Chaldaeorū Babylonioꝝ reges actionibus ſuis excellens. Ipſa uero uerba quæ Berofus protulit hoc modo dicta neceſſario proferenda ſunt. Audiens autē pater eius Nabonlaſſarus/ quia ſatrapa conſtitutus in ægypto & Syria inferiore & Phoenice rebellaret cum non ualere iam ipſe labores ferre tribuens filio ſuo Nabuchodonofor ætate ualenti partē quādam exercitus ſuper eū mīfir. Nabuchodonofor aut cū ſatrapa deſertore congreſſus provinciā quæ ab initio eorū fuerat ad propriū renocauit iperū. Eodē uero tpe contigit patrē eius Nabonlaſſarē cū ægrotafſet in Babylonia ciuitate deſungi qui regnauit annis. xxi. Nabuchodonofor autem non poſſe multū tempus mortem patris agnoſcens & negocio ægyptiaca diſponens reliquam provinciam & captiuos iudaeorū & Phoenicū atq; Syriorū qui in ægypto fuerant cōmendans quibuſdam amicis/ ut cū magna uirtute & reliqua utilitate deueherentur ad Babyloniā ipſe cū paucis aggreſſus per deſertū in Babyloniā uenit. reperienſq; cuncta a Caldaeis diſpenſari/ ſeruaturq; regnum ab optimatibus eorū. Dominus factus totius paterni principatus/ captiuos quidē adueniētibꝫ præcepit habitacula in opportuniffimis Babyloniæ locis ædificari. Ipſe uero de belli manubiis templum belli & reliqua loca munificentiffime nimis exornans & antiquā ciuitatem & alterā extrinſecus adiciēs cogitans quatenus nequaquā poſſent obſidentes fluuiū conuertere/ & ad ciuitatē accedere. Tres quidē interiori ciuitate per circuitū porticus/ tres uero exteriori cōſtituit. Quorū alias ex cocto latere & bitumine/ alias uero ex ipſo latere/ fecit/ & largiffime muniens ciuitatem/ portasq; diuina pulchritudine comens ſuperædificauit in paternis regalibus/ aliqꝫ regalia celſitudine illorū multo ualde præcedentia. Quorū ornatum exponere ualde longiſſimū eſt. Verū tamen ſciendū quonia hæc maxima atq; ſuperba uita crudelitatē rei ſunt. Perfecta diebus quinq; & decē. In his ergo regalibus lapideas munitiones ceſas ædificauit/ & aſpectū montibus ſimilem reddens/ etiā ex arboribus uniuersis plantationes exhibuit. Fecit quoq; hortū quod ſuſpenſibile uocabatur/ eo qꝫ eius uxor deſideraret huiusmodi qualitātē nutrita in mediæ locis. Hæc itaq; retulit de prædicto rege/ & multa ſuper hæc in libro Chaldaico rū/ in quo culpæ conſcriptores græcos quali unā arbitratos a Semiramide aſſyriā Babylonē ædificatā/ & mira opera ab illa circa eā fuiſſe conſtructa falſe conſcripſiſſe dicens/ & ipſa quidē Chaldaeorū conſcriptionē fide dignā pudori exiſtimandū eſt/ quādo cū archiuis Phoenicū concordare uidentur/ quæ a Berofō conſcripta ſunt de rege Babyloniorū. Quonia & Syria & uniuersam Phoenicē ille ſubuertit. In his quoq; conſonat & Philoſtratus in hiftoris dū Tyriæ meminit obſeſſionis/ & Megaftheſes in quarto indicoꝝ/ ubi declarare contenditur prædictū regem Babyloniorū Hercule fortitudine & actū magnitudine præceſſiſſe. Dicit enim eū & maximā Libyæ partē & Hiberiam ſubuerſiſſe. Quæ uero de templo Hieroſolymorū relata ſunt/ quia & concrematū eſt pugnantibus Babyloniſis/ & cœpit ruriſus ædificari Cyro tenente aſyæ principatū. Ex dictis Berofī declaramus. Sic enī in tertio libro dicit. Nabuchodonofor itaq; poſtea inchoauit prædictū murum incidens in languorē de uita migravit/ cū regnaſſet annis tribus & quadraginta. Huius regni dominus eſt effectus filius eius. Ecelmaradochus propter iniquitates & luxurias paſſus inſidias a marito ſororis ſuæ Nirigliſſoris peremptus eſt / cū duobus regnaſſet annis. Quo deſuncto ſumens regnū qui ei fecit inſidias nirigliſſoris annis regnauit quattuor. Huius filius Loboſaradochus principatū quidem tenuit puer exiſtens mēſibus nouem. Inſidias uero paſſus eo qꝫ nimis appareret malorum eſſe moram ab amicis extinctus eſt. Hoc itaq; perueniente conueniens hi/ qui fecerant inſidias illi communiter regnum impoſuere nabonido cuidam qui erat ex Babylone ex eadem gente. Sub hoc muri circa fluuium Babyloniæ ciuitatē ex latere cocto & bitumine ſunt ornati. Cūq; regnum eius eſſet in anno ſeptimodecimo conſtitutum/ egreſſus Cyrus ex perſide cum multa uirtute uniuersam aſiā ſubuerſis impetum fecit ad babyloniā urbem. Sentiens autem nabonidus inuaſionem eius / & occurrens cum exercitu ſuo/ atqꝫ congreſſus pugna uictus & cum paucis fugatus inclufus eſt in boſſipenſium ciuitate. Cyrus autem

antem Babyloniā comprehendens & deliberans exteriores muros deponere ciuitatis/ eo q̄ nimis uideretur munica/ & esset ad capiendum ualde difficilis/ reuerſus est ad Borsipum Nabonidem instā/ ter expugnaturus. Nabonide uero obsessionem non ualente perferre/ sed primitus supplicante ulus elementia Cyri/ & dans ei habitaculum in Carcamone/ expulit eum a Babylone. Nabonidis itaque reliquum uitæ tempus in illa prouincia cōuersatus est. Hæc concordant cum nostris. Scriptum namq̄ in eis est quia Nabuchodonosor octauodecimo regni sui anno templum nostrum ad desolationem usque perduxit/ & fuit exterminatum annis septem. Secundo uero anno regni Cyri fundamentis de/ politis rursus secundo regni Darii anno perfectum est. His prolatis adiiciam etiam Phœnicum histo/ rias/ non enim probationum abundantia relinquenda est/ est enim dinumeratio in illis annorum/ sic enim habent sub rege Thobalo. Nabuchodonosor obsedit Tyrum annis tribus & decem. Post hunc regnauit Bahal anni decem. post hunc iudices constituti sunt/ & iudicauere idem. Hæc Nibalus Nal/ bacei mensibus duobus. Chelbisaddei mensibus decem. Abalus pōrifex mensibus tribus. Mictinus & Gerastratus Abdilimi iudices annis sex/ inter quos regnauit Balatorus anno uno/ quo moriente mit/ tentes euocauere Meralum ex babylone/ & quattuor regnauit annis. Eo quoque moriente euocauere fratrem eius Ironium/ qui regnauit annis uiginti. Sub hoc Cyrus perſarum habuit postetate. Qua propter omne tempus est annorum quinquaginta quattuor & mēsum trium. Septimo siquidem an/ no regni sui Nabuchodonosor cœpit obsidere Tyrum. Quartodecimo autem anno regis Ironii Cy/ rus perſarum tenuit principatum. Consonant igitur quæ de templo scripta sunt a Chaldeis/ ac Tyri/ is cum litteris nostris. Manifestam uero & sine contentione testimonium est de prædicta nostri gene/ ris antiquitate & hi siquidem qui non ualde contendunt sufficere iudicio quæ promissa sunt. Opor/ ter autem non credentibus barbaricis conscriptionibus/ sed solis græcis fidem habendam esse dica/ ribus. Adhuc multos exhiberem testes etiam græcos scientes nostrum genus/ & oportuno tempore eorum habentium mentionem. Pythagoras igitur Samius cum sit antiquus quidem ætate/ sapientia uero & diuina pietate philosophos omnes excellens/ non solum quæ nostra sunt agnouisse manifestū est/ sed etiam zelatus ea ex multis apparet. Et eius quidem conscriptio nulla reperitur. Multi tamē de eo retulere/ quorum insignior est Hermippus uir circa omnem historiam diligentissimus indagator. Refert itaq̄ in primo Pythagoræ libro/ quia Pythagoras uno confabulatorum suorum defuncto no/ mine Calciphōte genere Crotoniate. Illius animam dicebat secum degere die noctuque/ & quia præ/ ciperet ut non transiret de loco unde alinus onus portaret & ab aqua fetulēta semetipsum abstineret/ & ab omni blasphemia recederet. Deinde sequitur hæc autem agebat atque dicebat ludæorum & Tharsensium opiniones imitatus ac transferens. Dicitur enim quia uere ille uir multas ludæorum le/ ge in suam tranſtulit philosophiam. Fuit autem etiam per ciuitates non ignotas olim gens nostra & multe nationes ad quos tranſiit etiam zelum eius habuere. Quod manifestat Theophrastus in his q̄ scripsit de legibus. Ait enim quia prohibent Tyriorum leges peregrino sacramento iurare. Inter sa/ cramentum quibusdam aliis etiam insurandū quod corbam appellatur enumerat/ & apud nullū hoc inuenitur iuramentum nisi apud Iudæos solos. Quod interpretatur ex hebraica lingua significat eni/ donum. Verum neq̄ Herodotus Halicarnaseus nostram ignorauit gentem. Sed quodammodo eius meminisse cognoscitur. De cholchis enim referens in secundo libro sic dicit. Soli autem inter om/ nes Cholchi & Aegyptii & Aethiopes uerenda ab initio circuncidunt/ Phœnices uero & Syri in Pa/ læstina qui confitentur hoc ab Aegyptiis didicisse. Syri autem qui circa Thermodontem & parthe/ niū fluiū commorantur & Astygiones a Cholchis dicuntur nuper didicisse. Hi namque sunt inter homines soli qui circuncidunt/ & isti sicut ægyptii facere uidentur. De Aegyptiis autē & Aethiopi/ bus dicere non possum/ utrū alteri ab alteris didicere. Dixit ergo Syros qui in palæstina sunt circūci/ di. Omnium autē qui habitant palæstinam soli iudæi circuncidunt. Quod de eis angoscēs/ & Cyrillus antiquus poeta meminit hoc modo de gēte nostra dicens. Quia caltrametati sunt nostri maiores cū Xerxe perſarum rege apud Hellada/ & dinumerās uniuersas gētes/ nouissimā nostrā posuit/ ita dicēs. Postremū uero transibat genus mirabile uisione/ linguam quidem plenissimam ope proferentes. Ha/ bitantes autem in solis montibus/ ubi palus amplissima est. Iuuenes/ capillis sub rotunditate detonsis super equos erectos habentes uultus/ & quasi fumo siccatos. Palam ergo est sicut arbitror/ quia nostri meminerit/ eo q̄ & montes in nostra regione sunt constituti in quibus habitamus. Et palus quæ dici/ tur asphaltis id est bituminalis. Hæc enim inter omnes palus in Syria latior atque maior est. Et Cyril/ lus quidem cum ita meminerit Iudæos scisse dignoscitur/ quem quilibet legerint admirantur. Non ca/ lamuosi græcorū/ sed sapientia summa conspiciui. Clearchus enim aristotelis discipulus/ & ex peripa/ te philosophos/ nullo secundus in primo libro de somno dicit/ Aristotelē doctore suum de quodam uiro

nirō Iudæo ita referre. & ipsi Aristoteli eundem sermonem abscribit. Quod ita cōscriptum est. Sed alia quidem longum est dicere. Quæ non habere potuerant illius admiratione quadam atq; philosophiam occidi opere præcium est referre. Et Hyperochides uenerantur inquit audire desideramus unū uerū. Porro secundum præcepta Aristotelis inquit rhetorice eius genus primitus transeamus ne relinquitur doctoribus præceptorum. Dic inquit Hyperochides ita si placet. Ille igitur genere quidem iudæus erat ex inferiori Syria. Qui sunt ex propagine philosophorum indorum/uocantur ut aiunt philosophi. Apud indos Calani/apud Syros autem Iudæi nomen accipientes a loco. Locus enim ubi habitant appellatur iuda. Nomen uero eorum ciuitatis ualde difficile est. Vocāt enim eam nomine Hierosolymam. His igitur homo multos Hospitio respiciens. & de superioribus ad marinā descendens gratissimus erat non solum eloquio. sed etiam animo. Et tunc nobis degentibus apud Asiam quum diuinus homo uenisset ad ea loca confabulari coepit nobiscum. & cum aliis scholasticis eorū sapientiam tentans. Cunque multi eruditorum congregarentur tradebat potius aliquid. Habebat hæc ait Aristoteles apud Clearchum/& super hæc multam ac mirabilem continentiam. Iudæi uero in cibis & castitate narrant. Licet autem uolētibus hæc ex ipsis lectione cognoscere. Ego enim refugio/plurquam decet inferere. Clearchus siquidem facta digressionē cum aliud propositum haberet nostri generis ita meminit. Hecateus autem abderita uir philosophus simul/& circa actiones industrius cum alexandro rege nutritus. & cum Ptolomæo Lagi commoratus non transitorie/sed de ipsis Iudæis cōscripsit librū. Ex quo nolo capitaliter unum eorū quæ ab eo sunt dicta percurrere. Sed primitus tēpus ostendam. Meminit enim belli quod circa Gaium ab Ptolomæo gestum est contra Demetrium quod utique contigit. Vndecimo quidē anno post mortē Alexandri Olympiade uero septima & decima atque centesima sicuti refert Castor/adiciens ei hanc Olympiadem dicit/sub hac Ptolomæus Lagus uicit in Gyzabello Demetrium antiloni qui uocabatur obfessor. Alexandrum uero profectur uniuersi centesima & quattodecima olympiade fuisse defunctum. Palam ergo est/quia & secundum illum tempus/& sub alexandro genus florebat nostrum. dicit igitur Hecateus/qa post Gaii bellum Ptolomæus locorum quæ sunt circa Syriam dominus est effectus. Et multi hominum cognoscētes mansuetudinem & clementiam Ptolomæi cum eo proficisci ad Aegyptum & rebus communi eare uoluerunt. Quorum unus inquit erat Ezechias pontifex Iudæorum/homo ætate quidā quasi sexaginta & sex annorum. Dignitate uero apud contribules maximus & animo sapientissimus/potentissimus ad dicendū & circa causas sicut nullus alter expertus. Dicit etiam omnes sacerdotes Iudæorū qui decadas accipiūt/& uniuersa in communi gubernant/circa mille & quingentos existere. Rursus autem prædicti uiri faciens mentionem inquit homo hunc honorem gerens & assuetus esse nobiscū assumens aliquos suorum differentiam cunctam exposuit. & habitationem suam & conuersationem quam scriptam habebat pariter indicauit. Deinde palam facit Hecateus quales circa leges existimus & quia omnia sustinere/ne transcendamus eas eligitus/& hoc esse optimum indicamus. Dicit igitur hæc & mala sapius ab Astygitonibus audientes & omnes compulsionum nimis passiva Persicis regibus & Sattapis non possunt mente mutari. Sed cum magna exercitatione de his præcipue omnibus respondere parati sunt. Perhibet autem etiam indicia fortis animi circa leges non parua dicēs alexandro quondā in Babylone constituto/& uolente Beli templum quod corruerat renouare. cunctisq; militibus similiter stercora portare præcipiente solos Iudæos hoc facere non fuisse perperatos/sed etiam multas sustinuisse plagas/& detrimenta pertulisse. non modica/donec eis ignoscente rege securitas pberetur. Qui dum ad prouinciam inquit propriam reuersū fuisset/templa & altaria fabricata omnia destruxere. Et pro aliis quidem multa satrapæ exolvere. Pro aliis uero ueniam consecuti sunt ad ciuitatem/quoniam iustitia apud eos mirabilis est & quia gens nostra fuit multorum hominum numero copiosa. Sed multa quidem millia nostrorum migrantes in Babyloniā per se primitus collocarūt. Non parua etiam morte Alexandri in aegyptum & Phœnicem sunt translata/propter seditionem in Syriam factam/idem itaque uir & magnitudinem prouinciæ quam incolimus pulchritudinemque narrauit. Pene decies trecenta milia inquit integra terrarū optimarū uberrimæ ualde prouinciæ possidere noscuntur. Iudææ nanque huius est amplitudinis & quia etiam ciuitatem ipsam hierosolymorū spaciola/& maximam olim inhabitamus. & uirorum multitudine copiosam / necnon & templi constructione idem ipse sic refert. Sunt autem Iudæorum in aliis quidem multe munitiones per prouinciam atque uici. Vna uero ciuitas munitissima habens præcipue circuitum quinquaginta stadiorum in qua commorantur hominum circa centum & quinquaginta milia nomine Hierosolyma. Est autem in ipsa medietate ciuitatis lapidea quadriporticus centum per circuitum cubitorum habes etiam duplices ianuas. Quo ara est quadranguli figuratione, composita ex lapidibus non dolatis

dolatis sed collectis atq; iacentibus unum quoq; latus uiginti cubitorum latitudinem habens/ altitudinem uero decem. Et circa eam maxima fabrica ubi altare est constitutum & candelabra utraque aurea duo talentorum pondus habentia/ & in extingubile lumen noctibus & diebus. Simulachrum uero aut aliquod anathema ibi nequaquam est nec ulla planratio. Nullus ibi ueluti latus aut aliquid huiusmodi. Habitant autem in eo & noctibus & diebus sacerdotes quasdam purificationes agentes & omnimode uinum non bibentes in templo. Super autē quia & cum Alexandri regis successoribus postea castrametati sunt. Testatur hoc modo dicens ea quæ cognouerit a viro iudæo in expeditione constituto. Cuius uerba hæc habentia declarant. Ait enim. Me squidem cuncte ad mare rubrum una secutus est quidam cum aliis equestrum iudeorum nos deducenrium nomine. Mossolamus uir efficax animo bellator super omnes arcarios/ & indubitanter Græcos & barbaros ualde præcipuus. Is igitur homo properantibus multis pariter & quodam uate ab ipso angurium capiente & perente/ ut cuncti starent. Interrogauit cur sustinerent omnes. Ostendente uero ei uate anē quē intuebat atque dicente. Quasi quidem expediret eis ut sustinerent omnes si staret auis. Si ergo surgens antierius euolare procederent. Si uero post tergum iret/ recedere cunctos oportet. Rursum tacens arcūq; trahens sagittas emisit/ & anem percuriens interemit. Indignantibus uero uate/ & quibusdam aliis & maledicentibus ei. Quid furitis inquit mali demonii anem sumentes in manibus. hæc enim suam salutē nesciens de nostro itinere nobis salubritatem potuit indicare. Si enim præscire futura ualisset in hunc locū nequaquā uenisset/ metuēs ne sagitta a Mossolamo iudæo periret/ sed & ad eius testimonia iam quidem quiescant. Facile namq; est uolentibus librum ipsum legere/ & hæc apertius inuenire. Nō uero me pigebit Agatharchidē introducere. Licet homo minime malus/ & ei uisum est nobis detraxisse uideatur. Is enim narrās de Stratonice quemadmodum uenit quidem ex Syria de Macedonia ad uirum suum Demetrium derelinquens Seleuco autem uxorem eam ducere non uolente qd illa sperabat. Exercitu eius in Babylonia posito circa Antiochiam bella mouit. Deinde quomodo reuersus est rex Antiochia capta in Seleucia Metilla fugiens/ cū posset seipsam uelocius interimere somno prohibita ne faceret/ capta atque defuncta est. Hæc ergo prædicens Agatharchides & derogās superstitione Stratonices utitur indicio generis nostri præscribens. Qui uocant iudæi habitant omnium munitissimam ciuitatem quam uocare Hierosolymam provinciales solent. Hi uacare consueti sunt septima die/ & neq; arma portare in prædictis diebus/ neq; terræ culturā contingere/ neq; alterius cuiuspiam curam habere patiuntur. Sed in templis extendentes manus adorare usq; ad uesperā soliti sunt. Ingre diente uero in ciuitatem Ptolomæo Lagi cum exercitu & multis hominibus dum custodire debuerit ciuitatē eis stultitiam obseruantibus provincia quidem dominum suscepit amarissimum. Lex uero manifesta est unam naturam habere solennitatem huiusmodi autē casus præter solos illos alios docuit uniuersos. Ut tunc ad somnia & opiniones quæ tradebant de lege hic confugiant. Dum circa res necessarias ratio nihil ualet humana. Hoc quidē Agatharchidi uidet esse ridiculum. Eis autem q hæc examinant integrius/ apparet magnum/ & scipua laude dignissimum/ si & saluti & patriæ quidā custodiam legum pietatēq; diuinā proponere concupiscant. Quia uero non ignorantes quidam conscriptorum gentem nostram/ sed propter quasdam/ aut alias causas non salubres memoriam nostri non reliquere. Hoc indicium me arbitror esse prædicturum. Hieronymus enim qui de successoribus conscripsit historiā/ ipse quidē tpe quo Hecateus fuit/ & amicus existens regis Antigoni Syriæ prædebat. Verum & Hecateus quidem etiam librum conscripsit de nobis. Hieronymus autem nequaquam nostri in historia meminisse licet pene in ipsis locis nutritus esset in tantum uoluntates hominum dis/ ferebant. Alio namq; placuit studiū habere memoria dignū. Aliū uero omnino circa ueritatē quædā passio cernit obscurasse/ sufficiunt tamē ad cōprobationē antiquitatis nostræ ægyptiorū & Chaldaeorū atq; Phœnicū historiæ/ & sup illas Græcorum pariter cōscriptiōes. Adhuc enī sup ea Theophilus & Theodorus & Mnaseas & aristophanes & Hermogenes & Eumerus & Cynon & Zopyrion & multi quidā alii simul. Non enim ergo omnibus libris incubui/ nō trāsitorie nostri fecere mentionē. Plurimi namq; prædictorū uiuorū ueritatē quidē antiquarū causarū frustrati sunt/ quia lectioni sacre nostrorū nō incubuere librorū. Communiter tamen de antiquitate testati sunt/ pro qua nunc referre pposui. Phalereus autē Demetrius & senior Philon & Eupolemus nō multū ueritate frustrati sunt/ quibus dari ueniā dignū est. Non enim inerat eis ut nostras litteras possent omni scrupulositate sequi. His ita dictis unum adhuc mihi capitulum est relictum ex his quæ in principio libri posui. Quatenus derogationes & maledicta/ quibus utunt quidam contra genus nostrum fallas ostendam & conscriptoribus eorū testibus utar quando conscribentes hæc contra semetipsos locuti sunt talia. Quia uero multis aliis hoc evenit propter quorundam uasaniā arbitror intelligere eos qui uoluerint historias ipsas percurrere. Quædā igit gentiū & gloriosissimarū ciuitatū sceleratē nobilitatē & cō/ uersionem

uersationi detrahere tētauerē. Theopompus quidem Atheniensium Lacedæmoniorum uero Pylo//
 crates. His autem Tripodem perdurabilem conscribens. Non enim Theopompus hoc fecit sicuti q/
 dam putant etiam Thebæorum momordit urbē. Multi uero necnon & timeus in historiis de prædi/
 ctis & de aliis blasphemauit. Et hoc præcipue faciunt quando gloriosissimi in aliqua parte calumniā/
 tur. Quidam propter inuidiam atq; maliuolentiam/alii uero propter uerbosam nouitatem memoria/
 se dignos fieri indicātes & apud stultos quidē nequaquā hac spe fraudant. Qui non salubre noscunt/
 habere iudiciū/multas uero eorū miseras condemnabunt. Blasphemiarum uero in nos sæpe gesta/
 rum huiusmodi causa est. Volentes Aegyptii præstare aliquibus ueritatem corrumpere tētauerē. Et/
 neque aduentū in ægyptū nostrorum progenitorū sicuti contigit sunt confessi. Nec rursus egressum/
 cum ueritate dixere/multasq; causas odiū ac inuidiæ pariter habuere. Principio quidē quia in eorum/
 regione nostri progenitores potētes effecti sunt. Vnde regressi ad propria denuo fuere foelices. Dein/
 de horum aduersitas multas inter eos fecit inimicitias. In tantum differente nostra pietate extra solem/
 nitates illorum quantū dei natura animalibus irrationabilibus sine dubitatiōe distinguitur. Commu/
 nis namq; apud illos ritus est alios arbitrari deos/ seorsam nō singuli solent diuersis ea muneribus ho/
 norare. Vani ac fatui omnes homines & ab initio uti de his malis opinionibus consueti. Et propterea/
 nequaquā imitari nostrā honestatē de diuina ratione potuerē. Videntesq; multos nostram zelari con/
 uersationē inuidiā habuere/& ad tantā fatuitatem ac pusillanimitatem quidā eo perducti sunt/ut nō/
 eos pigeret/etiam contra antiquas/ægyptiorum scriptiones aliqua dicere. Quod cum hoc faciunt sibi met/
 ipsis aduersus conscribere passionem cæcitatē ignorauerē. In uno tamē & maximo uiro uerbū meū/
 statuatim quo usus sum ante paululū nostræ antiquitatis teste. Manethon itaq; qui ægyptiacam histo/
 riam ex litteris sacris se interpretaturū pollicitus est prædicens nostros progenitores cum multis mi/
 libus in ægyptum aduenisse incolas subiungasse. Deinde ipse confessus est/quia posteriori tēpore amis/
 tentes eam prouinciā quæ nunc iudæa uocat obtinuisse/& ædificantes Hierosolymā/cōstruxissent/
 templū. Et usq; ad hoc conscriptiones secutus est antiquorū. Deinde præbens sibi met potestatem cū/
 utiq; uideat scribere ea quæ in fabula sunt atq; dicunt/incredibilia uerba de iudæis inseruit/ uolens/
 permittere nobis plebē ægyptiorū leproforum aliorūq; languentiū. Quod sicut ait abhominatiōe/
 ex ægypto fuga dilapsi sunt. Amenophin etiam regem adiecit quod est falsitatis nomen. Et propter/
 rea tempus regni eis nequaquā diffinire præsumpsit cū aliorū regū omnes annos perfecte protulerit.
 Hinc itaque quasdam annecti fabulas pene oblitus/qui egressum pastorum ab Hierosolyma ante qu/
 gentos decem & octo annos factum esse protulerat. Themusis enim erat rex quando egressi sunt. Et/
 ab hoc tēpore regū qui postea fuere anni sunt. ccclxxxiii. usq; ad fratres nomine Sethonē & Herme/
 tum/quorum Sethonem quidē Aegyptū/Hermetum uero Daneum denominatum/quem expellens/
 inquit. Sethon regnauit annis quinquaginta & nouē. Et post hunc senior scilicet Taplis annis sexagi/
 talex. Ante tantos igitur annos egressos ex ægypto patres nostros cōfessus. Deinde Amenophin adi/
 cians regē hunc confitef. & deorum fuisse contemplatōrē sicut Olorem quendam priorum regum/
 & implese desiderium enim nominis sacerdotem. Idem amenophin narum ex parte Papiro/qui ui//
 debatur quasi diuina participari natura. Et secundum hæc sapientiam hunc hebere præscientiam fut/
 urorum. Et dixisse regi hunc uniuocum enim/quia posset uidere deos/si prouinciā a leprosis & ali/
 is maculatis hominibus purgare contenderet. In quo latatum regē omnes dicit corpore debiles ex/
 ægypto congregasse & fecisse multitudinem numero octuaginta milia. Eosq; ad seditiones lapidū in/
 partem Nili orientalem misisse/ad hoc esse efficiendum. simul & alios ægyptios quibus hoc erat in/
 iūctum fuisse autem quosdam inter eos etiam rationabilium sacerdotum lepra perculos ait. Ameno/
 phin uero illum sapientem diuinumque uirum refert timuisse/& circa semetipsum/& apud regem/
 deorum Vulcanum/ut aperte suaderet eis uim fieri/sed iecisse quoniam auxiliarentur quidam macu/
 latis hominibus & ægyptum obtinerent tredecim annis. Et hæc eum non quidā præsumpsisse regi/
 dicere/sed ex his hominibus cōscriptum reliquisse librum/& per semetipsum & apud regem/& pro/
 pterea regem in anxietatem maximam peruenisse pro iudæis/his uerbis hæc refert. His itaque roga/
 tus rex ut ad requiem & tutamen eorum secerneret ciuitatem Desertam urbem quæ tunc fuerat pa/
 storum nomine Anarin præbuit eis. Est autem hæc ciuitas secundum theologiam antiquam ual/
 de præcella. Porro illi in hanc ingressi/& locum hunc ad resultandam habentes. Optimum da/
 cem sibi met quendam Heliopolitanorum pontificum Olaphipha constituere/& huic se obedire in/
 omnibus iurauerunt/ut ille primum quidem eis legem posuit/ut neque deos adorarent/neque ab/
 sacris animalibus quæ præcipue festiua apud Aegyptios erant/se penitus abstinerent/nullicque co/
 palarentur nisi cum quibus iusurandum habere uidebantur. Hæc autem sentiens/& alia plura ma/
 xime ægyptiorū consuetudinibus inimica præcepit multo opere muros ædificari ciuitatis & ad bel/
 la præparari

la preparari contra Amenophin regem. Ipse uero assumens secum etiam alios sacerdotes & macula-
 torum quosdam/misit legatos ad pastores qui uidebatur a thethmuse rege depulsi/ad Hierosolymo-
 rum urbem causas suas & aliorum qui simul fuerant exhonoriati/significans & posces/ut pariter contra
 Aegyptum castrametarentur/promisitq; eos fore uenturos. Primum quidem in Auarin progenitorum
 suorum prouincia/ & necessaria populis abundantius exhibenda/ pugnaturus autem opportuno
 tpe/ & prouinciam facillime subdituros. Illi uero letitia cumulati omnes alacriter usq; ad ducenta
 milia uirorum pariter sunt aggressi/ & non post multum ad Auarin usq; uenere. Amenophis autem Aegy-
 ptiorum rex/ dum illorum audisse inuasionem/ non mediocriter uulneratus est. Dū recordaret quod
 ei prädixerat amenophis Papii. Et primum quidem congregans Aegypticam plebem. Facto consi-
 lio cum principibus eorum animalia sacra/ & quæ præcipue a sacerdotibus honorabant ante præmisit
 & sacerdotibus particulariter iussit/ ut simulachra eorum caute celerent. Filium uero Sethonem qui
 etiam Rameffi a Raplo patris nomine uocabatur. Cum quinq; esset annorum apud suum commen-
 dauit amicum. Ipse uero transiens cum aliis Aegyptiis usq; ad trecenta milia uirorum bellatoribus uiris
 occurrens congressus non est/ putans enim semetipsum contra deum pugnare. Post tergum reuersus uenit
 ad Memphin/ & sumens Apin talia sacra mox in Aethiopia cum uniuersis nauibus & multitudine
 uenit aegyptiorum. Per gratiam namq; erat ei subiectus aegyptiorum rex. q; suscipiens etiam populum uni-
 uersum præbuit alimenta hominibus necessaria/ quæ prouincia ministrabat. Et ciuitates ac uicos tre-
 decim quatenus eis qui fuerat deducti ad fines Aegyptios/ & in aethiopia quidem hæc gesta sunt. So-
 lymita uero descendentes cum uiris pollutis aegyptiorum sic pessime hominibus usi sunt/ ut eorum uicti-
 ria esset nimis pessima. His qui tunc eorum impietates inspiciebant/ non solum etenim ciuitates & ui-
 cos concremauere sacrilegia facientes/ & deorum idola deuastantes/ sed etiam ipsa sacra animalia q;
 colebant crudelissime discerpserunt. Perpetratores & occisores horum sacerdotes atq; prophetas ei-
 se cogentes/ quos etiam expellebant nudos. Dicit itaq; quia cōuersationes & leges eis composuit. Sa-
 cerdos quidam genere Heliopolitis nomine Orsalsphas uocatus ex nomine Osireos heliopolitani
 dei quod dum conuersus fuisset ad hoc genus mutauit nomen/ & uocatus est Moyses. Quæ uero aegy-
 ptii de iudeis proferunt hæc sunt. Sed & multa breuitatis causa prætereo. Dicit autem rursus Mane-
 thon quia postea amenophis ex aegypto digressus est/ cum magna uirtute simul & filius eius Ran-
 sis & ipse habens magnum exercitum. Et congressi contra pastores atq; pollutos uicerunt usque
 ad Syriæ fines. Hæc equidem & huiusmodi Manethon conscripsit. Quia uero anilia loquitur de-
 liramenta atq; mentitur aperta ratione monstrabo illud primo distinguens quod postea alterna gra-
 tia referendū est. Is enim concessit nobis atq; professus est eo quod ab initio non fuerint Aegyptii ge-
 nere sed extrinsecus illuc aduenissent/ & aegyptum obtinuissent/ & ex ea rursus egressi sunt nostri p-
 genitores/ quia uero nobis postea permixti non sunt Aegyptii corpore debilitati/ & qui ex his non
 fuit Moyses qui populum eduxit ex aegypto/ sed ante multas generationes exitit per ea quæ ipse di-
 xit conabor ostendere. Primam itaq; causam posuit figmenti risibilem. Rex enim inquit amenophis
 concupiuit uidere deos/ quos putas siquidē quia apud eos solennes erant/ Bouem & Hyrcum & Cro-
 codilos & Canicapro uolebat aspicere. Cælestē autē quomodo poterat/ & cur hoc habuit desiderium
 quia utiq; & prior enim rex alter hos uiderat. Ab illo ergo audiens quales essent & quemadmodum
 eos uidisset/ noua nequaquā agebat arte/ sed forte sapiens erat ille uates/ per quē hæc rex posse agere
 cōsidebat/ quod si ita fuisset/ quomodo impossibilitatis concupiscentiā nō præsciuit/ nō euenit quod
 uoluit. Proinde quā rationē habere potuit/ ut propter semimembrios aut leprosos ei uisibiles essent.
 Dii irascuntur enim ppter impietates/ nō propter corporū diminutiones. Deinde tam multa milia
 leproforum & male habentium una pene hora quomodo fuit possibile cōgregari/ aut quomodo rex nō
 obediret uati. Ille namq; præcepit debiles Aegyptios exilio deportari. Hic autem eos ad sectiones la-
 pidū destinauit tanquā operariis indigens/ & non purgare prouinciā uolens. Ait autē eo q; uates qui
 dum semetipsum pemerit præuidens eorum irā & quæ erant in Aegypto futura/ & conscriptū librū re-
 gi reliquit. Proinde ab initio uates etiā suū interitū nō præsciuit/ quomodo nūc repente regi cōtradi-
 xit nolenti uidere deos quā quot se ipse perimere festinabat. Quod uero iter omnia est stultius uide-
 mus. Audiens enim hæc inq; & de futuris iam metuēs. Debiles illos ex quibus Aegyptū purgare de-
 buerat/ neq; tunc de prouincia protulit/ sed rogantibus eis sicut ait/ ciuitatē dedit dudū a pastoribus
 habitatā quæ uocabatur auaris. Ad quā cōgregati principē inquit legere ex sacerdotibus Heliopolita-
 nis qui eis exposuit/ ut neq; deos adorarent. Neq; ab Aegyptiacæ festiuitatis animalibus abstinere-
 sed omnia perimerent atq; cōsumerent/ nulli poenitus miscerentur/ nisi cum quibus coniurati esse uide-
 bantur/ & iureiurando multitudinem obligatam/ quatenus in eis legibus perdurarent. Auarin ciuita-
 tem munitam contra regem dicit eos bella sumpsisse. Adiecit autē quia misit Hierosolymam rogans
 illos pro auxiliis exhibendis/ & daturum auarin compromittentes quæ foret ex Hierosolymis egre-
 dientibus

dientibus exire maiorum/ & ex qua procedens omnem aegyptum obrinerent. Deinde subiungit illos quidem uenisse cum ducentis milibus armatorum. Regem uero Amenophin Aegyptiorum cum non cessaret repugnandum deo mox ad Aethiopiam fugisse & Apin cum aliis sacris animalibus deuexisset. Hierosolymis uero inuasionem facta & ciuitates depopulatas/ & templa concremasse/ & equestres peremisse refert/ & nulla iniquitate aut opere iniquitatis abstinuisse. Quod uero conuersionem & leges eis exhibuit. Sacerdos inquit erat genere Hieropolitis nomine Arsisphas uocatus ab appellatione Osireos Heliopolitani dei/ & mutato nomine dictus/ postea Moyses Tertriodecimo uero inquit anno Amenophin postquam regno pulsus est ex aethiopia profectum cum multis milibus dicit & congressum contra pastores atque pollutos habita collisione uicisse. Et multos interficientem usque ad fines Syriam persecutum. In his iterum non intellexit si uerisimilitudine se metiri leprosum namque & cum eis ait multum/ do collecta debilius. Licet primitus irascere regi circa se utique talia facienti secundum praemonitionem uatis. Tamen cum a sectione lapidum sunt egressi/ & prouinciam percipere omnes circa eum mitiores effecti credendi sunt. Porro si adhuc & illud odio habebant seorsum magis insidiari potuissent non circa omnes bella committere cum scilicet plurimi existentes multorum illic cognationes haberent. Proinde etiam si contra homines pugnare decreuere/ non tamen contra deos impietatem gerere praesumebant nec contraria suis agere legibus in quibus inscripti esse noscunt. Oportet itaque nos Manethoni gratias agere/ quoniam huius iniquitatis principes dicit. Non eos qui ex Hierosolyma sunt egressi/ sed illos ipsos Aegyptios esse probat & maxime sacerdotes atque insurandi uinculum illorum multitudinem conuenisse. Illud autem quomodo non irrationabile est. Nec pericula belli participatus est/ sed misere maculatos ad Hierosolymam/ & ab eis solatia poscerent/ maxima stultitia non illorum/ sed haec fingentis ostenditur. Iste namque etiam nomen positum ciuitati.

idest a templorum spoliatione praesumpsit edicere. Et hoc postea fuisse mutatum. Miranda res/ quia posteris quidem turpe fuit tale nomen & otiosum. Ipsi uero qui fundauere urbem ornare semetipsos etiam uocabulo credidere. Hic autem fortissimus uir multa de tractionis imperitia non intellexit quia Hierosolyma non idem uoce Iudaica quod Graeca significat. Quid ergo amplius quibet dicere contra mendacium tam imprudenter expositum. Sed quoniam congruam iam magnitudinem suscepit hic liber/ aliud faciens principium/ caetera praesentis operis explanare tentabo.

Phlaurii Iosephi de antiquitate Iudaeorum
ad Epaphroditum. LIBER. II.

Riori quidem uolumine clarissime mihi Epaphrodite de antiquitate nostra monstrari Phoenicum & Chaldaeorum Aegyptiorum litteris satisfaciens ueritati/ multosque Graecorum conscriptores adducens. & meam e diuerso disputationem aduersus Manethonem & Chæremone & alios quosdam exhibui. Nunc autem inchoabo reliquos arguere/ quod contra nos aliqua conscribere. Impulsus enim sum contra Appionem respondere grammaticum si tum assumi hoc oportet officium. Horum igitur quae ab eo conscripta sunt/ alia quidem similia sunt dictis aliorum/ alia ualde frigida. Plurima uero quandam ratummodo detractionem habentia/ & multa. ut ita dixerim. inruditi probationem tanquam ab homine composita & moribus praua & totius uitae suae temporibus importuna. Quia uero multi hominum propter stultitiam suam his potius sermonibus capiuntur/ quam illis quae multo studio conscribuntur/ & derogationibus quidem gaudet. praconiis uero mordentur/ nihil horum nouit indoctus. Illud quoque quod seminari dicit. quo cum Iudaei essent/ Alexandrini uocati sunt similis in scientiae esse. Omnes etenim/ qui ad coloniam aliquam deuocant. & plurimum alterutris genere discedunt/ ab aedificatoribus appellationem accipiunt. Et quid opus est de aliis dicere/ nostrorum enim ipsorum huiusmodi Antiochia inhabitant Antiocheni nominant. Ius enim ciuium eis dedit conditor Seleucus. Similiter & qui in Epheso commorant in Licaonia cum ciuibus exinde natis uniuoci sunt. Haec praebentibus regni eis per tempora successoribus. Romanorum uero clementia cunctis non paruum donum appellationis suae concessit. Non solum uiris singulis/ sed etiam maximis gentibus in communi. Hiberi denique antiqui & Tyrrheni & Sabini & Romani uocant. Si uero hunc modum aufert communis ciuitatis Appion quiescat dicens semetipsum Alexandrinum. Natus enim in profundissima aegypto quomodo erat Alexandrinus iure ciuitatis sicut ipse in nobis dicit ablato/ cum solis Aegyptiis nunc orbis domini Romani participari cuiuslibet ciuitatis interdixisse uideant. Hic autem ita robustus est/

Quis est/ ut dignitates quas ipse impetrare prohibebatur adipisci non ualens calumniari conetur eis/ q
 hæc iustissime percipere. Non enim propter inopiã habitatorum ciuitatis quam studiose ædificabat
 alexander nostrorũ aliquos ibi collegit/ sed omnes approbans diligenter ex uirtute ac fidedignos in
 ueniens hoc præconiũ nostris exhibuit/ cũ gẽtem nostrã studeret nõ mediocriter honorare. At enim
 Hecataeus. Quia propter mäsuetudinẽ atq; fidem quam ei præbuere iudei Samariam regionẽ adie/
 cit/ ut eã sine tributis haberent/ Similia quoq; sapuit post alexandrum etiam Ptolomeus lagi de In/
 deis in alexandria commorantibus. Nam Aegyptiaca eis castra commisit. Arbitratus ea fide simul
 eorum & fortitudine conseruanda & in Cyrene credens se totissime regnaturũ/ & nõ in aliis libiẽ ci/
 uitatibus ad ea loca partẽ ludæorũ habitandi causa direxit. Post hunc autem Ptolomeus/ qui Phila/
 delphus est appellatus non solũ/ si qui fuere captiui apud eos/ nostrorum omnes absoluit/ sed & pecu/
 nias eis sæpius condonauit/ & quod maximum est desiderauit agnoscere nostras leges/ & sacrarũ scri/
 pturarum uolumina concupiscit/ misitq; rogans destinari uiros qui ei interpretauerũt legẽ/ & ut hæc
 appime conscriberentur diligentia hanc cõmisit non quibuscunq; uiris/ sed Demetrium Phalereum
 & Andream & Aristẽ ad hæc implenda constituit/ quorũ eruditionem propriarum litterarũ Deme/
 trius differebat. Alii uero habebãt custodiã corporis eius iniunctam. His ergo hanc diligentia impe/
 rauit. Non enim leges & patrũ nostrorũ philosophia discere concupisset/ si his utentes despiceret &
 non potius ualde miraret. Quæ poene omnes in ordine progenitores eius Macedonũ reges ignoraue/
 re/ habentes ergo nos præcipuũ familiaritatis affectũ. Tertius namq; Ptolomeus/ qui uocatus est be/
 nefactor fortiter obtinens Syriam uniuersam nõ diis Aegyptiacis pro uictoria solẽnitates gratificas
 immolauit/ sed ueniẽs ad Hierosolymam multas hostias sicut nostri moris est/ deo gratificauit/ dignis
 sumaq; dcauit ornamenta uictoriæ. Philometor autem Ptolomeus/ & eius uxor Cleopatra omne re/
 gnũ commiserẽ ludæis/ & duces totius fuere militiæ Onias & Dosithæus ludæi/ quorum nominibus
 derogat Appion/ cũ debuisset opera eorũ potius mirari & gratias agere/ quoniam liberauere Alexã/
 driã/ quã ueluti defendere se quis congingit. Nam dum rebellio surrexisset in Cleopatræ regno & pi/
 culum pessimæ perditionis insisteret. Istorum labore ciuitas intestinis præliis est erepta. Sed postea
 inquit Onias ad urbẽ deduxit exercitũ paruũ cũ esset illic Herinus p̄ses Romanorũ legatus. Quod
 ut ita dicã recte atq; iuste factũ est. Ptolomeus enim qui cognominatus est Physcon moriente suo pa/
 tre Ptolomæo Philometore/ egressus est de Cyrene uolens reginam Cleopatram expellere. & filios re/
 gis/ ut ipse regnũ iniuste sibi met applicaret/ propter hæc ergo Onias aduersus eũ bellũ pro Cleopa/
 tra suscepit. Et fidem quam habuit circa reges nequaquã in necessitate deseruit. Testis autẽ deus iusti/
 tiæ eius manifestus apparuit. Nam Physcon ptolomæus cum aduersum exercitũ qdẽ Oniæ pugna/
 re præsumeret/ oēs uero ludæos in ciuitate positos cum filiis & uxoribus capiens/ nudos atq; uinctos
 elephantis subiēcisset/ ut ab eis conculcati deficerent. Et ad hoc etiam bestias ipsas inebriasset/ in con/
 trariũ quæ præparauerat emenere. Elephantis enim relinquẽtes sibi appositos ludæos impetu facto/ su/
 per amicos eius multos ex ipsis interemere. Et post hæc ptolomeus quidẽ aspectũ terribilẽ contem/
 platus est/ prohibentẽ se ut illis noceret hominibus. Concubina uero sua charissima quã alii quidem
 Hythacam. Alii uero Hirenem de nominant/ supplicante ne tantam impietatem perageret/ & cõces/
 sit/ & ex eis quæ egerat uel acturus erat poenitentia egit. Vnde recte hanc diem iudei alexandria cõ/
 stituti eo qd aperte a deo salutẽ promeruere celebrare noscunt. Appion autem omniũ calumniator &
 ppter bellũ aduersus Physconem gestũ/ ludæos accusare præsumpsit/ cũ eos laudare debuerit. Is autẽ
 etiam ultimæ Cleopatræ reginæ Alexandrinorũ meminit. Veluti nobis impropere/ quoniã circa
 nos fuit ignorata & non potius illã redarguere studuit/ cui nihil omnino iniustitiæ & malorũ operũ
 defuit/ uel circa generis necessarios uel circa maritos suos qui etiã dilexerint eã. Vel in cõmuni cõtra
 Romanos omnes & benefactores suos imperatores. Quæ etiam sororem Arsinoem occidit in tem/
 plo nihil sibi nocentẽ. Peremit autẽ & fratrẽ insidiis/ paternosq; deos & sepulchra progenitorũ depo/
 pulata est. Percipiensq; regnũ a primo Cæsare eius filio & successori rebellare præsumpsit. Antoniũ
 qd corrupens amatoriis rebus & patriæ inimicũ fecit/ & infidelẽ circa suos amicos instituit. Alios qd
 dem genere regali spoliens/ alios autẽ demens & ad mala gerenda compellens. Sed quid oportet am/
 plius dici/ cum illum ipsum in nauali certamine relinquens idest maritũ & parentẽ communium filio
 eum tradere cũ exercitu a principatu & assequi esse qui coegit. Nouissime uero Alexãdria a Cæsare
 capta/ ad hoc usq; perducta est/ ut saltem hic sperare se indicaret si posset ipsa manu sua ludæos peri/
 mtere/ eo qd circa omnes crudelis & infidelis extaret. Puras ne gloriãdum nobis non est/ si quemadmo/
 dum dicit Appion/ famis tẽpore ludæis triticũ non est mensa. Sed illa quidem poenam subiit com/
 petet. Nos autẽ maximo Cæsare utimur teste solatii atq; fidei/ qd circa eũ cõtra Aegyptios gessimus
 nec nõ & senatu eiusq; dogmatibus & epistolis Cæsaris Augusti qbus nostra merita cõprobanẽ. Has
 litteras

litteras Appionem oportebat inspicere & secundum genera examinare testimonia sub Alexandro facta. Et omnibus Ptolomeis & quæ a senatu constituta sunt. Necnon & maximis Romanis imperatoribus. Si uero Germanicus frumenta cunctis in Alexandria commorantibus mentiri non potuit hoc iudiciū est sterilitatis ac necessitatis frumentorum non accuratio iudeorum. Quid enim sapiat omnes imperatores de iudeis in Alexandria commorantibus palam est. Nam administratio tritici nihilominus ab eis quam ab aliis Alexandrinis translata est. Maximam uero eis fidem olim a regibus datam conseruauere/ idest fluminis custodiam/ totiusq; custodiz nequaquā his rebus indignos esse iudicantes. Sed super hoc quomodo ergo inquit si sunt ciues/ eosdē deos/ quos Alexandrini non colunt/ cur respondeo. Quomodo etiam cum uos sitis Aegyptii inter alterutros proelio magno & sine foedere de religione contenditis. An certe propterea nō uos omnes dicimus Aegyptios/ & neq; communiter homines quoniā bestias aduersantes naturæ colitis multa diligentia nutriendes. Cum genus utiq; nostrorū unū atq; idē esse uideatur. Si autē in nobis Aegyptiis tantæ differentiz opinionum sunt qd miraris sup his qui aliunde in Alexandria aduenerunt/ Sin legibus a principio constitutis circa talia permansere. Is autē seditionis causas nobis apponit/ qui si cū ueritate ob hoc accusat Iudeos in Alexandria constitutos. Cur omnes nos culpāriq; positos eo quod noscamur habere concordia. Porro enim seditionis auctores quilibet inueniet Appiones similes Alexandrinorū fuisse ciues. Donec enim græci fuere & Macedones hāc ciuitatē habentes nullā seditionē aduersus nos gessere/ sed antiquis celsere solennitatibus. Cum uero multitudo Aegyptiorum crenisset inter eos propter confusiones temporum etiam hoc opus semper est additum. Nostrium uero genus permansit purum. Ipsi igitur molestiæ huius fuere principatū/ nequaquā populo Macedonicā habente constātiā/ neq; prudentiā græcam sed cūctis scilicet utētib; malis moribus Aegyptiorū & antiquas inimicitias aduersum nos exerceantibus. Et diuerso nanq; factū est quod nobis impropere præsumunt. Nam cū plurimi eorū non opportune ius eius ciuitatis obtineant peregrinos uocantes eos qui hoc priuilegiū ad omnes impropere trahere noscuntur. Nā Aegyptiis neq; regū quicquā uidet ius ciuitatis fuisse largitus/ neq; nūc quibet imperatorum. Nos autem Alexander quidē introduxit/ Reges autem auxere. Romani uero semper custodire dignati sunt. Itaq; derogare nobis Appion dignatus est quia imperatorum non statuamus imagines tanquā illis hoc ignorantibus aut defensione Appionis indigentibus/ cum potius debuērit admirari magnanimitatē mediocritatēq; Romanorū. Quoniā subiectos non cogit patria iura trāscendere. Sed suscipiūt honores sicut dare offerentes piū atq; legitimū est. Non enim honoris gratiam habent/ qui ex necessitate & uolentia conferunt. Græcis itaq; & aliis quibusdā bonū esse creditur imagines instituere. Deniq; & patrū & uxorē filiorūq; figuras depingentes exultant. Quidam uero etiā nihil sibi cōperentiū sumunt imagines. Alii uero & seruos diligentes hoc faciunt. Quod ergo mirū est si etiam principibus ac dominis hunc honorē præbere uideant. Porro autē legislator non quasi prophetans romanorum potentiam non honorandam/ sed tanquam causam/ neque deo neq; hominibus utilē despiciens. Et quoniā totius animati multo magis dei inanimati probatur/ inferius iter/ dixit imagines frabricari. Aliis autem honoribus post deū colendos non prohibuit uiros bonos quibus nos & imperatores & populū ro. dignitatibus ampliamus. Facimus autē p eis cōtinua sacrificia/ & non solū quotidianis diebus ex impensa communi omniū Iudeorū talia celebramus. Verum cum nullas alias hostias ex communi neq; pro filiis peragamus. Solis imperatoribus hunc honorem præcipuum pariter exhibemus/ quem hominum nulli persoluimus. Hæc itaq; cōmuniter satisfactio posita sit aduersus appionem pro his quæ de Alexandria dicta sunt. Admiror autē esse eosq; ei huiusmodi fomitem præbuere/ idest possidoniū & Appoloniū Moloni/ quoniā accusant quidē nos quare nos eosdē deos cum aliis non colimus. Mentientes autē pariter & de nostro templo blasphemias cōponentes incongruas/ non se putant impie agere/ dum sit ualde turpissimum liberis qualibet ratiōe mētiri. Multo magis de templo apud cunctos homines nominato tāta sanctitate pollēte. In hoc enim sacrario Appion præsumpsit edicere. Asini caput collocasse Iudeos/ & eū colere/ ac dignū facere tanta religione/ & hoc affirmant fuisse depalatū dum Antiochus Epiphanes & expoliasset templū/ & illud caput inuentum ex auro compositum multis pecuniis dignum. Ad hoc igitur prius quidē. Quoniā Aegyptius uel si aliquid tale apud nos fuisset nequaquā debuērat increpare/ cū non sit deterior asinus furonibus & hircis & aliis qui sunt apud eos dii. Deinde quomodo non intellexit operibus incerpatus de incredibili suo mendacio. Legibus nanq; semper utimur hisdem/ in quibus sine fine cōsistimus. Et cum uarii casus nostram ciuitatem sicut etiā aliorū uexauerint. Et dius ac Pompeius magnus ac Licinius Crassus/ & ad nouissimum Titus Cæsar/ bello uincentes obtinuerunt templum. Nihil huiusmodi illic inuenere/ sed purissimā pietatē de qua nihil nobis est apud alios effabile. Quia uero Antiochus neq; iustā fecit tēpli depredationē/ sed de egestate pecuniarū ad hoc accessit cū nō eēt hostis/ & super nos

super nos auxiliares suos & amicos aggressus est. Nec aliquid dignū derisione illic inuenit. Multi & digni conscriptores super hoc quoq; testantur. Polybius Megalopolita. Strabon Capadox/nicolaus Damascenus/Timagenes & Castor temporū conscriptor/& apollodorus. omnes dicūt pecuniis indigenē antiochum transgressum fœdera iudeorum. & spoliasse templū auro argentoq; plenū. Hæc igitur appion debuit respicere. nisi cor asini ipse potius habuisset/& impudentiam canis/& qui apud ipsos assolet coli. neque enim extrinsecus alia ratiocinatione mentitus est. Nos itaque asinus neque honorē neq; potestatem aliquā damus sicut ægyptii Crocodilis & aspidibus/quando eos qui ab istis mordentur. & a Crocodilis rapiuntur felices/& deo digni arbitrantur. Sed sunt apud nos asini/quod apud alios sapientes uiros onera sibi met imposita sustinentes. Et licet ad arcas accedentes comedant aut propolita non adimpleant multas ualde plagas accipiunt quippe operibus & ad agriculturā rebus necessariis ministrantes/sed aut omnium gurdissimus fuit appion ad componendum uerba fallacia/aut certe ex rebus initia sumens hæc implere non ualuit/quando nulla potest contra hos blasphemia provenire. Alteram uero fabulam derogatiōe nostra plenam de græcis apponit/de quo hoc dicere sat erit/quoniā qui de pietate loqui præsumunt/oportet eos non ignorare minus esse immundū per templa transire quam sacerdotibus scelestā uerba confingere. Isti uero magis studere defendere sacrilegum regem/quam iusta & ueracia de nostris & de templo conscribere. Volentes enim antiocho præstare & infidelitatem ac sacrilegium eius tergere/quod circa gētem nostram est usus propter egestatem pecaniarum detrahentes nobis/etiam quæ in futuris essent mentiri sunt. Propheta uero aliorum factus est appion/& dixit antiochum in templo inuenisse lectum & hominem in eo iacentem/& propolitam ei mensam maritimis terrenisq; uolatilium dapibus plenam/& obstupuisse his homo. Illam uero mox adorasse regis ingressum tanquam maximum ei solatium præbiturum/ac præcidentem ad eius genua extensa dextera poposcisse libertatem. & iubente rege ut consideret & diceret quis esset uel cur ibidem habitaret/uel quæ esset causa ciborum eius. Tūc hominem cum gemitu & lachrymis lamentabiliter suam narraſſe necessitatem ait. Inquit esse se græcum/& dum perageret prouinciam propter uitæ causam directum se subito ab alienigenis hominibus/arque deductum ad templum/& inclusum illic/& a nullo conspici/sed cuncta dapium præparatione saginari. Et primum quidem hæc sibi inopinabilia beneficia prodidisse & detulisse læticiā. Deinde suspicionem/poſtea stuporem/ac postremum consulentem a ministris ad se accedentibus audisse legem ineffabilem iudeorum pro qua nutriebatur/& hoc illis facere singulis annis quodam tempore constituto. Et cōprehendere quidem Græcum peregrinum/eumq; annali tempore saginare/& deductum ad quandam siluam occidere quidem eum hominem eius corpus sacrificare secundum suas solennitates/& gustare ex eius uisceribus & iussorandum facere in immolatione Græci/ut inimicitias cōtra Græcos haberent. Et tunc in quandam foueam reliqua hominis pereuntis abicere. deinde refert eum dixisse pascos iam dies debita sibi met superesse atq; rogasse ut erubescerent Græcorum deos & superantes in suo sanguine insidias iudeorum. De malis eum circumstantibus liberaret. Huiusmodi ergo fabula non tantum omni tragœdia plenissima est/sed etiam crudeli impudentia redundat. Non tamen a sacrilegio priuat antiochum sicut arbitrati sunt/qui hæc ad illius gratiam conscribere. Nam enī præsumpsit aliquid tale ut ad templum accederet/sed sic autem inuenit non sperans. Fuit ergo uoluntatibus iniquis impius/& nihilominus sine deo quanta iussit mendacii superfluitas. quam ex ipsa re cognoscere ualde facillimum est. Non enim circa solos Græcos discordia legū esse dignoscitur/sed maxime aduersus ægyptios & plurimos alios. Quem enim chorū non contigit aliquando circa nos peregrinari/ut aduersus solos renouata coniuratione per effusionem sanguinis egeremus/uel quomodo possibile est ut ad has hostias omnes iudei colligerent/& tantis millibus ad gustanda uiscera illa sufficerent/sicut ait appion/uel cur inuentum hominem quicumq; fuit/non enim suo nomine cōscripsit/aut quomodo eum in suam patriam rex non cum pompa deduxit dum posset. Hoc faciens ipse quidem putari pius & Græcorum amator eximius/assumere uero contra iudeorum odium solatia magna cunctorum. Sed hæc relinquo/insensatos enim non uerbis sed operibus decet arguere. Sciūt igitur omnes/qui uideret constructionem templi nostri/qualis fuerit & intransgressibilem eius purificationis integritatem. Quattuor enim porticus habuit in circuitu/& harum singulæ propriam secundum legem habuere custodiam. In exteriorē itaque ingredi licentiam omnibus etiam alienigenis/ mulieres tantummodo menstruatae transire prohibebantur. In secunda uero porticu cuncti iudei ingrediebantur/eorumq; coniuges cum essent ab omni pollutione munda. In tertia masculi iudeorū mundi existentes atque purificati. In quarta autem sacerdotes stolis indoti sacerdotibus. In adytum uero soli principes sacerdotum propria stola circumamicti. Tanta uero est circa omnia providentia pietatis/ut secundū quasdam horas sacerdotes ingredi constitutum sit. Mane etenim aperto templo oportebat facientes traditas hostias introire. Et meridie rursus dum clauderēt templū. Deniq; ne uas aliquod portari licet in templum/sed erant in eo solummodo posita altera mensa turibulum. cande-

labrum quæ omnia & in lege conscripta sunt. Etenim nihil amplius neque ministeriorum aliquorum ineffabilem agitur/neq; intus illa epulatio ministratur. Hæc enim quæ prædicta sunt habent totius populi testimonium manifestum rationemq; gestorum. Licet enim sint tribus quattuor sacerdotum & harum tribuū singulæ habeant hominum plusquam quinque milia/sit tamen obseruatio particu- lariter per dies certos & his transactis alii succedentes ad sacrificia ueniunt/& congregati in templū mediante die præcedentibus clauēs templi & ad numerum omnia uasa percipiunt nullaue ad cibū aut potum attineat in templo delata. Talia namq; etiam ad altaria offerre prohibitum est/præter illa quæ ad sacrificia præparantur. Quod ergo Appionem esse dicimus nisi nihil horum examinantem uerba incredula protulisse. Sed turpe est/historiæ enim ueram notitiam se proferre grammaticus nō promissit. Et sciens templi nostri pietatem hanc quidem prætermisit. Homini autem græci compræ- hensionem finxit/& pabulum ineffabile & ciborum opulentissimam claritatem. Et peruios ingrediē- tes ubi nec nobilissimos Iudæorum licet intrare nisi fuerint sacerdotes. Hæc ergo pessima est impie- tas atq; mendacium spontaneum ad eorum seductionem/qui noluerūt discutere ueritatem. Per ea si quidem mala & ineffabilia quæ prædicta sunt nobis detrahere tentauere. Rursusque tanquam piis- simus dederit adiucis fabulæ inna facta. At enim illum retulisse dum bellum Iudæi contra Iudæos haberent. Longo quodam tempore in aliqua ciuitate Iudæorum qui ea appollinem colebat uenisset ad Iudæos: cuius hominis nomen dicitur Zabidon. Deinde quis enim promississet traditurum se eis Apollinem deum Doriensem uenturumque illum ad nostrum templum. Si omnes ascenderent & credidissent omnem multitudinem Iudæorum. Zabidon uero fuisse quoddam machinamētū lignēū. Et circumposuisse sibi/& in eo tres ordines infixisse lucernarum/& ita ambulasse ut procul stantibus appareret quasi stella per terram iter agens. Porro Iudæos inopinabili uisione obstupuisse & longe constitutos tenuisse silentium. Zabidon uero multa quiete ad templum uenisse & aurēum detraha- se asini caput. Sic enim urbane conscribit/& rursus Doram uelociter aduenisse. Igitur & nos dicere possumus/quia asinum hoc est semetipsum Appion grauat & facit stulticia simul & mendaciis oneratum. Loca namque quæ nō sunt conscribit/& ciuitates nesciēs transfert. Idumea enim provinciæ no- stræ cōfinis & posita iuxta Gazam & nulla ciuitas huius Dora nūcupatur. In Phœniæ uero iuxta montē Carmelū Dora ciuitas appellat in nullo cōcordans appionis oblocutiōibus. Quattuor enim dierū itinere procul est a Iudæa. Cur itaq; rursus accusat eo q; nō habeamus cōmunes cum aliis deos si sic facile credidere patres nostri ad se uenturum apollinem & cum stellis eū ambulare super terram putaueret. Lucernam enim primo nunquam uidere. Qui licet & tantam & talia concelebrant cande- labra. Sed nec aliquis ei ambulanti per prouinciā ex tātis milibus obuiauit. Desolatos etiam uiros custodibus comperit: & hoc tempore prælii. Cætera iam relinquo. Ianuæ uero templi altitudine quī- dem erant cubitorum sexaginta/latitudine uero uiginti. omnes deauratæ & pene auro puro cōfectæ. Has claudabant non minus quam uirtu ducenti diebus singulis/& relinquere eas apertas nefandis- simum nimis erat. Facile eas lucernifer ille apperuisse creditur/qui solus etiam habuisse asini caput æstimabatur: quapropter dubium est utrū hoc caput Zabidon denno reuocauit. An certe sumens ap- pion introduxit in templum ut Antiochus inueniret. Vnde in secundo Appioni aliquam mentienti daret occasionem & conscribendam banirantium per deum factorem coeli & terræ & maris nulli Iu- dæos facturos alienigenæ & maxime Græcis. Oportebat autem mentientem absolute dicere nulli facturos alienigenæ & magis Aegyptiis. Sic etenim ab initio poterant eius figmenta de iureiurando congruere ab Aegyptiis utiq; non propter malignitatē suā sed ppter calamitates expulsi sunt. A Græ- cis autem plus locis quam studiis sumus adiuncti/ita ut nullæ inter nos & illos inimicitie zelotypiæ esse noscuntur. E diuerso namq; multos eorum ad nostras leges contigit accessisse: quorum quidam permanserunt/quidam uero perdurare non ferentes denno recessere. Hoc tamen insurandū nunquam se quisquam audisse meminit apud nos habitum/sed solus Appion ut uidetur audiuit. Ipse utiq; com- posuit nimis/igitur hæc maxima compositio etiam in futuro dicenda Appionis admiratione dignis- sima est. Quarum rerum hoc affirmat indicium/quia neque legibus iustis utamur/ nec deū colamus ut conuenit/& diuersis gentibus seruiamus/& calamitates quasdam circa ciuitatem sustineamus cū utique principalis ciuitas Romanorum sit/cuius ciues soli ab initio regnare atq; nos seruire consue- uerunt. Quis etenim ab horum magnanimitate se ualeret abstinere? Nullus etenim aliorum potest dicere sermonem quem Appion locutus est/quando paucis contigit in principatū continue præside- re/& non rursus aliis facta mutatione seruire. Plurimæ namque gentes aliis obedire coactæ sunt. Soli autem Aegypti eo q; refugiant sicut aiunt in eorum prouincia dii atq; saluentur migrantes in effig- ies bestiarum. Honorem præcipuum inuenerunt ut nulli famularentur horum qui Asiam Europamq; tenere. Qq; scilicet unam diē ex æuo totius sæculi non habuere libertatem/neq; apud indigenas do- minos neq; apud externos. Nam quæadmodū eis usi sint p se/nō semel solūmodo sed frequēter uasta- tes urbes/tepla uertentes amputatos apud eos interficientes deos impropere nō studeo. Nō enim conuenit

conuenit stultitiā nos indocti appionis imitari/qui neq; casus atheniensium neq; Lacedæmoniorum animo suo concepit. Quorum alios quidem fortissimos/quorū summi diuersis uitæ sunt calamitati bus lauciati. Dimitto dirutam atheniensium arcem/templum Ephesinū & Delphos/aliq; multa pro quibus intulit/sed potius inferētib; impropria. Nouus autem accusator nostrorum appion in uentus est/malorum suorum apud ægyptum gestorum prorsus oblitus. Sed Sesostris eum quem re/ fert fabula regem fuisse ægypti/ut creditur excæcavit. Verumtamē possumus & nos dicere nostros reges danid & Solomonem/qui multas subdidere gentes. Sed de his modo superfedendum est/quæ uero cunctis nota sunt/appion modis omnibus ignorauit/quoniam persis & post illos principibus aliæ macedonibus/ægyptiū quidem seruire nihil differentes a famulis. Nos autem liberi cōsistentes etiam ciuitatum in circuitu positarum tenuimus principatum annis uiginti & centum usq; ad Pō/ peium magnum/& dum uniuersi sunt expugnati a Romanis principibus omnium soli propter fi/ dem suam maiores nostri auxiliares & amici fuere. Sed quæritur quia uiros mirabiles nō præbui mus uel ut quorundam artium innētores/& inter hos enumerat Socratem & Zenonem Cleantem & aliquos huiusmodi. Deinde quod potius est mirandum semetipsum his adiecit/& beatificat ale/ xandriam quia ciuem talem habere meruit/quod rite facit. Oportebat enim ut ipse sui testis existe/ ret/qui aliis omnibus sic importunus & callidus esse uidebatur/& uita uerbosq; corruptus. Quapro/ pter recte quilibet Alexandriae condolebit/si super isto aliquid magni sapuerit. De uiris autem qui fuere apud nos titulo nullo laudis inferiores sciunt qui uoluerint nostræ antiquitatis libris incumbe re. Reliqua uero quæ in accusatione conscripta sunt dignum erat forte sine satisfactione relinquere/ ut ipse sui potius & aliorum ægyptiorum accusator extaret. Quæritur enim eo q; animalia consue ta sacrificemus/& nō nescamur carnibus suillis/sed & circūcisionem genitalium uehementē irridet. De nostrorum quidem animalium peremptione communiō nobis est cum aliis hominibus uniuersis. Appion autem sacrificantes nos redarguens increpat semetipsum/cum genere sit ægyptius. Nō enim Græcis aut Macedonibus aduersatur. Isti enim optant sacrificare.

idest centum boum suis diis & sacerdotibus utitur ad epulas. Quæ cū ita sint non propterea contigit mundum animalibus desolari/quod appion expauit. Qui tamen si solenni/ tates ægyptiorum sequerentur quidem mundus hominibus ferocissimis aut bestiis impleretur/quas isti iudicantes deos diligenter enutriunt. Etenim si quis eum consuleret/quos putaret omnium ægy/ ptiorum esse sapientes atq; deicolas sacerdotes sine dubio fateretur. Hæc enim duo dicuntur sibi met ab initio a regibus esse præcepta/ut deos colant & sapientiam diligant/quod illi facere præcipue iu dicantur/qui tamen & circūcidentur omnes/& a porcinis abstinent cibis. Sed neq; ullus alter ægy/ ptiorum cum eis diis sacrificare dignoscitur. Cæcus igitur fuit appion / quando pro ægyptiis no/ stras detractiones componens illos uidetur potius accusare/ qui non solum utuntur solennita/ tibus/quas in nobis culpæ iste/sed etiam alios circūcidi docent/sicuti dixit Herodotus. Vnde recte mihi uidetur appion propter patriæ suæ leges multam soluisse blasphemiae. Etenim necessario cir cūcisus circa genitalia uulnera ei facta nihil ei circumproferunt & putrefactus magis doloribus ex pirauit. Oportet enim bene sapientes in legibus propriis circa pietatem integre permanere/& alio rum minime permanere. Iste uero suas quidem leges effugit. De nostris uero mentitus est. Hic itaq; terminus uitæ fuit appionis. Sed & noster hic iam finem liber accipiet. Quoniam uero & apolloni/ us Molonis & Lyfimachus/& alii quidam tam per ignorantiam quam per insaniam de legislatore nostro Moyse de legibus uerba protulere/nec iusta nec uera. Dum illi quidem uelut mago atq; falla ci derogant. Leges autem malitiæ apud nos nullusq; uirtutis affirmant esse doctrices. Volo breuiter & de omni conuersatione nostra & de particulari sicuti potero proferre sermonem. Reor enim fore manifestum/quia & ad pietatem alterutrum uniuersalemq; clementiā/insuper ad iustitiam laborū/ q; tolerantiam/& ad contemptum mortis oprimas leges positas habeamus. Rogo tamen lecturos ut non cum inuidia exequantur huius operis lectionem. Non enim proposui laudes conscribere no/ strorum/sed aduersus eos qui nos plurimum & fallaciter accusarunt satisfactionē hanc puto esse iu/ stissimā. Proinde accusationē appollonius non cōtinue sicut appion instituit/sed disperlim. Quippe tamen aliqñ quidem nos sine deo & hominibus odiosos appellet. Aliquādo uero formidinem nobis improperat. Et e diuerso rursus aliqñ de præsumptione factum gentis nostræ quæritur. Dicit autem & stultiore barbaris/& ppter ea nullū inuentū nos solos uitæ utile comperisse. Hæc aut oīa manife/ ste redarguunt/dum uniuersa contrario q̄ ab eo sunt dicta mōstrantur. Et legibus imperata/& a no/ bis cū omni integritate gesta. Si uero coactus fuero facere mentionem legū cōtrariarū apud alios cō/ stitutarū cuius rei culpabiles illi sunt qui nostras solennitates tanquā malas dicere uoluerē. Quibus neutrum puto remanere quod dicant/neq; quia eas habeamus leges/quas ego capitales & summas ad increpādū positurus sum æque/quia præcipue in legibus propriis perduramus. Paulum ergo su/ mē s onus uolo prius edicere/qui eorū qui sine lege & ordine uiuunt. Hi qui ordinis & communium

legum amatores extiterunt & primi hoc inchoauerunt recte mansuetudinē nostramq; uirtutē præstare dicendi sunt. Deniq; conatur singuli eorum gesta sua ad antiquitatē referre/ut imitatores aliorum uideantur existere/ & non ipsi potius aliis. ut legitime uiuere debeant exponere. His igitur hunc in modum habentibus uirtus legislatoris est memoria considerare/ & his qui usuri sunt legibus quas posuerit satisficere quia recte sunt. Populi uero est ut in omnibus quæ constituta sunt perduret/ & neq; foelicitate procedente/ neq; calamitatibus aliquid horum immutet. Dico igitur nostrum legislato rem quorumlibet qui memorantur legislatorum antiquitate præcedere. Lygurgus enim & Solon & Zelenus Locrensis/ & omnes qui apud græcos mirabiles sunt nouelli atq; recentes quantum ad illū comparati esse noscuntur. Quando nec ipsum nomen legis fuisse olim apud Græcos agnoscitur. Testis Homerus est qui nusquam in opere suo hoc usus est nomine. Non enim secundum legem/ sed indiffinitis sententiis & regum præceptionibus populus regebatur. Vnde etiam multo tempore primæ sere tantum moribus utentes/ & non scripto. Et multa horum semper secundum euentum casuum permittentes. Noster uero legislator antiquus existēs hoc etenim undiq; manifestum est/ etiam apud eos clarum qui semper contra nos loquuntur/ semetipsum præbuit optimum principem populorum & consiliatorem magnum. Sed instructionem totius legis uitæ constringens eis suasisit hanc libenter excipere & firmissime inelyta scientia custodire. Primitus autē eius magnitudinis opera uideamus. Ille namq; progenitorum nostrorū relinquentium ægyptum & ad terram propriam remeantiū/ multa milia iumentis ex plurimis & impossibilibus rebus cautissime liberauit/ & inaquosam eos & multum arenosam oportebat transire uiam/ bellaq; deuincere/ & filios ac uxores prædamq; belli seruare in quibus dux egregius & consiliarius sapientissimus/ & tutor ueracissimus fuit uniuersorum. Omnē siquidem multitudinem in semetipsum pendere facit/ & cum omnia quæ uellet persuadere posset/ in nullo horum uindicauit sibi potestatem/ sed in quo maximo tempore potestatem sibi arrogauit & tyrannidem præfules rerum/ & populum frequenter plurima iniquitate uiuere consuecunt. In hac ille potentius constitutus e diuerso/ magis iudicauit agendum pie & plurimam exhibere aliis æquitatem ipse uirtutem præcipuam se credens cunctos ostendere & salutem firmissimam præbere sequacibus bona uoluntate. Et maximis actibus in singulis casibus usus est. Quapropter recte iudicabat ducem atq; cōsiliatorem se deum habere/ & primitus sibi satisfaciēs/ quia secundum illius uoluntatem uniuersa gereret atq; tractaret. Credidit modis omnibus oportere ut etiam apud plebē hæc opinio permaneret. Namq; dum respicere suam uitam credunt/ delinquere non præsumunt. Huiusmodi quidem noster legislator fuit/ non magus/ non fallax/ sicut derogatores iniuste pronuntiat/ sed quales apud Græcos gloriatur fuisse Minoem/ & post eum legislatores. Alii namq; quidam eorum leges positas a Ioue dicebant. Alii uero eas in apollinem & uaticinium delphicum referebant/ siue pro ueritate hoc credentes/ seu facile suadendum iudicantes populo. Qui uero præcipuas leges instituerint/ nel qui iustissime de dei fide cognouerint/ licet hoc ex ipsis legibus facta comparatione conspiciere. Iam enim de ipsis ipis est disputandi. Igitur infinitæ qdem particulatim gentium atq; legum apud cunctos homines differentie sunt. Alii siquidem monarchis/ alii uero populo potestatem reipubli. commiserunt. Noster uero legislator nihil horum intendens/ ueluti si quis hoc dicēdo mē suram transcendat uerbi diuinam rempublicam declarauit/ deo principaliter cōuersionem nostrā atq; potestatem excellenter assignans & satisfaciens eū cūctos inspicere tanquam causam bonorum omnium uniuersis hominibus existentem/ & quæcunq; contingit eos in angustiis supplicasse illius non latuisse uoluntatem. Neq; quicquam eorum quæ gessere uel siquid aliquis apud semetipsum potuit cogitare/ unum uero eum esse monstrauit/ & ingenitum/ immutabilem per tempus æternum/ & omni specie mortali pulchritudine differentē. Et ipsum nobis notum qualis aut sit secundū substantiā prorsus ignotū. Hæc itaq; de deo saperēt prudētissimi græcorū/ quia quidē eruditi sunt/ illo utiq; sciendi p̄bente principia nunc dicere p̄termitto/ quia nō optima & cōgrua dei naturæ atq; magnificentiæ sunt ualde testantur. Pythagoras enim & anaxagoras & Plato/ & post illos philosophi Stoici & pene cuncti uidentur de diuina sapuisse natura. Sed hi quidem ad breue philosophantes populo superstitionum opinionibus iam conscriptam ueritatem dogmatis proferre timuere. Noster uero legislator opera præbens consonis uerbis suis/ non solum his qui cum eo erant satisfecit/ sed etiam qui ex illis semper erant nascituri/ hoc immutabiliter inspirauit/ & causa legislationis ad utilitatis modū semper adduxit. Non enim partem uirtutis dei culturam dixit/ sed huius partes alias esse perspexit atq; constituit. Idem fortitudinem iusticiam & in omnibus ciuium concordiam ad alterntros. Cunctæ namque actiones & studia uniuersiq; sermones ad diuinam referuntur per omnia pietatem. Non enim hoc inexamatum aut indefinitum ulterius dereliquit. Duo siquidem sunt totius disciplinæ & morales institutionis modi/ quorum unus quidem sermone doctor est/ alter uero excitatione morū/ quæ cum ita sunt quidam legislatores sentiendi sunt discreti/ & alterum horum modū sibi placitum assumentes alterum reliquerunt. Sicuti Lacedæmonii quidem & Cretes moribus erudiebantur/ nō uerbis

uerbis. Athenienses uero & pene omnes alii græci quæ quidem oportet agi percipiebant suis legibus. Assuescere uero ad hæc operibus minime ualuerunt. Noster aut legissator hæc ambo multa diligētia cooptrauit. Nam nec exercitatione morum dimisit non traditas neq; leges sermone reliquit incoptas. Sed mox a primo inchoans cibo & unicuiq; dicto conueniente nihil neq; minimatum elcarum sub potestate uoluntatis urentium dereliquit. Sed & de cibis quibus conuenit abstinere & qui sumendi sunt/uel quæ diæta communis esse uideatur. Necnon & de operibus labore simul & requie. Terminus atq; regulam posuit legem/quatenus ueluti sub patre atq; domino uiuentes/neque uolentes/quicquam neq; per ignorantiam delinquamus. Non enim ignorantibus pœnam posuit / sed optimā & necessariam correptionem monstrauit legem. Quapropter non semel audire/nec secundo uel saepius. Sed in unaquaq; septimana alia opera relinquentes/ ad legis auditionem congregari præcepit uniuersos eamq; perfecte cōdiscere. quod scilicet omnes leg. slatores reliquisse noscuntur. Et intantum plurimi hominum porro sunt/ut secundū proprias uiuant/ quia pene eas ignorāt. Et cum peccauerint tunc agnoscunt ab aliis quam legem probantur esse præuaricari. Sed etiā uiri maxima cū gloria & principalia gubernantes proficuntur ignorationem. Scitos namq; sibi faciunt assidere ad dispensationem rerum/ & experimentum legis habentium. Nostorum uero quilibet cum leges interrogetur/ facilius quam nomen suū recitat. Vniuersas quidem mox a primo sensu eas discentes in animo uelut inscriptas & rarius quidem quilibet transgreditur. Impossibile aut eū supplicii deuitare peccatorem. Hoc itaq; primum omnium mirabilem consonantiam nobis instituit. Nam unam quidem habere & eandem de deo sectam/uita uero ac moribus differre nihil ab inuicem optimam moribus hominum potest celebrare cōcordiam. Apud nos etenim solos neq; de deo quilibet sermones audet alterutris aduersarios. sicut multa similia apud alios fieri comprobantur. Cum non solum a fortuitis quod uisum fuerit unicuiq; profertur/ sed etiam apud quosdam philosophorum hoc crebro præsumitur. Quando alii quidem totam dei naturam sermonibus perimere tenauerunt. Alii uero eius prouidentiam ab hominibus abstulere. Neq; in studiis uitæ a differentia ulla cōspicitur. sed communia quidem opera omnium apud nos existunt. Vnus non de deo sermo concors est asserens illum cūcta respicere sed etiam de ipsius uitæ studiis. Et quoniam oportet omnia alia ad terminū diuinæ pietatis adduci a mulieribus nostris & a seruis quilibet auerti. Pro qua re illatas nobis calumnias a quibusdam cor non exhibeamus uiros inuentores nonorum operum seu uerborum contigit oriri. Alii siquidem in nulla re paternam perducere optimum esse putant/ & præcipue transgressoribus sapientiæ robur assignant. Nos autem e diuerso unam esse prudentiam atq; uirtutes existimamus/ nihil penitus uel facere uel cogitare contrarium his quæ antiquitus sancita noscuntur / quod scilicet indicium legis est optimo fœdere constitutæ. Nam ea quæ nunc non habent modum experimento sæpe correpta redarguuntur. Apud nos autem qui credimus ab initio positam legem diuina uolūtate. nihil aliud prius est quam hanc sub integritate seruare. Quis etenim eius quicquam mouere potest / aut quid melius adinuenit uel qui ab aliis tanquā præcellentius ad statum reipublicæ nostræ migravit/ aut quæ fortior esse melior atq; iustior/ quā ea quæ deum quidem principem omnium esse confirmat. Sacerdotibus autem in cōmuni quidem res præcipuas dispensare permittit. Summo uero pontifici aliorum sacerdotum principatum competenter iniungit. Quos utiq; non diuitiis neq; aliis quibusdam spontaneis auditibus præcellentes. Legissator ad culmen huius honoribus insiuit. Sed quinq; sapientia uel temperantia aliis præstare noscuntur/ eis præcipue culturam diuinæ placationis coniunxit. Apud hos igitur & legis & aliorum studiorum integra diligentia custoditur. Cōtemplatores etenim omnium atq; iudices contentionum & puntores culpabilium sacerdotum esse decreti sunt. Quis ergo principatus quod regnum erit hoc sanctius/ uel qui honor deo potius cooprabitur cum omnis quidem populus sit præparatus ad pietatem/ Summa uero diligentia sacerdotibus sit indicta & uelut quidam festiuitas gubernetur uniuersa respu. Cum enim ministeria sua numero paucorum dierum alie nigenæ custodire nequiverunt ea uidelicet sacrificia nominantes/ nos cum multa delectatione & incommutabili uoluntate solennitatis opus per omne seruamus æuum. Quæ igitur sunt præcepta uel lērdicta simplicia siue nota dicamus. Primum quidem de deo est. Deus habet omnia perfectus beatissimus ipse sibi cunctisq; sufficiens principium & medium & terminus. Inter omnia operibus quidē & muneribus clarus & totius rei manifestus. Forma uero/ & magnitudine nobis inenarrabilis. Omnis namq; materies comparata ad huius imaginem licet sit præciōsa tamen promem cunctaque ars ad illius imitationis inuentum extra esse artem cognoscitur nihil simile neq; uidemus neque possumus suspicari neq; coniectere. Sanctum est uidemus eius opera lumen/ cœlum/ terram/ solem/ lunam/ flumina/ mare/ animalium/ nationes/ redditiones fructuum. hæc deus fecit. non manibus neq; laboribus neq; quibusdam indiguit sibi cooperantibus/ sed ipso uidente bona repente facta sunt. Bona nūc homines conuenit uniuersos/ si qui eam quæ placere exercitatione uirtutis. Modus enim diuinæ placationis iste sanctissimus est. Vnum templū unius dei commune omniū cōmunis dei cūctorū. Græ

tum nāq; semper est omne quod simile est. Hunc placant quidem sacerdotes semper. Præcedit uero istos primus secundum genus/qui ante alios sacerdotes sacrificauit deo custodiet leges/de dubiis iudicabit/& punit lege conuictos. Huic quisquis non obedit supplicio subiacebit tanquā qui in ipso deo impie gesserit. Hostias imolant/non ad crapulam nostram uel ebrietatem attinentes. Hæc.n.nō placent deo/quæ res occasio potius iniuriarum simul & expensarum est. Deus enim temperatos ordinatosq; & boni generis diligit/& ut præcipue sacrificantes caste uiuamus. In sacrificiis autem pro communi salute primum oportet orare. Deinde singuli p semetipsis. Quomodo omnes loci sumus & qui hoc consortium suæ uitæ præponit maxime deo gratissimum est/supplicatio uero fit ad deum uotis ac præcibus non ut bona præstet/nec enim ipse sponte cōtulit uniuersis & uno deposuit/ sed ut hoc suscipere ualeamus suscipientesq; seruemus/purificationes in sacrificiis lex decreuit. Ex omni excubii excommunicatione a muliere facta & alia multa conscribere ualde longissimum est. Huiusmodi ergo de deo & eius placatione sermonibus est. Ipse autem simul etiam lex est/quosdam autem nouit lex permixtionem per naturam ad coniugem si tamen pro filiorum causa procreandorū agatur. Masculorum uero in masculos ualde iudicauit inimicas/& tentantes horum morte decreuit dignos. Nubere uero iubent non respicientes ad dotem/neq; uolenter arripere/sed neq; dolo uel fallacia suaderet. Dispensationem uero potius fieri per eum cuius esse noscitur potestatis & per cogitationem oportunam. Mulier autem inferior inquit est uiro per omnia. Obedit igitur nō ad iniuriam/ sed ut sit sub regimine constituta. Deus enim uiro potestatem dedit. Cum hac ergo coire decet maritum solummodo. Alterius uero experientiam habere nequissimum. Si quis autem hoc egerit declinatio nō // la mortis/ neq; uim fieri uirgini alteri desponsata/ neq; si ualerit nuptæ filios nutrire præcepit. Vniuersis autem mulieribus interdixit/uel celare quod statum est/uel aliam machinationem corrumpere filii. Namq; moechatrix est anima demolens & genus imminens. Igitur si qs ad cōcubitum corruptionemq; transierit immundus oportet autem etiam post legalem commixtionem uiri mulieris auari. Hoc enim partem animæ polluere iudicauit/ inflata namq; corporibus uulneratur. Dū ob hoc fit aliquam propter purificationis causam talibus imperauit. Sed neq; in filiorum natiuitatibus cessat epulationes aggregari & fieri occasiones ebrietatis/sed temperatum esse repente principium iussit/ litteris eruditi propter leges & nosse progenitorum actiones ut actus imitentur & cum legibus educati neq; transgrediantur/neq; cogitationem ignorationis habere iudicentur. Prospexit autem etiam funeribus mortuorum/beneq; præciose ad sepeliendum celebrantur exequiæ. Neq; insignium fabricæ sepulchrorum/sed necessaria quidem circa prolationem funeris imperauit domesticos adimplere. Omnibus autem uiuentibus legitimum esse constituit/ut aliquo moriente & cōcurrant/ & gemitus lamentationis effundant. Purificari autem iubet etiam domesticos fauere celebratos/ut longe procul sit q̄ sit uideatur quis mundus esse/cum fecerit homicidium parentum honorem post deū esse constituit/& qui non repensat eorum gratiæ/sed in qualibet parte contristat/præcepit esse lapidandū. Iubet etiam omnibus senioribus honorem iuuenes exhibere/quoniam cunctorum senior deus est. Nihil perimitit celebrandum apud amicos/nō enim amicitia sunt apud eum cui omnia non creduntur. Et licet aliquæ inimicitia proueniant/prodita mens a rara prohibuit. Si quis arbiter meus acceperit/morte mulctatur. Despiciens quod iustum est & auxilium reis offerens. Quod quisquam non potuit non auferat/& aliena non tangat/mutuans non accipiat usuras. Hæc & his multa similia communionem continent nostrorum inter alterutros. Quomodo autem etiam de domestica cura circa alienigenas habenda habuerit legislator/referri dignum est. Videbit enim omnibus optime prospexisse/deum eo ita sentiente / neque propria corrumpimus / neque participari rebus nostris uolentibus inuidemus. Quicunq; enim uolunt sub nostras conuersari leges accedentes ad eam munificentia suscepit/non genere solummodo/sed etiam uoluntate uitæ putans esse consortium. Eos autem qui transitorie misceri solenitatibus/non alia tamen exhibenda constituit. Idem omnibus præbendū/iguem/aquam/cibum/iter ostendere non spernere aliquē/sepultū mitissime ēt circa hostes quæ sunt agenda sancit/ut neq; terra eorum exuratur/neq; arbores fertiles incidantur/ sed etiam spoliari eos qui in bello cecidere interdixit/& captiuos prospexit quatenus eorū animæ non essent iniuria/& maxime foeminarum. Sic autem alumnos mansuetudinem atq; clementiam studuit edocere/ut etiam de animalibus irrationabilibus non taceret/sed horum tantummodo utilitatem legitimam cōcedens ab omni nos alia causa prohibuit. Quæcūq; enim ueluti supplicancia oriuntur in domibus hoc interdixit occidi. Sed neq; parentes deniq; præcepit auferri. Et licet inimica sunt animalia eis tamen parcendum esse sancit. Sic undiq; ea quæ ad mansuetudinem pertinent obseruauit. Doctrinalibus quidem sicuti prædictū est legis utens & alia rursus contra transgressores causa punitiois sine excusatione defigens. Damnum namq; in plurimis causis transgrediendū mors est. Si adulteriū cōmiserit aliquis/suū puellæ fecerit. Si masculino turpe tentamentū præsumpserit. I.e. aut patiat sustinere cētatus. Similiter autem est lex inenitabilis/& i seruis sed ēt de mēsuris uel siq; de pōderibus dolum fuerit

iam fuerit operatus & de iniusta venditione ac fraude uel fide traxerit alienam rem/aut quod nō potuit abstulerit omnimodi sunt uicta non qualia apud alios sed ne ualde maiora. De iniuria uero parentum uel impietate quæ sit in deo/licet tēret hoc aliquis mox peribit. His itaq; secundum legem uniuersam honor tribuitur/nō argenti/non auri neq; coronæ capitis/aut cuiusdam prædicandæ festiuitatis/sed unusquisq; testem habens conscientiam suam ualde proficit legillatore prophætate & deo fidem condonare firmissimam his qui seruauerunt leges/licet pro eis mori contingat aliquibus concurrunt alacri ad occasum. Dedit enim deus rursus fieri ut uita melior possit ex mutatione conferri. Piget itaq; nunc hoc me conscribere/nisi opera essent omnibus manifesta. Quoniam multi & plerūq; olim nostrorum progenitorum ne uel sermonem solummodo extra legem proferrent/omnia passi sunt sustinere uiriliter/uel si honorari cōtigat apud omnes homines nostram legem & uoluntariam legis consequentiam esse manifestam imbebant. Græcos maiores nostri etiam extra regionem propriam constituti huiusmodi si quidem rectam habent & tam gloriosam de deo/ talesq; leges multo sæculo sic firmissime custodire omnes arbitror admirari propter frequētes apud nos factas mutationes. Deniq; eos qui conscribere proximi de repub. & legibus tentauere tanquam de incredibilibus compositionibus quidam frequenter accusant dicentes/quoniam impossibilia sumpserint argumenta. Et alios quidem relinquo philosophos quicunq; huiusmodi negocium in suis cōscriptionibus habuere. Plato mirabilis apud græcos tanquam de honestate uitæ præcedens & uirtute sermonum & persuasione philosophiæ cunctos excellens ab his qui dicebant pessimum esse de repu. conscribere illius & diuulgatus pene peremptus est. Cum utiq; qui illius uerba considerauerit frequenter & facile reperiet/quæ etiam consuetudini plurimorum proxima esse noscunt. Ipse siquidem Plato confessus est/quia ueram de deo opinionem propter ignorantiam plebis proferre securum non est. Sed Plato/nis quidem uerba uana esse putant & multa potestate composita atq; conscripta & maxime de legislatione prolata. Lygurgi uero mirantur & Spartani cūcti cōcelebrant/quoniam illorum legibus plurimo tpe perdurarūt. Ergo hoc manifestū uirtutis inditiū est in legibus pmanere. Si uero Lacedæmoniorum admirant illorum tempus assumant/scientes amplius duobus milibus annis nostram constitisse republicam. & super hæc sciant quoniam Lacedæmonii quidem omni tempore quo apud se habuere libertatē perfecte nisi sunt custodisse leges. Cum uero circa eos factæ sunt fortunæ mutationes/pene cunctarum legum obliui sunt. Nos autem multis casibus euolutis propter regem Asiæ mutationes neq; in nouissimis malis uenientes a legibus sumus alienati/non uocationis nec epulationis causa seruantes eas quando si quis considerare uoluerit/multi ampliori testimonio maiores ex nobis & labores nobis quam Lacedæmonii uidebit impositos. Illi siquidem operantes terram/ & neq; circa artes exercitum habentes/sed ab omni operatione remissiores pingues & corpore pulchri in ciuitate degebant. Aliis ministris in omnibus uitæ necessariis rebus utentes/ & cibum paratum ab illis accipientes/solum opus bonum atq; clemens iudicantes ad faciendū & patiendū/quatenus præualeat aduersus omnes contra quos bella susciperent/quia non neq; hoc adipisci potuerunt dicere superpono. Non enim singulari solummodo/sed multis frequenter eorum subito legis præcepta negligentes semetipsos cum armis hostibus tradere. Putas neq; & apud nos non dico tanti sed duo uel tres agniti sunt proditores effecti legum uel mortē non dico illā facile quæ solet pliantibus euenire/sed eam quæ cum multa corporum afflictione & multa crudelitate uidet accedere. Quam ut ego puto quidā præuales nobis non per odiū subiectis imposuere si qui sunt homines/qui nō tantūmodo esse credant pessimū si agere quicquā extra leges suas uel sermonem apud eos dicere cōpellātur. Non tamen mirari decet si mortē fortissime toleramus pro legibus & ultra alios uniuersos. Non enim quæ leuia uidentur nostris studiis alia facile patiuntur/hoc est operationem cibiq; simplicitatē/ & ut nihil frustra neq; fortuito/quod quisq; desiderat nescatur/aut bibat/aut ad concubitū quemlibet accedat/aut splendide uestiatur/aut sine nobilitate uacet. Sed illud attendendum est si gladiis utentes & hostes ab inuasionē fugiētes præcepta legis circa cibos nequaquam infringimus. Nobis itaq; gratū est propter hæc legibus obedire/ & illis fortitudinis causas ostendere. Proinde Lysimachi & Molones & quidē huiusmodi alii conscriptores improbi Sophistæ adolescentiū deceptores quasi uehementer nobis prauissimis existentibus derogare contendunt. Ego nollem de legibus alienis examinationem efficere. Non ster enim mos est propria custodire/non aliena potius accusare. Et ut neque irridere neque blasphemare debeamus eis qui apud alios putantur diu/aperte nobis legillator interdixit ppter ipsam appellationem. De accusatoribus autem proiectiones suas non increpare uolentibus tacendū non est. Cū utique non a nobis nunc sermo compositus eos arguere uideatur/sed a multis probabiliter iam præmissus. Quis igitur eorum qui apud græcos sapientia sunt mirabiles non redarguit nobilissimos poetas & præcipue legillatores? Quoniam huiusmodi sectas de deis ab initio populis inferuere? Diuocantes eos & numero quidem quantos ipsi uoluerit/ex alterutris uero & diuersis nationaribus procreatos

creatos. Hos autem diuidentes locis habitaculis tanquam generationes animalium/ alios quidem sub terra/ alios in mari/ seniores autem eorum in tartaris uinctos esse dixere/ quibuscunque distribuere/ Cœlum his sermone quidem patrē/ operibus autem tyrannum atque dominum superposuere. Propter preterea aduersus eum constituere insidias per uxorem & fratrem & filiā/ quam ex eius capite fingūt generatam/ ut alligantes eum appenderent/ sicut ipse ille suum dicitur patrem. Hæc iuste accusationē digna conqueruntur/ qui sapientiæ uirtute præcellunt. Hic super hæc diridentes adiiciunt. Si deorū alios quidem ephebos & adolescentes/ alios autem seniores & barbaros esse credendum est/ alios constitutos superantes & quendam fabrum/ aliam uero textricem/ alium uero peregrinantem & cum hominibus contendentem. Alios autem cytharizantes aut arcu gaudentes. Deinde inter alterutros seditiones effectas/ & propter homines contentiones constitutas ut non solū alternis manus mitterent/ sed etiam ab omnibus uulnerari lugerent malag perferrent/ & sup omnia est luxuriosius si intemperantia permixtionis urerentur. Quomodo non erit incongruū amores & concupiscentias ad uniuersos attingere simul masculos & ad foeminas. Deinde fortissimus & primus eorū pater seductas a semetipso impregnatasq; mulieres diruptas submersasq; sperneret/ & eos qui ex eo sunt nati neque liberare potest. Factos conscriptos neque sine lachrymis eorum perferre mortes. Bona sunt hæc & his alia consequentia/ idest adulterio in cœlo uiso/ & sic impudenter a diis celebrato. ut iam alii zelare se proterentur tali passione conscripti. Quid enim alii facturi non essent/ dum neque senior atq; rex ualuisse impetum suum a mulierum permixtione retinere. Alii uero dum seruientes hominibus & nūc quidem ædificantes causa mercedis nunc uero pascētes. Alii autem malignorum modo in ferro carere colligati. Quem igitur sapientium talia non accendāt/ ut hoc componentes redarguant/ & multam stulticiam his credentium reprehendant. Alii uero ad terrorem quendam uel metum/ necnō & rabiem atque seductionem omnesq; pessimas passiones/ & formam in dei natura fingere præsumplere. Et horum quidem nobilioribus etiam ciuitate sacrificare suaserē. Si quidem simulata necessitate consistant/ ut quosdam deorum putent bonorum esse largitores. Alios autem uocent aduersarios/ quando eos ueluti malignissimos homines muneribus atq; donis placare cōtendant/ magnam quoddam malum se suscepturos ab eis existimantes/ nisi mercedem eis studiose præbuerint. Quæ igitur causa sit tantæ huius iniquitatis atq; delicti circa deum. Ego quidem arbitror eo q; neque ueram dei naturā ab initio eorum legislatores agnouerint/ neque quantum præcipere potuere/ perfectam sententiam diffinientes reipub. tradidere. Sed uelut aliud quidam prauissimum reliquerunt/ dantes potestatem poetis si quidem ut quos uellent deos introducerent. Hæc omnia patientes rhetoribus/ aut de re publica scriberent/ & de peregrinis diis decreta proferrent/ sed etiam pictores & gypso plastæ in hoc apud græcos multam habuere potestatem/ ut unusquisq; formam quam uellem secundum modum suæ opinionis exponeret. Alter quidem ex luto quod neller fingens. Alius uero pingens opificis itaq; qui maxime putantur esse præcipui ebur & aurum habent ad hoc suæ semper nouitatis argumentū. Proinde apud eos priores quidem dii florentes honoribus seruauerunt. Sic enim proferendum est. Alii uero noui clam introducti religione poriuntur & templorum/ alia quidem desolata/ alia uero nuper secundum eorum uoluntatem ædificantur/ quapropter ut arbitror e diuerso nosse magis indigent/ qualis facta sit circa deum & quomodo ei honor immobili religione seruetur. Apollonius si quidem Molon unus fuit stultorum atque rumentium. Eos autem qui uere in græco philosophati sunt/ neque prædictorum aliquid latuit/ neq; frigidae allegoriæ causas ignoranere. Quapropter illos quidem iuste spreuere/ & circa ueram decentemq; circa deum opinionem nobis fuere concordēs. Quod plato respiciens neq; ullum quenguam poetarum dicit in repub. esse suscipiendum & Homerum honorabiliter admonet sanum ei constituens & unguenta superfundens/ ne rectam opinionem de deo fabulis forte destrueret. Præcipue namq; Plato nostrum legislatorem imitatus/ licet nullam traditionem huiusmodi suis ciuibz imperasset/ idest ut omnes perfecte discerent leges/ ut ne fortuite aliquid extraneorum ciuibz miscerentur. sed esset pura respubli. & in legum custodia perduraret. Homini nihil cogitans Apollonius/ Molon nos uoluit accusare quoniam non recepimus eos qui aliis sunt opibus in omnibus præoccupati neq; de deo communicari patimur eis/ quia alia uitæ consuetudine degere/ cū neq; hoc proprium nostrum sit sed commune cunctorum/ non modo rerum/ sed etiam qui inter græcos cautissimi fuisse noscuntur. Lacedæmonii namq; peregrinos etiā expellabāt corruptionem extraleges ex utroq; metuentes. Illorum igitur citius scæuiciam poterit quilibet arguere q; nulli neq; conuersationis neq; cohabitationis suæ participiū exhibebāt. Nos autem aliorum quidem res zelare nō sinuit/ participari uero cupientes quæ sūt nostra libetor suscipimus/ quod utiq; reor indicium magnanimitatis atq; clementiæ. Sed desino iam de Lacedæmoniis amplius disputare. Athenienses uero q; cōmunē esse suā gloriantur oībz ciuitatē quō de his rebus habuerit Apollonius ignorare. Hi namq; uel uerbo solūmodo præter illorum legem de diis loquētes inenitabiliter ponierūt. Cuius etenim rei gratia

gratia Socrates est mortuus/non enim hostibus tradidit ciuitatem neque templa uastauit/ sed quia noua iuramenta iurauit & quoddam demonium significans se referebat/ seorsum ludēs sicuti quidā dicunt. Propter hoc ueneni poculo morte mulctatus est. Insuper etiam corrumpere iuuenes cum accusator aiebat/ & conuersationem patriæ legesque contemnere. Et socrates quidem ciuis Athenien// sis huiusmodi tormenta sustinuit. Anaxagoras autem Clazomenius fuit. Et quia existimātibz Athe// nien//sibus solem esse deum/ ille eum insensatum & ignotum asseruit/ paucorum sententia morte dam// natus est & aduersus Diagoram Melium talentum decreuerunt. Si quis occiderit eum/ quoniam eoz// mysteria deridere ferebatur. Pythagoras autem nisi cito fugisset/ comprehensus occideretur/ eo q̄ du// bium de diis Atheniensium conscripsisse putabatur. Quod oportet mirari/ si circa uiros fidedignos talia gessisse noscantur/ qui neque mulieribus pepercere. Nunc enim sacerdotem quendam/ quoniā eum quidam accusauit peregrinos colere deos decretum aduersus eos qui peregrinum introducerēt deum supplicium mortis inferebatur. Igitur qui tali lege utebantur palam est/ eo q̄ aliorum non cre// derent esse deos. Non enim si crederent aliquibus inuiderent/ quasi quiddam maius habentibus. Sic his uero cædibus congaudentes humanis & paululum differentes a bestiis/ arbitrātur/ tamen sua my// steria oportere esse custodienda/ & Anacharsim sapientia mirabilem Scythæ Græcis aduenientem interemerunt/ quoniam uidebatur græcorum deorum ad eos uenisse plenissimus. Multos autē apud Persas quilibet inueniet etiam pro eadem causa tormentis affectos. Sed palam est/ quoniam Apollo// nius Persarum legibus congaudebat illosque mirabatur. Quippe cum græci eorum fortitudinem atque concordiam unanimatis quam habere de diis/ hanc scilicet fortitudinem quam in templis eorum concrematis habuerunt. Is etiam studiorum omnium imitator extitit. Persicorum uxoribus alienis contumelias faciens filiosque concidens. Apud nos autem mors decreta est/ si quis uel irritatio nabilia mala hoc modo noceat/ & ab his legibus nos abducere/ neque timor potuit præpotentiū po// testatum/ neq; zelus eorum qui apud alios honorantur/ sed neque fortitudinē ideo exercemus ut bel// la auaritiæ causa suscipiamus/ sed ut legum iura seruemus/ & dum talia detrimenta litis sustineamus si quos de legibus mouere tentauerint/ tunc etiam ultra uirtutem rebellare contendimus/ & usque ad calamitates nouissimas perduramus. Cur itaq; nos zelemus leges/ cum eas neque a legislatoribus suis seruatas esse uideamus. Vel quomodo Lacedæmonii non erant de impermixta sui cōuersatione re// præhendi/ & de defectu pariter nuptiarum. Vliaci uero & Thebei coitum impudētē & extra natu// ram olim masculos agebant/ & optime atq; utiliter facere se putabant. Ergo cū ipsi omnino rebus af// ficerent etiam suis legibus miscuere/ quod tantum aliquando ualuit apud Græcos/ ut etiam diis suis masculorum concubitum applicarent. Itaq; deniq; germanorum nuptias rettulere. Huiusmodi satis// factionem rerum incongruarum & extra naturam pro libidine componentes. Desino nunc de sup// plicii dicere/ & quantas ab initio præbuerint plurimi legislatores ab solutiones malignis hominibus in adulterio quidem pecuniarum/ in corruptione autem etiam nuptias sancientes. Quantas autē oc// casiones contineant de abnegatione pietatis examinare longissimum est. Iam enim apud plurimos olim meditatio facta est transgrediendi leges/ quod non agitur apud nos quando propter eas & diui// tiis & ciuitatibus & bonis aliis priuati sumus. Lex autem apud nos seruatur usq; ad mortem. Nullius uero ludæorum neq; si procul abeat & prouinciam ob regem quam acerbum sic metuit/ ultra illam legis uideat timere præceptum. Igitur si propter uirtutē legum taliter apud eos sumus/ cōcedant quo// niam potentissimas leges habemus. Si uero circa prauas nos leges iudicant perdurare/ quid ipsius iu// stis me non patiant meliores nō custodientes opere sanctionis? Quia igitur lōginitas temporis ue// rissima creditur omniū esse probatio. Hanc ego testem faciā uirtutē legislatoris nostri/ & opinionis quam ille de deo contradidit. Nam cum sit infinitum tempus si quis eū comparet aliorū legislatorū ætatibus/ hunc ultra omnes inueniet. A nobis itaq; declaratæ sunt leges/ & cunctis aliis semp homini// bus zelum sui potius præbuerunt. Primi quippe Græcorum ad faciem/ quidem iura patriæ conserua// bant. Ipsi autē rebus philosophiæ quæ tractatu illa secuti sunt. De deo similia sapientes/ humilitatē que uitæ communionem inter alterutros edocentes. Sed etiam populis olim multas fuit zelus nostræ maxima pietate culturæ nomen est. Itaq; pietas Græcorum nec ullus quisquā barbarus nec una gens ubi septimana in qua uacamus consuetudo minime discurrit/ atq; ieiunia & candelabrorum incen// dia/ sed etiam ciborum apud nos solennia plurima apud multos iugiter obseruare conantur. Insuper imitari etiam concordiam/ quam nos inter alterutros obtinemus/ & rerum participari suarum/ & operum dilectionem in artibus/ & perdurationem necessitatum habere pro legibus. Illud enim mira// bilius est/ quia præter impulsorem huius obseruationis ipsa per se lex homines ita ualuit obligare/ & quemadmodum deus in uniuerso mundo consistit/ ita lex per cunctos ambulauit. Vnusquisq; enim si suam regionem domumq; conspicit/ his quæ discunt Homerus recessauit. Oportet igitur cuncto// rū hominū malitiā repræhendere/ aut enim uolunt nos isti aliena & praua iura ante ppria & meliora zelari/

zelari/aut certe si hoc nolunt quiescant nobis per inuidiam accusationes ingerere. Non enim pro eu/
inlibet malivolentia defendimus hanc causam/sed nostrum honoramus legislatores/ atque credi//
mus quæ ab illo propheta de deo sunt. Deniq; nisi intelligeremus ipsi uirtutem legum/nunquam ma/
gna sapere super his tantus populus zelatur. Sed de legibus quidem & de repu. nostra certissimam fe/
ci rationem in his quæ de antiquitate conscripsi. Nunc autem eorum nemini quantum necessarium
fuit/neque aliorum uituperare iura/neque nostra laudare proponens/sed hoc agens ut de nobis iniu/
ste conscribentes/& contra ipsam ueritatem impudentissime contententes arguerem. Arbitror itaq;
per hanc conscriptionem abundanter me quæ promisi complexisse. Deniq; in principio demonstravi
genus accusatorum esse certissimum atque nouum & multos ueterum in conscriptionibus suis me//
moriâ habentium nostri ex illis testes exhibui. Dixere itaque Aegyptios fuisse progenitores nostros
& ostensum est quia in ægyptum uenerint aliunde. Deinde sunt mentiti/ quoniâ exinde propter cla/
dem corporis sint expulsi/& apparuit quantum uoluntate & magnitudine fortitudinis ad propria
sint reuersi. Alii uero tanquam nequissimo uiro legislatori nostro derogare contendunt. Cuius uirtu/
ti dudum quid ipse post illum/ tempus uero longissimum perhibet testimonium. De legibus autem
loqui ampliori sermone non fuit opus. Ipsæ nanque per semetipsas apparere piæ & uerissimam ha/
bentes intentionem/& non ad humanum odium/sed ad rerum communionem potius inuitantes ini/
quitatum inimicæ cultricesq; iustitiæ segnitia est. Et multas expensas procul abiicientes sufficientiâ
& amorem laboris erudientes bellum causa auaritiæ nescientes. Fortes autem pro se esse populo præ/
parantes ad supplicia retribuenda semper inenitabiles uerbis nequaquam circumueniri possibiles
præparationes semper operibus exequentes. Hæc enim nos semper opera manifestiora litteris exhi/
bemus. Quapropter ego confidens dico/ quia multarum atque meliorum rerum nos potius quâ alii
præceptores sumus. Quid enim intranscensibili pietate melius est/ quid iustius quam legibus obedi/
re/ quid utilius quam in alterutros unanimes esse. Et neque in calamitatibus ab inuicem recedere/ ne/
que tempore foelicitatum per iniurias discrepare/sed in bello quidem mortem contemnere/ in pace
uero artibus aut agriculturæ uacare/& semper & ubiq; credere deum respicere & solum omnia gu//
bernare. Hæc igitur si quidem apud alios aut scripta sunt primitus aut seruata firmiorem debemus
nos gratiam illis tãquam eorum facti discipuli uero nequaquam primitus extiteret. His præcipue nos
utentes cognoscimur/& primam eorû inuentionem nostram fuisse declaramus. Appiones igitur &
Molones & quicumq; mendacii derogatione congaudent coniuncti procul abscedant. Tibi autē Epa/
phrodite ueritatem maxime diligenti & per te similia nosse de nostro genere cogitantibus/ hic libel/
lus conscriptus esse dignoscitur.

DIVI HIERONYMI ELOGIVM.

Josephus antiquitatem approbans Iudaici populi duos libros scripsit contra
Apponem Alexandrinum grammaticum/& tanta sæcularium pro/
fert testimonia/ut inhi miraculum subeat quomodo uir
Hebræus ab infantia sacris litteris eruditus cum/
etiam græcorum bibliothecam euoluerit.
F I N I S.